UCHWAŁA NR 1140/LXVII/23
RADY MIEJSKIEJ WĘGLIŃCA

z dnia 7 września 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021r. poz. 485 z późn. zm.), Rada Miejska Węglińca uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Węglinec na lata 2023-2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Węgliniec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Wawrzynek

Uzasadnienie

Zasady oraz tryb przygotowywania, prowadzenia i oceny rewitalizacji określone zostały w Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej realizacja w zakresie właściwości stanowią zadania własne gminy. Proces rewitalizacji prowadzony jest na podstawie Gminego Programu Rewitalizacji, w związku z czym Rada Miejska Węglińca przyjęła uchwałę nr 991/LIX/23 z dnia 11 stycznia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030. Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, a także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych (diagnoza została opracowana zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku). Tak przeprowadzona analiza pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. To na nich ostatecznie zdefiniowano katalog działań, które – konsekwentnie wdrażane i realizowane – będą prowadziły do sukcesywnego wychodzenia z sytuacji kryzysowej lub przynajmniej minimalizowania jej skutków. W programie ujęto działania, które w najbliższych latach winny być realizowane z wykorzystaniem środków unijnych, ale również z innych środków publicznych oraz prywatnych. Połączenie aktywności wielu osób i instytucji, także różnych środków, w tym właśnie zarówno publicznych, jak i prywatnych pozwoli w sposób kompleksowy rozwiązać wszystkie zdiagnozowane w dokumencie problemy. Gminny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030 współtworzony był przy udziale interesariuszy rewitalizacji w postaci uczestnictwa w warsztatach rewitalizacyjnych oraz spacerze z wizją lokalną. Po ukończeniu prac nad projektem, został on szeroko konsultowany w dniach od 21 lipca 2023r. do 20 sierpnia 2023r. Uwagi można było zgłaszać w formie papierowej, w postaci odpowiedzi na ankiety oraz podczas spotkania konsultacyjnego, które przeprowadzono dnia 4 sierpnia 2023. r. W trakcie konsultacji nie wpłynęły uwagi do projektu w żadnej z powyższych form. Ostatnim etapem było opiniowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji przez instytucje wskazane w art. 17, ust. 2, pkt 4 ustawy o rewitalizacji: zarząd właściwego powiatu, zarząd właściwego województwa, właściwego wojewodę, właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa, właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, właściwą gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną, operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych, Krajowy Zasób Nieruchomości,

o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 i 2127 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223), właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska, właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Zgodnie z opinią przedstawioną w piśmie z dnia 18 sierpnia 2023 r. (nr sprawy WSI.410.2.55.2023.HL.2) Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, a także zgodnie z pismem z dnia 21 lipca 2023r. z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrocławiu (numer sprawy ZNS.9022.4.61.2023.MB), uzgodnione zostało odstąpienie od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030, umożliwi prowadzenie w Gminie Węgliniec przez interesariuszy kompleksowego i zaplanowanego procesu rewitalizacji oraz uruchomi narzędzia i instrumenty jego wsparcia. W związku z tym zasadne jest przyjęcie wyżej wymienionego dokumentu.

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 1140/LXVII/23 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 7 września 2023

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI

GMINY I MIASTA WĘGLINIEC NA LATA 2023-2030

WĘGLINIEC
GMINA I MIASTO

Autorzy opracowania:

Gminny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030 opracowany został przez specjalistów Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju, w składzie:

- Iwona Nowacka
- Magdalena Osińska,
- Nina Jędrusik – koordynator projektu,

- Kierownik zespołu – Irma Kuznetsova.

Zespół autorski wspierany był przez pracowników Urzędu Gminy I Miasta w Węglińcu oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

URZĄD GMINY I MIASTA W WĘGLIŃCU

Urząd Gminy i Miasta w Węglińcu
ul. Sikorskiego 3
59-940 Węgliniec

tel.: 75 771 25 56
e-mail: wegliniec@wegliniec.pl

WIELKOPOLSKA AKADEMIA NAUKI I ROZWOJU

Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju
ul. Grochowska 35
60-277 Poznań

tel.: 61 6 221 221
e-mail: info@wanir.edu.pl

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie 6
2. Delimitacja obszaru rewitalizacji 9
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji 15
   3.1 Wprowadzenie 15
   3.2 Struktura przestrzenno-funkcjonalna 15
   3.3 Przyczyny degradacji obszaru 20
      3.3.1 Sfera społeczna 20
      3.3.2. Sfera gospodarcza 31
      3.3.3. Sfera środowiskowa 32
      3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna 37
      3.3.5. Sfera techniczna 43
   3.4. Lokalne potencjały obszaru 46
   3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych 53
4. Opis wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji 56
5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań 58
6. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie kraju, województwa i gminy 60
7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych 72
   7.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych 74
   7.2. Charakterystyka przedsięwzięć uzupełniających 97
8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych 105
   8.1. Kompleksowość programu 105
   8.2. Koncentracja programu 105
   8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych 106
      8.3.1. Komplementarność przestrzenna 107
      8.3.2. Komplementarność problemowa 108
      8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna 111
      8.3.4. Komplementarność międzyokresowa 112
      8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania 114
9. Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji 116
10. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji 119
   10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji 119
   10.2. Koszty zarządzania 121
   10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu 122

11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji 123
12. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji 126
12.1. Monitoring programu 126
12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych 127
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu 127
13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego 128
14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji 128
15. Specjalna Strefa Rewitalizacji 129
16. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego 129
16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy 129
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia lub zmiany 130
17. Załączniki 131
Załącznik 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji 131
Załącznik 2: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego 131
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna 132
Spis tabel 133
Spis rysunków 134

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z *Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* REWITALIZACJA stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Obecnie coraz częściej rewitalizacja oraz działania rewitalizacyjne odznaczają się wieloaspektowym i zintegrowanym charakterem. Wzmocnienie roli interesariuszy rewitalizacji przy jednoczesnym zwieszeniu partycypacji społecznej sprawiło, że gminny program rewitalizacji stał się kluczową pozycją w systemie dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030 opracowany został na podstawie *Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.* Stanowi on zaawansowane i specjalistyczne narzędzie, które w sposób ciągły, uporządkowany i spójny, nie tylko wyprowadzi obszar zdegradowany ze stanu kryzysowego, ale będzie także przeciwdziałać pogłębianiu się negatywnych zjawisk na tym obszarze. Jednocześnie pełni on także funkcję strategii IIT (Innego Instrumentu Terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Dotychczasowe działania rewitalizacyjne w Gminie Węgliniec nie były prowadzone w sposób kompleksowy i spójny. Jedynym sformalizowanym okresem w którym Gmina Węgliniec prowadziła działania rewitalizacyjne, były lata 2010-2013 – obowiązywał wtedy Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Węgliniec na lata 2010-2013. Jednak również w trakcie tego okresu rewitalizacja nie była prowadzona w pełnym tego słowa znaczeniu. Przede wszystkim działania w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji koncentrowały się na poprawie warunków mieszkaniowych dla osób zamieszkujących wyznaczone na terenie miasta obszary zdegradowane, a sam program skonstruowany został zgodnie z wytycznymi Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 tak, aby możliwe było ubieganie się o wsparcie dla projektów w zakresie mieszkalnictwa w miastach poniżej 10 tysięcy mieszkańców.

Podejście to zmieniło się w 2021 roku w którym to zdecydowano się na przeprowadzenie diagnozy na podstawie której zidentyfikowano obszar charakteryzujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, a z uwagi na jego istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, podjęto się przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych. Utwierdzeniem w słuszności podjętej decyzji był drzemiący potencjał w społeczności lokalnej – organizacjach pozarządowych, grupy młodzieży i seniorów, którzy aktywnie wspierają władze samorządowe w funkcjonowaniu gminy. Co więcej, stwarzają także płaszczyznę do budowania więzi międzyludzkich, zachęcając

tym samym innych do angażowania się w lokalne działania. Osoby te stanowią swego rodzaju impuls do rozwoju obszaru objętego kryzysem, co pozwala stwierdzić, że skuteczność prowadzonych działań rewitalizacyjnych będzie większa.

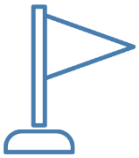

Aby niniejszy Program mógł być traktowany i wykorzystywany jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe , koniecznością jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się na każdym etapie dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych; inni mieszkańcy gminy; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne; organy władzy publicznej; podmioty, inne niż wymienione wyżej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, odznaczający się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić działania rewitalizacyjne. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może zostać podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji zawiera szczegółowy opis procedury, która prowadzi do uchwalenia w gminie Gminnego Programu Rewitalizacji. Poszczególne etapy tej procedury zaprezentowane zostały na poniższej grafice.

Rysunek 1. Etapy uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji

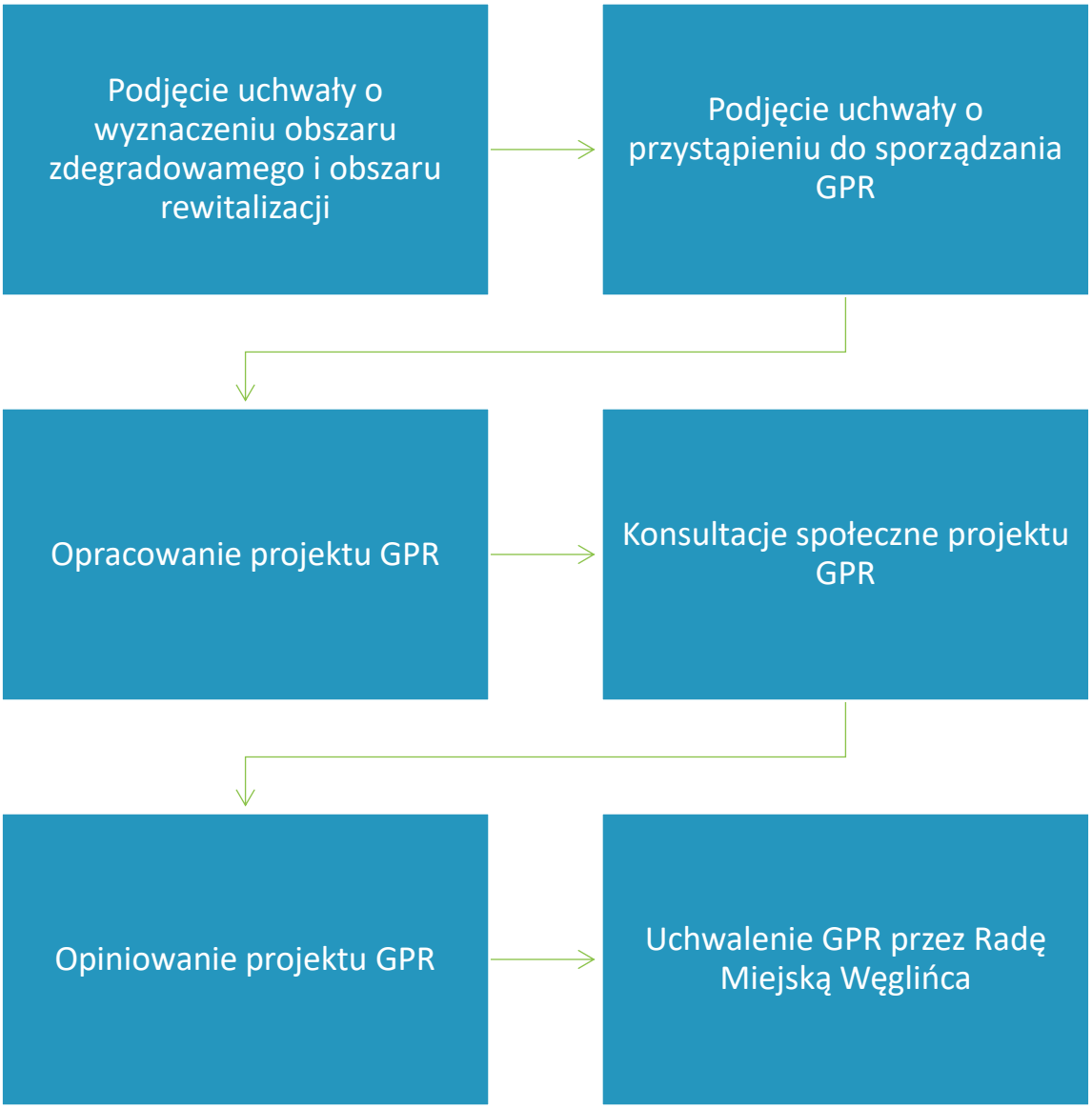

Źródło: opracowanie własne.

2. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Gmina Węgliniec położona jest w zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie zgorzeleckim, w pobliżu granicy Polski, na terenie Borów Dolnośląskich. Gmina sąsiaduje od strony północnej z Gminą Przewóz (powiat żarski), Gminą Iłowa (powiat żagański) oraz Miastem Gozdnica (województwo lubuskie), od strony wschodniej z Gminą Osiecznica (powiat bolesławiecki), od strony południowej z Gminą Nowogrodziec (powiat bolesławiecki) oraz od strony zachodniej i południowo-zachodniej z Gminą Pieńsk (powiat zgorzelecki). Węgliniec to największa terytorialnie miejsko-wiejska jednostka w powiecie zgorzeleckim. Zajmuje obszar o powierzchni 338,44 km2 , co stanowi około 40% powierzchni powiatu. Składa się ona z miasta Węgliniec oraz siedmiu sołectw: Ruszów, Kościelna Wieś, Jagodzin, Piaseczna, Stary Węgliniec, Czerwona Woda, Zielonka oraz dwóch osad: Polana i Okrąglica.

Podstawę prawną dla wyznaczonego w Gminie Węgliniec obszaru rewitalizacji stanowi Uchwała Nr 954/LV/22 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Zgodnie z przyjętą metodyką prac na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, w pierwszym etapie dokonano podziału Gminy Węgliniec na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. W trakcie dokonywania podziału wykorzystano istniejący już podział na obręby ewidencyjne, przy czym obręb Ruszów oraz Węgliniec podzielono na 2 oddzielne jednostki analityczne. Tym samym wyznaczonych zostało 10 jednostek analitycznych: Węgliniec Północ, Węgliniec Południe, Czerwona Woda, Jagodzin, Kościelna Wieś (razem z Okrąglicą), Piaseczna, Ruszów (razem z Polaną), Ruszów Centrum, Stary Węgliniec i Zielonka.

Rysunek 2. Wyznaczone jednostki analityczne na terenie Gminy Węgliniec

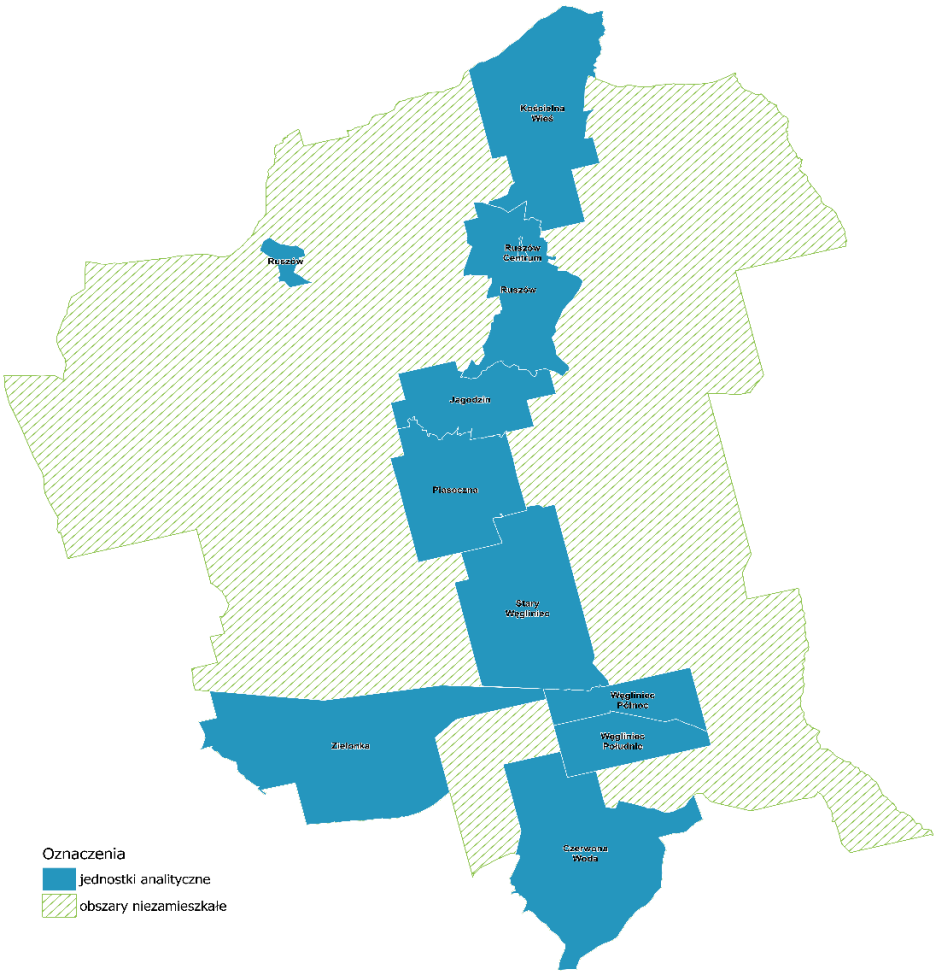

Źródło: opracowanie własne.

W następnym etapie prac, dla wyznaczonych jednostek analitycznych zebrano i obliczono wskaźniki opisujące sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Na podstawie obliczonych wskaźników wyznaczone zostały wskaźniki syntetyczne, które posłużyły do określenia natężenia zjawisk kryzysowych dla każdej ze sfer.

Zgodnie z przyjętą metodologią, do obszaru zdegradowanego włączone mogły zostać jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej był wyższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano negatywne zjawisko w przynajmniej jednej z pozostałych sfer.

W poniższej tabeli przedstawiono jednostki analityczne, które spełniały powyższe kryteria wraz z wartością wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz oznaczeniem występowania negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (gdzie „–” oznacza występowanie negatywnych zjawisk, a „+” ich brak). Takimi jednostkami były: **Ruszów Centrum, Zielonka, Węgliniec Północ, Stary Węgliniec oraz Kościelna Wieś.**

Tabela 1. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Węgliniec, tj. jednostki dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartość poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer

Jednostka analityczna	Wskaźnik syntetyczny zjawisk w sferze społecznej	Zjawiska w sferze gospodarczej	Zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej	Zjawiska kryzysowe w sferze funkcjonalno-przestrzennej	Zjawiska w sferze technicznej
Ruszów Centrum	-0,528	+	+	–	–
Zielonka	-0,402	–	+	+	–
Węgliniec Północ	-0,177	–	+	–	+
Stary Węgliniec	-0,001	+	+	–	+
Kościelna Wieś	-0,042	+	–	–	+

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

W konsekwencji dało to podstawę do zakwalifikowania ich do obszaru zdegradowanego o powierzchni 40,2% całej gminy oraz 46,1% ludności. Zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.* obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby ludności i powierzchni obszaru niemożliwe było objęcie procesem rewitalizacji całego obszaru zdegradowanego. Dlatego też należało podjąć działania na rzecz wyznaczenia obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zmagającego się z problemami w pozostałych sferach oraz będącego kluczowym dla rozwoju lokalnego. W związku z tym, oraz zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikową jako obszar rewitalizacji wyznaczono 2 jednostki analityczne – **Węgliniec Północ** oraz **Ruszów Centrum**. Wyboru tych jednostek dokonano na podstawie łącznego spełniania kryteriów takich jak:

I. Jednostka obszaru rewitalizacji zamieszkiwana jest przez minimum 300 mieszkańców,

II. W jednostce, która zostanie zaliczona do obszaru rewitalizacji zachodzi koncentracja negatywnych zjawisk w co najmniej dwóch sferach innych niż sfera społeczna,

III. Jednostka obszaru rewitalizacji jest istotna dla rozwoju lokalnego całej Gminy.

Węgliniec Północ – jest to jednostka znajdująca się w południowej części Gminy Węgliniec, której powierzchnia wynosi 4,03 km^2, co daje 1,19% powierzchni całej gminy. Jednostkę tą zamieszkuje 1 718 osób, które stanowią 22,37% ludności gminy. Jest to najbardziej zaludniona jednostka gminy. Pełni ona rolę jednostki osadniczej zaspokajającej potrzeby mieszkańców również z obszarów ją otaczających. Na terenie jednostki znajdują się m.in.: Otwarta Strefa Aktywności, Park Miejski, Stadion Miejski w Węglińcu im. Adama i Mariana Galantów, Targowisko Miejskie, Dworzec Kolejowy, Urząd Gminy i Miasta w Węglińcu, Nadleśnictwo Węgliniec, Muzeum Kresów Wschodnich w Węglińcu, Ochotnicza Straż Pożarna, Posterunek Policji a także inne usługi służące lokalnej społeczności. Jednostka ta jest istotna dla rozwoju lokalnego z uwagi na pełniące funkcje obszaru miejskiego, który to jest ośrodkiem zarządzania gminą. Występuje tu największa koncentracja lokalnych usług. Węgliniec Północ jest także miejscem szczególnym dla gminy z uwagi na możliwość zwiększania prestiżu gminy oraz integracji jej mieszkańców.

Rysunek 3. Uproszczona mapa obszaru rewitalizacji - jednostka analityczna Węgliniec Północ

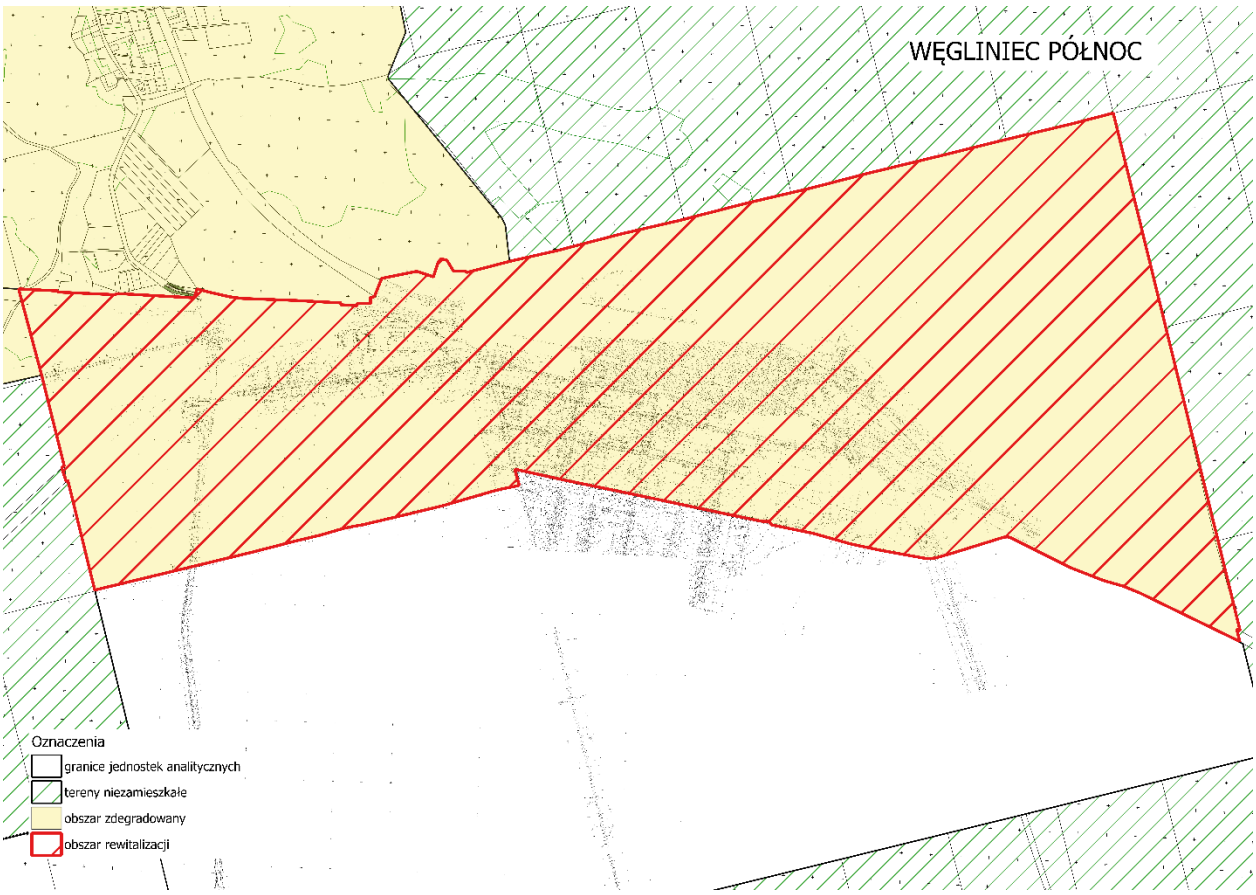

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Ruszów Centrum – jest to jednostka znajdująca się w północnej części Gminy Węgliniec, której powierzchnia wynosi 0,10 km^2, co daje 0,03% powierzchni całej gminy. Jednostkę tą zamieszkuje 396 osób, które stanowią 5,15% ludności gminy. Jest to jednostka o wysokim wskaźniku gęstości zaludnienia. Na terenie jednostki znajdują się m.in.: Filia Urzędu Pocztowego Pieńsk w Ruszowie, stacja kolejowa a także inne usługi służące lokalnej społeczności.

Rysunek 4. Uproszczona mapa obszaru rewitalizacji - jednostka analityczna Ruszów Centrum

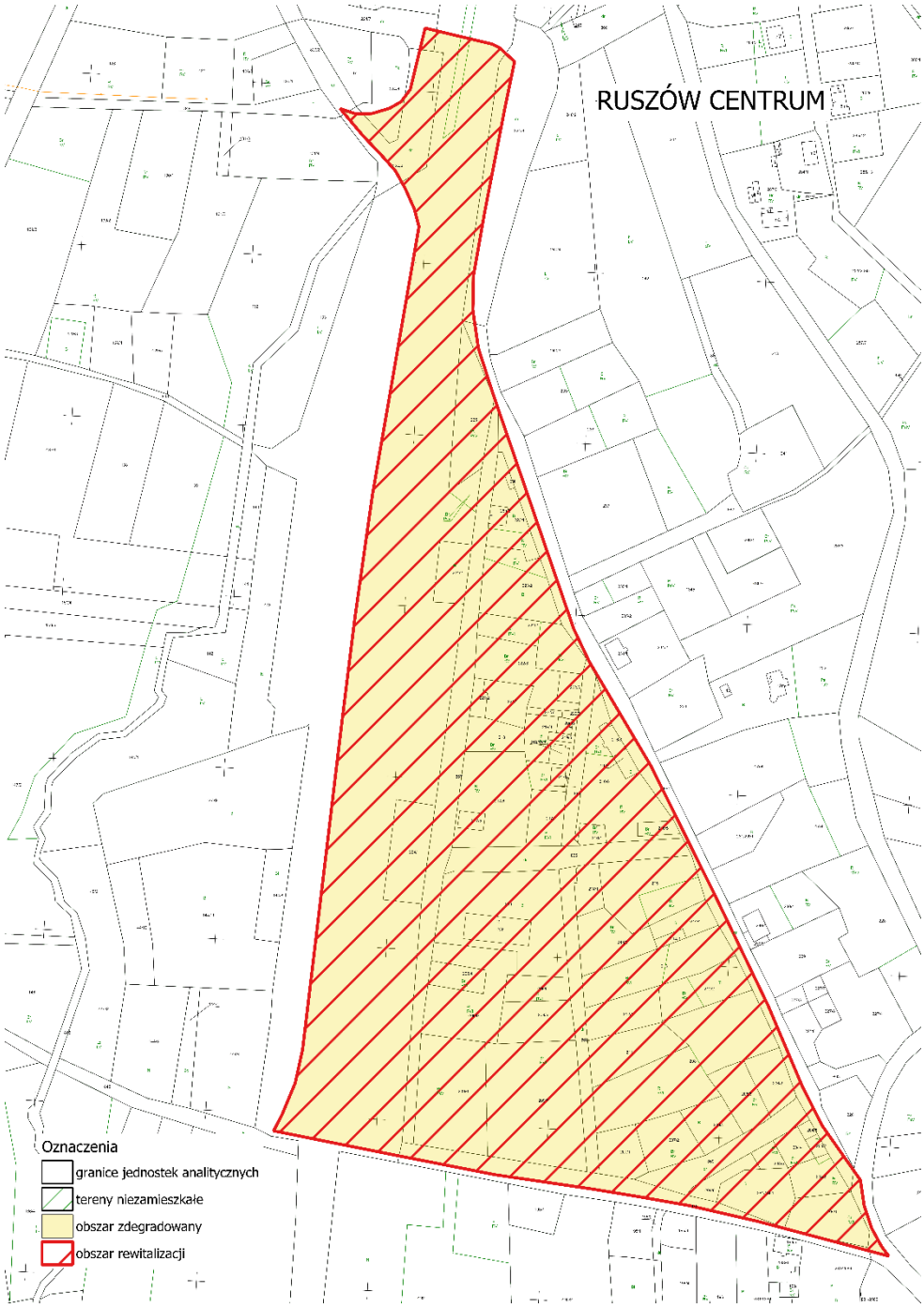

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

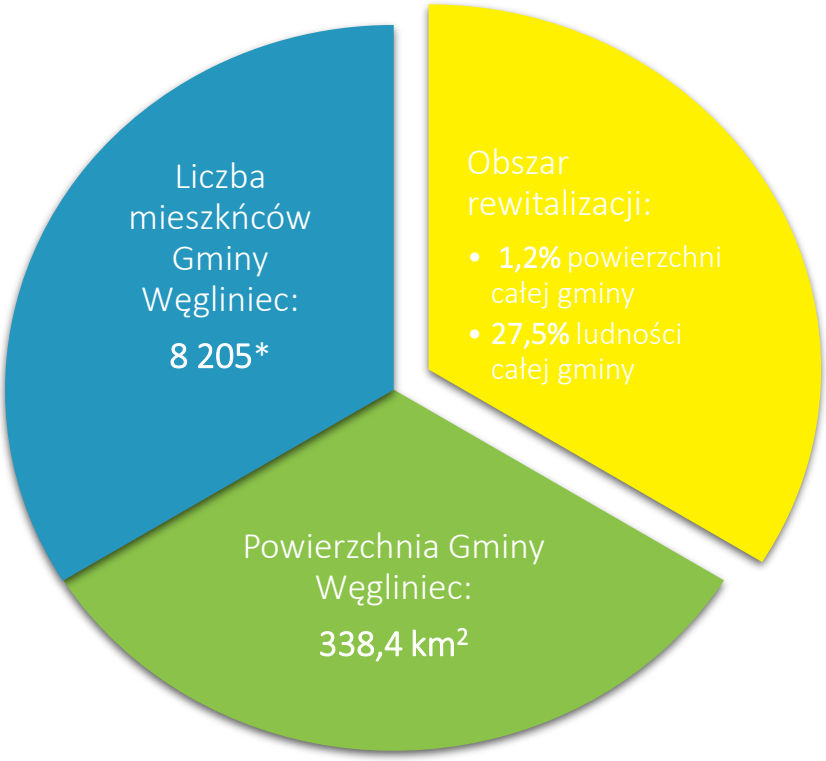

**Dane dotyczące liczby mieszkańców uwzględniają tylko dane podane przez GUS, a nie uwzględniają rejestrów mieszkańców prowadzonych przez Gmin Węgliniec..*

Wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymogi formalne, określone w *Ustawie o rewitalizacji*: jego powierzchnia stanowi 1,2% (4,13 km^2) powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 27,5% (2 116 osób) ludności całej gminy.

3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

3.1 WPROWADZENIE

Opracowana w niniejszym rozdziale diagnoza szczegółowa dotyczy wyznaczonego na terenie Gminy Węgliniec obszaru rewitalizacji, składającego się z dwóch podobszarów rewitalizacji:

- Podobszar rewitalizacji 1 – **Węgliniec Północ**,
- Podobszar rewitalizacji 2 – **Ruszów Centrum**.

Celem diagnozy szczegółowej jest **zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny**, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano szeroko rozumiane metody diagnostyczne – w tym wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty, zapewniając tym samym włączenie **interesariuszy rewitalizacji** już na etapie diagnozowania.

3.2 STRUKTURA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Podobszar rewitalizacji 1 (Węgliniec Północ)

Pod względem struktury przestrzenno-funkcjonalnej, wyznaczony w gminie podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ pełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka głównego, który posiada **znaczący potencjał rozwojowy w zakresie społecznym, kulturalnym, usługowym, sportowym oraz rekreacyjnym**. Podobszar ten stanowi również jednostkę zaspokajającą nie tylko jej mieszkańców, ale również otaczających ją terenów.

Ze względu na największy odsetek mieszkańców gminy, podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ **pełni rolę głównej jednostki osadniczej**, skupiającej znaczną część terenów mieszkaniowych w kontekście terenu całej gminy. Poza funkcją osadniczą, w jednostce tej zlokalizowane są **obiekty o profilu społecznym, kulturalnym, usługowo-handlowym oraz sportowym**. Przykładem miejsca o zróżnicowanym profilu jest m.in. **teren Parku Miejskiego**, umożliwiającego spędzanie wolnego czasu, ale również do organizacji wielu gminnych imprez, m.in. „Święta Grzybów", „Gminnego Dnia Dziecka", a także Jarmarku Bożonarodzeniowego. Należy także uwzględnić inne możliwości rozwojowe tego obszaru pod kątem występujących elementów przestrzenno-funkcjonalnych z uwagi **na rozszerzenie funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnych**.

W południowej części obszaru, częściowo poza jego granicami, znajduje się **staw „Tajwan”**, który poprzez wysokie walory krajobrazowe posiada wysoki potencjał do rozwoju funkcji rekreacyjno-sportowych.

Na podobszarze rewitalizacji 1 skupia się również większość **instytucji publicznych, społecznych i kulturalnych**, takich jak: Urząd Gminy i Miasta w Węglińcu, Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Węgliniec, Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Muzeum Kresów Wschodnich.

Dodatkowo na podobszarze Węgliniec Północ funkcjonują **organizacje pozarządowe** o zróżnicowanym zakresie działalności. Wśród nich wymienić można m.in: Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Węglinieckiej, Stowarzyszenie „Seniorzy Gminy Węgliniec”, Stowarzyszenie „Kresy w Pamięci”, Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Resortu Spraw Wewnętrznych, Ochotnicza Straż Pożarna, a także Miejsko-Gminny Klub Sportowy „Górnik” Węgliniec.

Istotnym elementem infrastruktury sportowej jest zlokalizowany w południowej części podobszaru **Stadion Miejski im. Adama i Mariana Galantów**, będący siedzibą wspomnianego już Miejsko-Gminnego Klubu Sportowego „Górnik” Węgliniec. Stadion jest kompleksowym obiektem sportowym – w jego obrębie znajduje się boisko do gry w piłkę nożną a także infrastruktura lekkoatletyczna. W przypadku infrastruktury sportowej warto również wspomnieć o **Otwartej Strefie Aktywności – OSA** w której utworzona mała architektura sportowo-rekreacyjna także wspiera i pozwala mieszkańcom na podejmowanie aktywności fizycznej.

Niezwykle ważnym, a zarazem historycznym obiektem zlokalizowanym na podobszarze rewitalizacji 1 jest **Dworzec Kolejowy PKP Węgliniec**, położony w ciągu linii E 30 należącej do III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego łączącego Niemcy, Polskę i Ukrainę. Węzeł kolejowy w Węglińcu jest drugim co do wielkości (po Wrocławiu Brochowie) terminalem towarowym na Dolnym Śląsku. Łączą się tu linie kolejowe z kilku różnych kierunków (Zgorzelec-Görlitz, Horka, Żary, Wrocław, Jelenia Góra). Cały węgliniecki węzeł kolejowy zajmuje około 82 hektary. Węzłowa stacja nie tylko stanowi jeden z największych w regionie szlaków transportowych, ale również tutejszy symbol utożsamiający lokalną społeczność z kolejową tradycją. Najcenniejszym obiektem stacji kolejowej jest powstały w 1865 roku budynek Nowego Dworca, który poza spełnianiem funkcji infrastruktury kolejowej jest także ośrodkiem kultury – obecnie przy III peronie znajduje kino „Za Rogiem” oraz lokalne muzeum kolejnictwa, jak również znajduj się tu siedziba Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Węglinieckiej. W ramach rozwoju funkcji rekreacyjno-sportowych, na stacji kolejowej uruchomiona została wypożyczalnia rowerów miejskich. Ciekawym obiektem jest także zlokalizowany w obrębie stacji kolejowej w Węglińcu **schron przeciwlotniczy**. Pochodzący z czasów II wojny światowej obiekt stanowi wśród lokalnej społeczności symbol historii zarówno miejscowości, jak również całej Polski.

Innym istotnym obiektem o znaczącym potencjale rozwoju jest zabytkowa **Wieża Ciśnień**. Zbudowany w 1928 roku obiekt do dziś stanowi element historyczny i kulturowy, przypominając mieszkańcom o ich tradycji i historii gminy.

Na podobszarze rewitalizacji Węgliniec Północ dominującą formą zabudowy jest **zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna**. Zabudowa jednorodzinna rozwinęła się w południowej części podobszaru, a znaczna jej część zlokalizowana poza wyznaczonymi granicami.

Występująca **zabudowa handlowo-usługowa** rozproszona została w centralnej części podobszaru. Na ogół są to zakłady i sklepy sieciowe o zróżnicowanej wielkości i profilu.

Na terenie podobszaru w niewielkim stopniu rozwinęła się **zabudowa przemysłowo-składowa**, jednak funkcjonujące zakłady nie stanowią większego zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.

Dominującą formą pokrycia terenu na podobszarze rewitalizacji 1 stanowią tereny **leśne wraz z zadrzewieniami**, co znacznie zwiększa potencjał wypoczynkowo-rekreacyjny tego obszaru. Niewielką część terenu stanowią także łąki i tereny trawiaste, a także sady.

Rysunek 5. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Węgliniec Północ

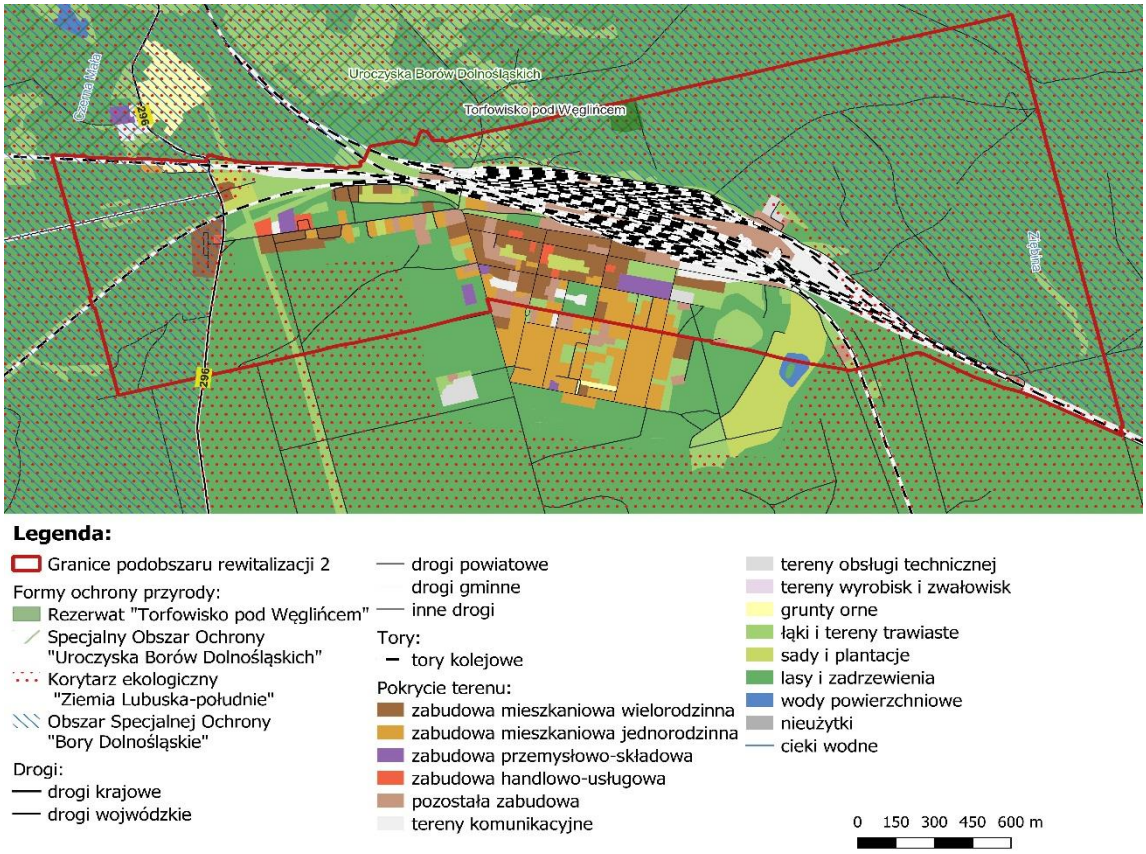

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Na podobszarze rewitalizacji 1 występują **formy ochrony przyrody**: Rezerwat „Torfowisko pod Węglińcem”, Specjalny Obszar Ochrony Ptaków „Bory Dolnośląskie” oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Uroczyska Borów Dolnośląskich”. Ponadto podobszar rewitalizacji położony jest w obrębie korytarza ekologicznego „Ziemia Lubuska-południe”.

Pomimo występowania cieków wodnych, podobszar rewitalizacji nie znajduje się w zasięgu **zagrożenia powodziowego**.

W obrębie podobszaru rewitalizacji znajduje się **1 zabytek wpisany do Rejestru Zabytków** – Kościół p.w. Matki Boskiej Królowej Polski (A/1041).

Kościół p.w. Matki Boskiej Królowej Polski (kościół kolejowy)

Powstały na przełomie XIX i XX wieku obiekt sakralny początkowo stanowił świątynię ewangelicką, obecnie jednak jest to świątynia rzymskokatolicka. Kościół zlokalizowany jest północno-zachodniej części podobszaru rewitalizacji, w pobliżu przebiegającej linii kolejowej. Ze względu na fakt, że w przeszłości kolejarze wzięli budynek pod swoją opiekę, potocznie jest on nazywany kościołem kolejowym i do dnia dzisiejszego służy wiernym parafii. Kościół charakteryzuje się bryłą ukształtowaną na zasadzie addycji, przykrytą w części korpusu dachem dwuspadowym. Dominantę budowli stanowi złożona na rzucie kwadratu wieża zwieńczona dachem namiotowym. Biorąc pod uwagę styl, obiekt posiada zarówno cechy charakterystyczne dla neogotyku, jak i neoromantyzmu. Z kolei prezentująca nowoczesne i modernistyczne formy wieża wkomponowała się w XIX wieczny korpus świątyni.

Podobszar rewitalizacji 2 (Ruszów Centrum)

Podobszar rewitalizacji Ruszów Centrum obejmuje swym zasięgiem **centralną część miejscowości Ruszów**. Obszar ten odznacza się wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia – teren o powierzchni 0,10 km^2 zamieszkuje 5,15% ludności całej gminy. Ze względu na istniejącą strukturę przestrzenno-funkcjonalną miejscowości Ruszów, jednostka posiada **duży potencjał rozwojowy w zakresie społecznym, kulturalnym, a także rekreacyjnym**.

Ze względu na dominujący w strukturze przestrzennej **zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej**, podobszar rewitalizacji 2 określić można jako jednostkę osadniczą. Poza funkcją osadniczą, w jednostce tej zlokalizowane są również **obiekty oraz instytucje publiczne o zróżnicowanym profilu**, m.in. Filia Urzędu Pocztowego Pieńsk w Ruszowie oraz stacja kolejowa.

Dodatkowo na podobszarze Ruszów Centrum funkcjonują **organizacje pozarządowe**, o zróżnicowanym zakresie działalności. Wśród nich wymienić można m.in.: Stowarzyszenie Ziemia Ruszowska, Towarzystwo Wspólnych Pomysłów, Lokalną Grupę Historyczną oraz Ochotniczą Straż Pożarną.

Miejscami istotnymi z punktu widzenia rozwoju lokalnego są również znajdujące poza podobszarem rewitalizacji tereny zieleni – **Skwer im. Zygmunta Jana Rumla** oraz **Park w Ruszowie**. Tereny te stanowią miejsca spotkań lokalnej społeczności, gdzie mają oni możliwość spędzenia czasu i integracji. Dodatkowo teren skweru bardzo często wykorzystywany jest do organizacji wielu imprez, m.in. „Jagodowego Lata".

Warto wspomnieć o położonym poza granicami podobszaru rewitalizacji **Domu Kultury**. Ze względu na ofertę zajęć, a także zróżnicowanym profilu działalności, obiekt ten odznacza się bardzo wysokim potencjałem rozwoju. Poza pełnieniem funkcji kulturalnych, Dom Kultury jest również siedzibą Miejsca Przyjaznego Seniorom, Biblioteki Publicznej, Teatru oraz nieformalnego Koła Gospodyń Wiejskich. Dodatkowo Dom Kultury stanowi miejsce spotkań dzieci i młodzieży, gdzie mają oni możliwość zabawy, spędzania wspólnego czasu, nauki, a także wzajemnej integracji.

Biorąc pod uwagę strukturę użytkowania terenu, dominującą formę zabudowy stanowi **zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna**. Z kolei **zabudowa wielorodzinna** rozwinęła się w niewielkim stopniu i skoncentrowana jest pomiędzy domami jednorodzinnymi.

Występująca na **zabudowa przemysłowo-handlowa** również wykształcona została w niewielkim stopniu, koncentrując się wzdłuż przebiegających obok ciągów komunikacyjnych.

Znaczną część podobszaru pokrywają **łąki i tereny trawiaste**. Brak jest terenów zalesionych i zakrzewionych, a także sadów.

Rysunek 6. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Ruszów Centrum

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Na podobszarze rewitalizacji 2 występują **formy ochrony przyrody**: Specjalny Obszar Ochrony Ptaków „Bory Dolnośląskie" oraz stanowiące pomnik przyrody drzewo. Ponadto podobszar nie znajduje się w zasięgu **zagrożenia powodziowego**.

W obrębie Ruszowa Centrum znajduje się **1 zabytek wpisany do Rejestru Zabytków** – Kościół parafialny p.w. Zmartwychwstania Pana Jezusa (A/1032), powstały w latach 1906-1908.

3.3 Przyczyny degradacji obszaru

3.3.1 Sfera społeczna

Wyznaczony w Gminie Węgliniec obszar rewitalizacji charakteryzuje się znaczną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Zjawiska te zdiagnozowane zostały w przeprowadzonej dla sfery społecznej analizie wskaźnikowej, w której pod uwagę zostały wzięte następujące obszary problematyczne: **bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, osoby ze szczególnymi potrzebami, kapitał ludzki, poziom edukacji oraz aktywność społeczna**.

Bezrobocie

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu na stan 31 grudnia 2020 roku, obszar rewitalizacji zamieszkiwało 50 osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne. Spośród nich, 26 mieszkańców stanowiło osoby długotrwale bezrobotne, pozostające bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Z kolei 7 osób posiadało tylko wykształcenie podstawowe. Przeprowadzona analiza wskaźnikowa nie wykazała jednak problemu bezrobocia na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Porównując wartości przyjętych do analizy wskaźników zauważyć można, że większość z nich osiągnęła lepszy poziom w porównaniu do średniej dla gminy. Zestawienie wskaźników z zakresu bezrobocia pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią dla gminy przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 2. Zestawienie wskaźników obrazujących zjawisko bezrobocia na obszarze rewitalizacji ora w Gminie Węgliniec

BEZROBOCIE			
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla gminy
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum	
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	2,33	2,53	2,81
Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	2,2%	1,5%	3%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	27,5%	75,0%	37%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Ubóstwo

Zjawisko ubóstwa przede wszystkim rozumiane jest jako ograniczenie środków do życia, skutkując tym samym obniżeniem się jego poziomu poza akceptowane w kraju zamieszkania minimum. Według danych pozyskanych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, na koniec 2020 roku na obszarze rewitalizacji z pomocy społecznej łącznie skorzystały 104 osoby, w tym 62 rodziny. Porównanie wskaźników z zakresu ubóstwa pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 3. Zestawienie wskaźników obrazujących zjawisko ubóstwa na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec

UBÓSTWO			
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla gminy
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum	
Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	5,8%	1,0%	5%

Liczba rodzin korzystających w pomocy społecznej w ogólnej liczbie rodzin	18,3%	14,7%	**13%**
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	40,5%	75,0%	**53%**
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	7,5%	50,0%	**16%**
Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej	1 528,88	5 815,50	**2 006,78**
Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	8,86	12,50	**6,60**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała występowanie na obszarze rewitalizacji zjawiska ubóstwa. Analizując wartości przyjętych wskaźników zauważyć można, że znacznie gorsza sytuacja obserwowana jest na podobszarze rewitalizacji Ruszów Centrum. Stan ten potwierdzają przede wszystkim wskaźnik odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej, który jest znacznie wyższy od średniej gminnej.

Ubóstwo bardzo często wiązane jest z bezrobociem, jednak jego podłoże może być dużo bardziej zróżnicowane. Podczas przeprowadzonych warsztatów rewitalizacyjnych jako jedną z głównych przyczyn tego zjawiska wskazany został alkoholizm. Według interesariuszy rewitalizacji problem alkoholizmu jest bardzo powszechny nie tylko na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, ale również w całej gminie. Złą sytuację potwierdza wskaźnik odsetka osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej dla Ruszowa Centrum, który jest znacznie wyższy od średniej gminnej. Innym źródłem ubóstwa mogą być również niskie zarobki, które uniemożliwiają finansowanie podstawowych potrzeb, w wyniku czego mieszkańcy zmuszeni są do korzystania z usług pomocy społecznej.

Zjawisko ubóstwa jest niezwykle niekorzystne i w dłuższej perspektywie czasu powoduje poważne konsekwencje społeczne. Bardzo często w rodzinach dotkniętych ubóstwem przejawia się brak aspiracji zawodowych osób dorosłych, które w następstwie zmniejszają aspiracje edukacyjne dzieci. W wyniku tego złe wzorce przechodzą na następne pokolenia, prowadząc do tzw. „ubóstwa dziedziczonego”. Również ten problem na obszarze rewitalizacji

dostrzegli interesariusze podczas przeprowadzonych warsztatów. Warto także dodać, że bardzo często w następstwie ubóstwa dochodzi do dyskryminacji oraz „wypychania" ludzi z życia społecznego i kulturalnego, wpływając tym samym na zmniejszenia poczucia przynależności społecznej, a w dalszej konsekwencji do spadku poczucia własnej wartości i depresji.

Przestępczość

Pojęcie przestępczości rozumiane jest jako wszelkiego rodzaju czyny określone przez prawo jako zachowania niezgodne z ustanowioną normą prawną, popełnione na danym terenie w określonym czasie. Według danych pozyskanych z Komendy Powiatowej w Zgorzelcu oraz Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu, w 2020 roku na obszarze rewitalizacji łącznie stwierdzono 49 przestępstw. Z kolei według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, na obszarze rewitalizacji procedurą „Niebieskiej Karty" objęte zostały łącznie 4 osoby. Porównanie wskaźników z zakresu przestępczości pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 4. Zestawienie wskaźnika obrazującego zjawisko przestępczości na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec

PRESTĘPCZOŚĆ			
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla gminy
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum	
Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	38,44	73,23	29,79
Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,23	0,00	0,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała występowanie zjawiska przestępczości na obszarze rewitalizacji. Złą sytuację potwierdzają przede wszystkim wartości wskaźnika liczby stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców dla obydwu podobszarów rewitalizacji, które są znacznie wyższe od średniej gminnej. Zjawisko przestępczości spowodowane jest wieloma czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi, które determinują zachowania niezgodne z obowiązującymi i przyjętymi normami prawnymi. W stopniu szczególnym na rozwój przestępczości wpływ mają czynniki społeczne, m.in. ubóstwo, alkoholizm czy narkomania, które kształtują tendencję do przestępczych zachowań.

Przeprowadzony warsztat rewitalizacyjny oraz wizja lokalna wykazały, że na obszarze rewitalizacji szczególnym przejawem przestępczości jest wandalizm. Jako sprawców tego rodzaju aktów wandalizmu wskazuje się przede wszystkim młodzież, jednak nie wyklucza się, że sprawcami mogą być również osoby dorosłe. Do wandalizmu w szczególności dochodzi późnymi wieczorami lub nocą – najczęściej w dni od piątku do niedzieli, gdy pojedyncze osoby lub większe grupy znajdują się pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych. Fakt istotności i powszechności problemu nadmiernego spożywania alkoholu oraz narkotyków wśród młodzieży został wskazany również podczas warsztatów rewitalizacyjnych. Według uzyskanych informacji najczęstszymi miejscami, gdzie dochodzi do spożywania alkoholu oraz środków psychoaktywnych przez młodzież jest w Park Miejski w Węglińcu, a także Park w Ruszowie. W wyniku braku alternatywnego miejsca spotkań, a także braku zróżnicowanej oferty zajęć w wolnym czasie dla tej grupy wiekowej często „z nudów" dochodzi do aktów wandalizmu.

Rysunek 7. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji: graffiti na zabudowie (Węgliniec Północ)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

Osoby ze szczególnymi potrzebami

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Według danych pozyskanych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w 2020 roku na obszarze rewitalizacji z pomocy społecznej z tytułu

niepełnosprawności skorzystało 19 osób, z kolei z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby 17 osób. Porównanie wskaźników odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby do średniej gminnej przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 5. Zestawienie wskaźników obrazujących występowanie osób ze szczególnymi potrzebami na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI			
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla gminy
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum	
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	1,1%	0,0%	**1%**
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	15,0%	50,0%	**22%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała, że obszar rewitalizacji zamieszkuje znacznie więcej osób ze szczególnymi potrzebami w porównaniu do pozostałego obszaru całej gminy. Złą sytuację potwierdza wskaźnik odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej dla podobszaru Ruszów Centrum, który jest znacznie wyższy od średniej gminnej.

Występowanie dużej liczby osób ze szczególnymi potrzebami i wymagających wsparcia determinuje wprowadzenie działań przystosowawczych przestrzeni i infrastruktury, co w znacznym pozwoli na poprawę ich komfortu życia i funkcjonowania. Problem niewystarczającego poziomu dostosowania przestrzeni publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym barier architektonicznych podjęty został również podczas przeprowadzonego w gminie warsztatu rewitalizacyjnego. Interesariusze wskazywali, że problem ten przede wszystkim można zauważyć przy stawie „Tajwan", gdzie brak przystosowania przestrzeni znacznie zmniejsza potencjał rekreacyjny tego terenu.

Kapitał ludzki

Kapitał ludzki jest złożonym pojęciem z pogranicza socjologii i ekonomii, które dotyczy w całości stosunków społecznych w obrębie danej zbiorowości, umożliwiających w przyszłości nawiązywanie innych konstruktywnych relacji społecznych. Biorąc pod uwagę samorząd nie sposób nie mówić o kapitale ludzkim w oderwaniu od kwestii tendencji demograficznych, zmian w poszczególnych grupach ekonomicznych, a także zastępowalności pokoleń na rynku pracy.

Według danych Urzędu Gminy i Miasta, w 2020 roku obszar rewitalizacji zamieszkiwany był przez 2 116 osób, stanowiąc 27,5% ludności Gminy Węgliniec. Analizując udział poszczególnych grup wiekowych wśród populacji obszaru rewitalizacji według stanu na 2020 roku zauważyć można, że dominującą większość stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym – 1 235 osób (58,3%), następnie mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym – 573 osoby (27,1%) oraz dzieci i młodzież w wieku przedprodukcyjnym – (14,6%). Porównanie wskaźników demograficznych pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 6. Zestawienie wskaźników obrazujących strukturę demograficzną na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec

KAPITAŁ LUDZKI			
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla gminy
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum	
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	15,1%	12,1%	**17%**
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	49,89	33,33	**40,34**
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	28,2%	22,0%	**24%**
Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	2,1%	1,0%	**2%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Na podstawie analizy struktury demograficznej obszaru rewitalizacji zauważyć można, że jego teren zamieszkuje znacznie więcej osób w wieku poprodukcyjnym niż osób w wieku przedprodukcyjnym. Niestety zjawisko to nie jest pozytywne, zwłaszcza biorąc pod uwagę zastępowalność pokoleń na rynku pracy. Temat struktury demograficznej obszaru rewitalizacji został również podniesiony podczas warsztatów rewitalizacyjnych, wskazując na zróżnicowane determinanty jej obecnego kształtu. Według uczestników niski odsetek dzieci i młodzieży wynika z ruchów migracyjnych. Położenie gminy w bliskiej odległości od większych ośrodków miejskich, a także Niemiec powoduje, że bardzo często młodzi ludzie decydują się na osiedlenie i założenie rodziny poza jej granicami. Często decyzje te powiązane są z sytuacją na rynku pracy, a migracje wynikają z chęci podjęcia korzystniejszego zatrudnienia. Dodatkowo wśród przyczyn odpływu młodych mieszkańców, interesariusze wskazywali na brak atrakcyjnych miejsc dla tej grupy społecznej, zwłaszcza miejsc spotkań, rekreacji oraz integracji. Dlatego też bardzo ważnym jest podejmowanie odpowiednich działań, w tym zwiększanie infrastruktury do spędzania wolnego czasu, co może w znaczny sposób zwiększyć atrakcyjność obszaru rewitalizacji – zwłaszcza dla osób w wieku produkcyjnym, chcących w przyszłości założyć rodzinę. Jednocześnie przeprowadzona analiza wskaźnikowa wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, co dodatkowo potwierdzone zostało

podczas przeprowadzonego wywiadu pogłębionego z interesariuszami rewitalizacji. Postępowanie tego procesu implikować będzie konieczność podjęcia konkretnych działań zarówno w zakresie usług społecznych, jak i dostępności infrastruktury do potrzeb starszych mieszkańców. Obecnie w gminie podejmowane są działania wychodzące naprzeciw osobom w wieku poprodukcyjnym, m.in. na terenie Ruszowa funkcjonuje Stowarzyszenie Miejsce Przyjazne Seniorom oraz zrzeszający seniorów Teatr w Ruszowie.

Rysunek 8. Struktura demograficzna na obszarze rewitalizacji

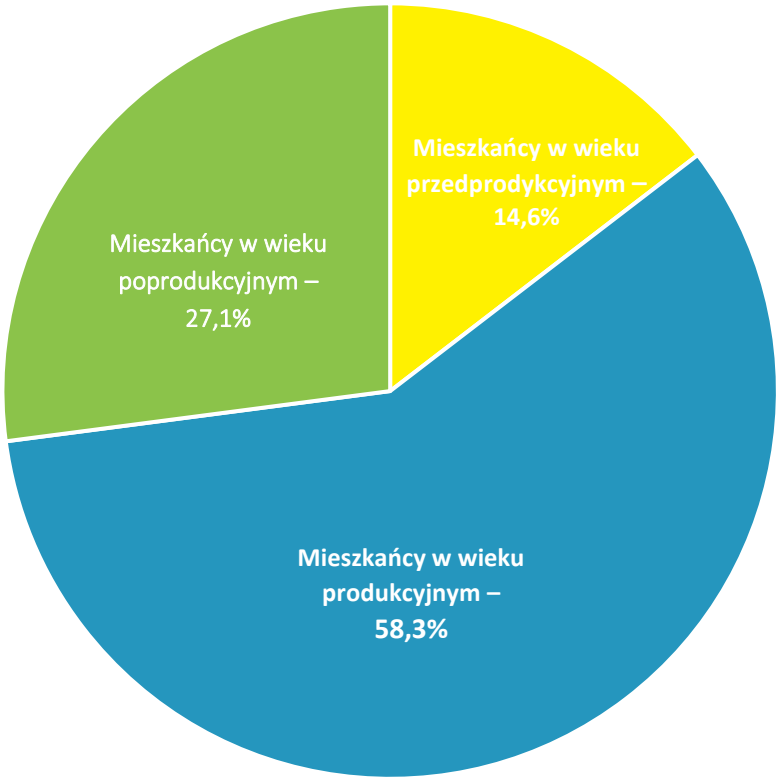

Źródło: opracowanie własne.

Poziom edukacji

Osiągnięcia uczniów są wynikiem zarówno nauczania, jak i uczenia się. Jednak w znacznym stopniu zależą one również od indywidualnych zdolności, aspiracji, a także środowiska rodzinnego i zewnętrznego danego ucznia. Badanie postępów edukacyjnych i poziomu edukacji może być przeprowadzane poprzez różne formy, a najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne, zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Poziom edukacji stanowi niezwykle istotny aspekt, ponieważ wykształcenie jest elementarną częścią dojrzałego społeczeństwa. W poniższej tabeli przedstawiono porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią dla gminy.

Tabela 7. Zestawienie wskaźnika obrazującego poziom edukacji na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec

POZIOM EDUKACJI			
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla gminy
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum	
Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z j. polskiego i matematyki)	47,65	45,70	46,59

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała, że na obszarze rewitalizacji występuje problem niskiego poziomu edukacji. Niekorzystana sytuacja występuje przede wszystkim w podobszarze Ruszów Centrum, gdzie średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty są znacznie niższe od średniej gminnej. Dodatkowo średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty na obszarze rewitalizacji porównane został do średnich dla powiatu zgorzeleckiego oraz województwa dolnośląskiego. Na podstawie poniższej tabeli zauważyć można, że poziom kształcenia jest niższy zwłaszcza w porównaniu do średniej dla powiatu zgorzeleckiego. W przypadku porównania wyników do średniej wojewódzkiej, to obszar rewitalizacji wypada niewiele lepiej.

Tabela 8. . Zestawienie wskaźnika obrazującego poziom edukacji na obszarze rewitalizacji w Gminie Węgliniec, powiecie zgorzeleckim oraz województwie dolnośląskim

POZIOM EDUKACJI				
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla powiatu	Wartość średnia dla województwa
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum		
Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z j. polskiego i matematyki)	47,65	45,70	51,6	45,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec oraz danych OKE Wrocław.

Niski poziom edukacji został również poruszony przez uczestników warsztatów rewitalizacyjnych, którzy uznali to za istotny problem. Wśród głównych przyczyn niekorzystnej sytuacji wskazali negatywny wpływ środowiska wewnętrznego i zewnętrznego na młodzież, a więc wpływ zarówno rodziny, jak i rówieśników. W przypadku środowiska rodzinnego niskie aspiracje są w pewien sposób dziedziczone, zwłaszcza w gospodarstwach dotkniętych problemem alkoholowym oraz ubóstwem. Natomiast w środowisku rówieśniczym bardzo często młodzież wzajemnie zaniża swoje chęci do nauki. Przeprowadzony wywiad pogłębiony wskazał dodatkowo, że obecnie wśród młodzieży narasta problem alkoholowy oraz narkotykowy, co dodatkowo wpływa na niski poziom edukacji. Warto również dodać, że bardzo często uczniowie mimo chęci do nauki napotykają na problem z jej przyswajaniem, dlatego też niezwykle ważnym jest, aby mieli oni możliwość dodatkowej nauki poprzez wspólną zabawę, co nie tylko wpłynie na więzi rówieśnicze, ale również zwiększy efektywność edukacji.

Aktywność społeczna

Aktywność społeczna polega na ożywieniu i aktywizacji działalności różnych podmiotów, jednostek, grup społecznych oraz organizacji w ramach zaspokajania potrzeb indywidulanych. O aktywności społecznej mieszkańców, a także ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy, m.in. liczba stowarzyszeń, fundacji, czy organizacji pozarządowych na danym terenie. Porównanie wskaźnika z zakresu aktywności społecznej pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 9. Zestawienie wskaźnika obrazującego aktywność społeczną na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA			
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla gminy
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum	
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,61	0,76	0,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa potwierdziła, że obszar rewitalizacji odznacza się znacznie większą aktywnością społeczną niż pozostały obszar Gminy Węgliniec. Obecnie na obszarze tym funkcjonuje 13 organizacji pozarządowych o zróżnicowanej ofercie skierowanej do różnych grup społecznych, które aktywizują i integrują lokalną społeczność. Zróżnicowanie istniejącej oferty wynika nie tylko z kierunków i obszarów działania, ale również z wieku uczestników – stowarzyszenia skupiają zarówno młodsze, jak i starsze osoby, umożliwiając tym samym rozwój wszystkich mieszkańców. Warto dodać, że część funkcjonujących stowarzyszeń posiada swoją siedzibę poza granicami obszaru rewitalizacji, jednak skala ich działalności wpływa na niego, stymulując jego rozwój.

Funkcjonujące lokalne stowarzyszenia i organizacje stanowią znaczący potencjał do integracji lokalnej społeczności, jednak ze względu na brak odpowiedniego zaplecza i siedziby ich działalność nie może być rozwijana na szeroką skalę. Brak odpowiedniej infrastruktury bezpośrednio wpływa na funkcjonowanie podmiotów, co m.in. uniemożliwia wprowadzanie nowych form aktywności, czy zrzeszanie nowych mieszkańców. Przykładem takiej sytuacji jest stowarzyszenie Miejsce Przyjazne Seniorom, którego siedziba zlokalizowana jest poza obszarem rewitalizacji w Domu Kultury w Ruszowie. Prężnie działająca organizacja posiada bardzo duże aspiracje i chęci do podejmowania inicjatyw oddolnych, jednak niewielkie zaplecze nie pozwala na jego dalszy rozwój. Obecnie stowarzyszenie Miejsce Przyjazne Seniorom zajmuje niewielkie pomieszczenie w Domu Kultury – na tym etapie działalności, powierzchnia lokalu jest niewystarczająca. Fakt ten potwierdziła również rozmowa z członkiem tego stowarzyszenia podczas przeprowadzonej na obszarze rewitalizacji wizji lokalnej.

Rysunek 9. Obecne warunki w siedzibie stowarzyszenia "Miejsca Przyjaznego Seniorom"

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

Przeprowadzone warsztaty rewitalizacyjne oraz wywiady pogłębione z interesariuszami rewitalizacji wykazały dodatkowy problem społeczny obszaru rewitalizacji, jakim jest niski poziom integracji społecznej. Jedną z głównych przyczyn takiej sytuacji jest niewystarczająca ilość miejsc spotkań dla mieszkańców, gdzie nie tylko mogliby oni spędzić swój wolny czas, ale również nawiązywać interakcje społeczne i wzajemnie się integrować.

Problem braku miejsca do spotkań dla mieszkańców zaznaczony został przez interesariuszy rewitalizacji zwłaszcza w kontekście podobszaru Ruszów Centrum. W przeszłości na obszarze tym funkcjonowała sala w której mieszkańcy mieli możliwość zabawy oraz spędzania wolnego czasu i wzajemnej integracji. Niestety w wyniku wypadku, w 1999 roku sala została spalona i do dziś nie udało się jej odbudować. Co więcej, do dnia dzisiejszego nie powstało miejsce o podobnym charakterze. Przeprowadzony z interesariuszami wywiad pogłębiony potwierdził, że mieszkańcom bardzo brakuje miejsca spotkań, gdzie mogliby oni nie tylko spędzić swój wolny czas, ale również nawiązywać kontakty społeczne.

Warto dodać, że niewystarczająca liczba miejsc spotkań i spędzania wolnego czasu stanowiła jeden kluczowych tematów podniesionych na warsztatach rewitalizacyjnych, podczas których interesariusze wskazywali na niewykorzystany potencjał, m.in. stawu „Tajwan” oraz terenu nasypu pokolejowego w Węglińcu.

Główne problemy w **sferze społecznej** występujące na obszarze rewitalizacji:

- ⇒ duży poziom ubóstwa i duża liczba korzystających z pomocy społecznej,
- ⇒ wysoki poziom przestępczości, w tym akty wandalizmu,
- ⇒ powszechny problem alkoholizmu i narkomanii,
- ⇒ duży odsetek osób ze szczególnymi potrzebami,
- ⇒ starzejące się społeczeństwo i odpływ mieszkańców,
- ⇒ brak wystarczającej liczby miejsc spędzania wolnego czasu,
- ⇒ brak integracji społecznej mieszkańców.

3.3.2. Sfera gospodarcza

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa nie wykazała na obszarze rewitalizacji szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej. Według danych Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu, w 2020 roku na obszarze rewitalizacji zarejestrowane były 103 podmioty gospodarcze – 75 podmiotów na podobszarze Węgliniec Północ i 28 podmiotów na podobszarze Ruszów Centrum. Porównanie wskaźników sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji i Gminy Węgliniec przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 10. Zestawienie wskaźników obrazujących sferę gospodarczą na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec

SFERA GOSPODARCZA			
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla gminy
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum	
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	4,38	7,07	4,52
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	7,73	10,73	7,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Pomimo pozytywnych wartości statystycznych analizy wskaźnikowej dla sfery gospodarczej, przeprowadzony wywiad pogłębiony pozwolił na identyfikację innego negatywnego zjawiska – słabej aktywności gospodarczej. Niestety duży odsetek mieszkańców nie wykazuje chęci założenia działalności gospodarczej, na co wpływ ma wiele zróżnicowanych czynników, w tym strach przed niepowodzeniem w biznesie. Bardzo często strach przed założeniem działalności gospodarczej wynika ze zmartwienia czy potencjalny biznes właściwe odpowie na potrzeby i oczekiwania klientów, a tym samym czy będzie on opłacalny.

Warto również dodać, że wskazanym przez interesariuszy problemem są niskie zarobki. Niestety wysokość zarobków w obecnych czasach jest kluczowa dla przedsiębiorców, którzy decydując się na założenie działalności liczą na zysk. Niestety niekiedy koszty zarządzania przerastają zyski z działalności – w tej sytuacji właściciele tracą zyski, pracownicy nie mogą liczyć na wyższe płace, a klienci zmuszeni są do płacenia wyższych stawek za daną usługę. Problem niskich zarobków na obszarze rewitalizacji powiązać można ze stwierdzonym na obszarze rewitalizacji zjawiskiem ubóstwa, które powoduje, że znaczna część mieszkańców nie jest w stanie finansować podstawowych potrzeb i zmuszona jest korzystać z pomocy społecznej.

Główne problemy w **sferze gospodarczej** na obszarze rewitalizacji:

- ⇒ słaba aktywność przedsiębiorcza mieszkańców,
- ⇒ niskie zarobki.

3.3.3. Sfera środowiskowa

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała koncentrację negatywnych zjawisk w strefie środowiskowej – zwłaszcza na podobszarze Ruszów Centrum. Według danych Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu, w 2020 roku całkowita powierzchnia materiałów zawierających azbest na obszarze rewitalizacji wyniosła 33,1 m^2, w tym 9,29 m^2 na podobszarze Węgliniec Północ oraz 23,81 m^2 na podobszarze Ruszów Centrum. Porównanie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 11. Zestawienie wskaźników obrazujących sferę środowiskową na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec

SFERA ŚRODOWISKOWA			
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla gminy
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum	
Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi w ogólnej liczbie budynków	9,7%	3,9%	**20%**
Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 budynków	3,82	31,33	**18,41**
Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	0,54	6,01	**4,78**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Materiały azbestowe ze względu na swoje właściwości fizykochemiczne stanowią szczególnie istotne zagrożenie zarówno dla środowiska przyrodniczego, jak i dla człowieka. Licznie przeprowadzane na przestrzeni lat badania naukowe potwierdziły, że włókna azbestowe posiadają silne działanie kancerogenne, a długotrwała ekspozycja na nie może prowadzić do tzw. pylicy azbestowej, często prowadzącej do śmierci. Obecnie osobami szczególnie narażonymi na oddziaływanie tego materiału są mieszkańcy i użytkownicy obiektów z pokryciami cementowo-azbestowymi, co związane jest z powszechnością wykorzystywania tego wyrobu w dawnym budownictwie. Obecnie na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest 27 budynków mieszkalnych pokrytych płytami cementowo-azbestowymi – 24 budynki znajdują się na podobszarze Węgliniec Północ, a 3 budynki na podobszarze Ruszów Centrum.

Warto dodać, że Gmina Węgliniec aktywnie działa na rzecz usuwania wyrobów azbestowych, m.in. w ramach przyjętego *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Węgliniec na lata 2017-2032*, przyjętego Uchwałą Nr 840/XXXVI/17 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 31 października 2017 r.

Przeprowadzone warsztaty rewitalizacyjne pozwoliły na identyfikację innego poważnego problemu sfery środowiskowej na obszarze rewitalizacji – złej jakości powietrza atmosferycznego. Jak potwierdził wywiad pogłębiony, największym zagrożeniem dla jakości powietrza nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również całej gminy stanowi tzw. „emisja niska", a więc emisja gazów i pyłów z emiterów nieprzekraczających 40 m. Według interesariuszy problem zanieczyszczonego powietrza najbardziej doskwiera mieszkańcom podczas okresu zimowego, kiedy indywidualne źródła ciepła i paleniska w gospodarstwach domowych wykorzystywane są do celów grzewczych. Niestety bardzo często instalacje grzewcze to przestarzałe i wysokoemisyjne kotły na paliwo stałe, najczęściej w złym stanie technicznym. Warto tutaj zaznaczyć, że władze gminy aktywnie wspierają mieszkańców w wymianie tzw. „kopciuchów" na nowoczesne i niskoemisyjne instalacje poprzez realizację

programu „Czyste Powietrze” 2.0. Niestety podczas wywiadu pogłębionego zaznaczono, że mieszkańcy niechętnie korzystają z możliwości dofinansowań na rzecz wymiany źródeł ciepła. Jako jedną ze wskazanych przyczyn tej sytuacji wskazano, że dla sporej części mieszkańców zasady finansowanie nie są całkowicie zrozumiałe, w związku z czym nie chcą oni podejmować działań.

Innym czynnikiem złej jakości powietrza na obszarze rewitalizacji wskazanym przez uczestników warsztatów rewitalizacyjnych było wykorzystywanie przez mieszkańców nieodpowiedniego paliwa lub paliwa o słabej jakości do celów grzewczych, m.in. odpadów komunalnych, zużytych mebli, czy sklejek. Tego rodzaju nośniki energii stanowią duże zagrożenie, ponieważ w wyniku tego do powietrza uwalnianych jest wiele niebezpiecznych i szkodliwych związków, w tym pyłów zawieszonych, dwutlenku siarki, benzo(a)pirenu oraz tlenków azotu. Wykorzystywanie przez mieszkańców nieodpowiedniego opału może być spowodowane wieloma czynnikami. Według interesariuszy wpływ na to zjawisko ma niska świadomość ekologiczna mieszkańców, jednak najczęstszy powód stanowią kwestie finansowe, które w konsekwencji skutkują szukaniem oszczędności na opale.

Rysunek 10. Przykład emisji niskiej z gospodarstw domowych w okolicy Parku Miejskiego na podobszarze Węgliniec Północ

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, Gmina Węgliniec znajduje się w strefie dolnośląskiej_2 (kod strefy: PL0205) – dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości: ozonu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM2,5 i PM10 oraz zawartego w tym pyle ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu.

Jako podstawę oceny uwzględnia się poziomu substancji określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 845): dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych oraz alarmowe. Dla wszystkich substancji podlegających ocenie określa się klasy:

- w klasyfikacji podstawowej:
  - A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub docelowych,
  - C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe,
- w klasyfikacji dodatkowej:
  - o A1 – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM2,5 – dla fazy II tj. 20 µg/m^3,
  - C1 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM2,5 – dla fazy II tj. 20 µg/m^3,
  - D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
  - D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki oceny jakości powietrza w strefie dolnośląskiej_2 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi – zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2021, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tabela 12. Wyniki jakości powietrza atmosferycznego w strefie dolnośląskiej_2 według kryterium ochrony zdrowia ludzi

OCHRONA ZDROWIA LUDZI											
SO_2	NO_2	C_6H_6	CO	O_3[1)]	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5[2]
A	A	A	A	A	C	A	C	A	A	C	C1

[1)] Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

[2)]Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa dolnośląska_2 uzyskała klasę C

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim – raport za rok 2021.

Z powyższej tabeli wynika, ze w 2021 roku na obszarze strefy dolnośląskiej_2 w kontekście ochrony zdrowia ludzi wystąpiły przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłów zawieszonych PM2,5 i PM10, benzo(a)pirenu oraz arsenu. Wyniki potwierdzają zidentyfikowany nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również na terenie całej Gminy Węgliniec problem złej jakości powietrza atmosferycznego.

Na obszarze rewitalizacji nie ma zlokalizowanych stacji pomiaru jakości powietrza wchodzących w sieć Państwowego Monitoringu Środowiska oraz gminnych czujników pomiarowych, w związku z czym brak jest bezpośrednich danych o stanie i jakości powietrza atmosferycznego na tym terenie. Przeprowadzony wywiad pogłębiony wykazał, że interesariuszom rewitalizacji bardzo zależy, aby na obszarze rewitalizacji znajdowały się czujniki powietrza, dzięki czemu mieszkańcy mogliby na bieżąco śledzić odczyty pomiarów. W tym celu wskazali oni również potrzebę stworzenia gminnej aplikacji jakości powietrza.

Przeprowadzona diagnoza pogłębiona pozwoliła zidentyfikować dodatkowy problem jakim jest zaśmiecanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji. Również przeprowadzona wizja lokalna potwierdziła występowanie tego niekorzystnego zjawiska, które nie tylko

zmniejsza estetykę przestrzeni publicznej, ale również stanowi zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. Według interesariuszy jedną z przyczyn tego problemu jest niska świadomość ekologiczna mieszkańców, którzy nie rozumieją potencjalnych konsekwencji swoich działań. Co więcej, wyrzucanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych wskazuje, że w mieszkańcach obszaru rewitalizacji brak jest poczucia odpowiedzialności za wspólną estetyką przestrzeni publicznej oraz stanu środowiska na tym obszarze.

Rysunek 11. Przykłady zaśmiecania przestrzeni publicznej na podobszarze Węgliniec Północ – okolice Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

Główne problemy w **sferze środowiskowej** na obszarze rewitalizacji:

- ⇒ występowanie znacznej ilości materiałów zawierających azbest,
- ⇒ zły stan powietrza atmosferycznego, zwłaszcza w okresie zimowym
- ⇒ zaśmiecanie przestrzeni publicznej,
- ⇒ niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna na obszarze rewitalizacji poddana została analizie wskaźnikowej w ujęciu dostępności dla mieszkańców terenów zieleni oraz infrastruktury sportowej. Dla obszaru rewitalizacji większość przyjętych do analizy wskaźników osiągnęła wartości poniżej średniej gminnej, a porównanie tych wartości przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 13. Zestawienie wskaźników obrazujących sferę przestrzenno-funkcjonalną na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA			
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla gminy
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum	
Powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni na 100 mieszkańców	0,09	0,02	0,07
Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców	0,15	0,00	0,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Według danych Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu, w 2020 roku łączna powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni na obszarze rewitalizacji wynosiła 1,56 ha, stanowiąc 25,4% tym samym całkowitej powierzchni tych terenów gminie. Analizując rozkład przestrzenny, to znacznie więcej ogólnodostępnych terenów zieleni znajdowało się na podobszarze Węgliniec Północ – 1,47 ha. Z kolei na podobszarze Ruszów Centrum łączna powierzchnia tych terenów wynosiła zaledwie 0,09 ha.

Analizując sferę przestrzenno-funkcjonalną pod kątem infrastruktury sportowej, obszar rewitalizacji również nie wypada korzystnie na tle gminy. Według danych Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu, w 2020 roku łącznie na obszarze rewitalizacji zlokalizowane były 3 obiekty sportowe, stanowiące 12,5% wszystkich obiektów tego rodzaju w gminie. Wszystkie znajdują się na podobszarze Węgliniec Północ, z kolei na podobszarze Ruszów Centrum brak jest rozwiniętej infrastruktury sportowej.

Przeprowadzony wywiad pogłębiony wykazał, że mieszkańcom obszaru rewitalizacji brakuje ogólnodostępnych terenów zieleni oraz obiektów infrastruktury sportowej, gdzie mieliby oni możliwość nie tylko wypoczynku, ale również aktywnego spędzania czasu. Temat ten został również poruszony na przeprowadzanych warsztatach rewitalizacyjnych, gdzie uczestnicy zaznaczali, że problem ten istotny zwłaszcza w kontekście dzieci i młodzieży. Niestety zwłaszcza tej grupie wiekowej brakuje miejsc, gdzie mogliby oni aktywnie spędzić wolny czas, a także nawiązywać znajomości i wzajemnie się integrować. Co więcej, według uczestników to właśnie najczęściej brak aktywnej oferty spędzania czasu powoduje, że młodzież w efekcie „nudy" spożywa nielegalne substancje i alkohol oraz dopuszcza się aktów wandalizmu.

Jednocześnie podczas warsztatów wskazywali oni na potencjał rekreacyjno-wypoczynkowy terenu nad stawem „Tajwan” oraz terenu nasypu pokolejowego w okolicy stacji kolejowej w Węglińcu, których odpowiednie zagospodarowanie pozwoliłoby na ich aktywne wykorzystywanie nie tylko mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale również całej Gminy Węgliniec.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest kilka ważnych obiektów przestrzeni publicznej, w tym siedziby jednostek samorządowych. Na podobszarze rewitalizacji Węgliniec Północ położony są: Urząd Gminy i Miasta w Węglińcu, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji oraz Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Węgliniec. Obiekty te przystosowane zostały do przyjmowania osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób niepełnosprawnych ruchowo, a także osób starszych mających trudności w poruszaniu się.

Z kolei na podobszarze rewitalizacji Ruszów Centrum znajduje się Filia Urzędu Pocztowego Pieńsk w Ruszowie.

Rysunek 12. Budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

Ważnym elementem sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest znajdujący się terenie podobszaru Węgliniec Północ Stadion Miejski im. Adama i Mariana Galantów, będący siedzibą Miejsko-Gminnego Klubu Sportowego „Górnik" Węgliniec. Obecnie stadion jest największym obiektem infrastruktury sportowej w Gminie Węgliniec, który obejmuje boisko piłkarskie oraz infrastrukturę lekkoatletyczną. Stadion stanowi bardzo ważne miejsce nie tylko ze względów sportowych, ale również jako centrum aktywizacji dzieci i młodzieży. Pomimo dużego potencjału, stadion wymaga przeprowadzenia modernizacji, czego celem będzie zarówno poprawa stanu technicznego, jak i podnisienie jego standardów. Dodatkowo integralną częścią stadionu jest budynek szatni w którym niedostateczne zagospodarowanie poddasza powoduje, że znajdujące się tam pomieszczenia nie mogą zostać przeznaczone do pełnienia nowych funkcji.

Warto dodać, że poza terenem stadionu mieszkańcy mają możlwiość podejmowania aktywności sportowej także w Otwartej Strefie Aktywności. Obiekt stanowi część infrastruktury sportowej z której mogą korzystać nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji ale także całej Gminy Węgliniec.

Rysunek 13. Stadion Miejski im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

Miejscem o istotnym znaczeniu w strukturze funkcjonalno-przestrzennej jest również znajdujący się na podobszarze Węgliniec Północ Park Miejski, stanowiący miejsce spotkań i integracji lokalnej społeczności. Obecnie teren ten jest zagospodarowany, jednak w niedostatecznym stopniu, a istniejąca infrastruktura jest niewystarczająca i przestarzała. Zły stan zauważalny jest przede wszystkim w przypadku małej architektury, która w znacznym stopniu jest zniszczona. Temat Parku Miejskiego poruszony został również na przeprowadzonych warsztatach rewitalizacyjnych, podczas których uczestnicy wskazywali na duży potencjał i znaczenie tego miejsca, zaznaczając jednocześnie, że wymaga on odnowienia. Warto dodać, że Park jest także miejscem, którym bardzo często gromadzą się osoby spożywające alkohol oraz środki psychoaktywne. Niestety obecnie na terenie parku brak jest zamontowanego systemu monitoringu miejskiego, który mógłby znacząco zwiększyć poziom bezpieczeństwa.

Rysunek 14. Teren Parku Miejskiego w Węglińcu

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

W strukturze przestrzenno-funkcjonalnej istotne znacznie pełni również częściowo zlokalizowany w południowej części podobszaru Węgliniec Północ teren nad stawem „Tajwan", odznaczający się wysokimi walorami krajobrazowymi. Teren ten wykazuje znaczny potencjał rozwojowy w kierunku rekreacyjno-wypoczynkowym, gdzie mieszkańcy poza spędzaniem wolnego czasu mieliby również możliwość nawiązywania więzi społecznych i wzajemnej integracji. Obecnie jednak potencjał rekreacyjno-wypoczynkowy tego terenu nie jest wykorzystany, gdyż nie został on odpowiednio zagospodarowany. Działań wymaga nie tylko teren wokół stawu, ale również sam staw. Obecnie zbiornik wodny nie jest przystosowany do bezpiecznego użytkowania i według informacji uzyskanych podczas wywiadu pogłębionego samo wejście do niego stanowi zagrożenie dla zdrowia. Z kolei na terenie wokół stawu brak jest rozwiniętej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, w tym małej architektury.

Niezwykle ważnym miejscem jest zlokalizowanym na podobszarze rewitalizacji Węgliniec Północ jest Stacja kolejowa Węgliniec. Obiekt ten nie tylko stanowi jeden z największych w Europie szlaków transportowych, ale również jest tutejszym symbolem, utożsamiającym lokalną społeczność z kulturą kolejową. Najcenniejszym budynkiem stacji jest odnowiony Nowy Dworzec, jednak potencjał tego miejsca związany jest również z terenami pokolejowymi. Ciekawym elementem jest znajdujący się przy ul. Kolejowej nasyp pokolejowy, który obecnie odznacza się złym stanem i brakiem zagospodarowania. Warto jednak dodać, że miejsce to wskazywane było prze interesariuszy jako teren o wysokim potencjale do rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych, gdzie mieszkańcy nie tylko mieliby możliwość aktywnego spędzenia czasu, ale również wzajemnej integracji.

W przypadku terenu stacji warto również wspomnieć o innych obiektach jakimi są nastawnia kolejowa oraz schron przeciwlotniczy, które również posiadają potencjał do rozwoju usług społecznych i kulturalnych, w tym o charakterze historycznym.

Rysunek 15. Teren dawnego nasypu pokolejowego w okolicy Stacji Kolejowej Węgliniec

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej zostały szczegółowo omówione zarówno podczas przeprowadzanych warsztatów rewitalizacyjnych, jak również w wywiadzie pogłębionym. Interesariusze zwrócili uwagę, że obszar rewitalizacji jest zagospodarowany w niedostatecznym stopniu. Złą sytuację zauważyć można przede wszystkim na podobszarze Ruszów Centrum, gdzie brak jest obiektów oraz terenów o rozwiniętych funkcjach jest kulturalnych, usługowych, czy rekreacyjno-wypoczynkowych, natomiast na podobszarze Węgliniec Północ ich liczba jest niewystarczająca. To właśnie problem braku miejsc spędzania wolnego czasu, wraz z niedostateczną liczbą elementów małej architektury wskazane zostały jako najistotniejszy kłopot sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Interesariusze dodali także, że na podobszarze Węgliniec Północ, obejmującego centralną część miejscowości Węgliniec brak elementów stanowiących „wizytówkę" miejscowości. Innym wykazanym problemem sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest również niska estetyka przestrzeni publicznej, na którą wpływ ma nie tylko wspomniany już problem zaśmiecania, ale także odznaczająca się złym stanem infrastruktura drogowa oraz brak ładu przestrzennego. Sytuacja ta zauważalna jest na całym obszarze rewitalizacji, gdzie podczas przeprowadzanej wizji lokalnej zauważono wiele ubytków i spękań w nawierzchni drogowej. Uczestnicy warsztatów dodali również, że brak jest dostatecznej ilości elementów ograniczających prędkość na drogach, przez co diametralnie zmniejsza się poziom bezpieczeństwa pieszych. Ponadto problem stanowią także nieutwardzone odcinki terenu, co może powodować znaczne trudności w poruszaniu się zarówno pieszo, jak również pojazdami samochodowymi. Sytuację tą szczególnie zauważyć można w okolicach stacji kolejowej, zwłaszcza na terenie nasypu pokolejowego. Problem związany z estetyką przestrzeni wynika również z powszechnego występowania aktów wandalizmu. Niestety zachowania wpływają bardzo niekorzystnie na walory przestrzenne

obszaru rewitalizacji, a także powodują u mieszkańców brak odpowiedzialności za wspólną przestrzeń i z czasem pewnego rodzaju zobojętnienie.

Rysunek 16. Przykład problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

Główne problemy w **sferze przestrzenno-funkcjonalnej** na obszarze rewitalizacji:

- ⇒ niewystarczająca liczba miejsc do spędzania wolnego czasu dla mieszkańców,
- ⇒ niewystarczające zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału istniejących obiektów i miejsc,
- ⇒ niska estetyka przestrzeni publicznej,
- ⇒ zła jakość infrastruktury drogowej.

3.3.5. Sfera techniczna

Problemy w sferze technicznej są ściśle powiązane z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała, że na obszarze rewitalizacji występuje koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej – zwłaszcza na podobszarze Ruszów Centrum. Porównanie wartości przyjętych wskaźników dla obszaru rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 14. Zestawienie wskaźników obrazujących sferę techniczną na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec

SFERA TECHNICZNA			
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Wartość średnia dla gminy
	Węgliniec Północ	Ruszów centrum	
Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków	0,0%	1,3%	0,00
Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	0,00	0,25	0,03
Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	53,8%	100,0%	46%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Według danych Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu, w 2020 roku łącznie na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych było 9 obiektów komunalnych – 7 na podobszarze Węgliniec Północ, a 2 na podobszarze Ruszów Centrum. Analizując stan techniczny budynków wykazano, że w przypadku podobszaru Węgliniec Północ remontów wymagało 53,8% obiektów komunalnych, natomiast na podobszarze Ruszów Centrum – 100%.

W przeprowadzonej analizie wskaźnikowej, poza obiektami komunalnymi przeanalizowano także stan techniczny budynków mieszkalnych. W przypadku tego wskaźnika problem złego stanu zabudowy mieszkalnej zauważono tylko na podobszarze Ruszów Centrum, gdzie wartości przyjętych wskaźników były znacznie wyższe od średniej gminnej.

Temat złego stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji został również szeroko poruszony podczas przeprowadzanych warsztatów rewitalizacyjnych. Według uczestników niedostateczny stan techniczny budynków nie tylko zauważalnie wpływa na estetykę przestrzeni publicznej obszaru, znacząco ją pogarszając, ale również ogranicza możliwy rozwój lokalny podobszaru w związku z niewykorzystywaniem potencjału istniejących obiektów. Przykładem niewykorzystanego potencjału ze względu na zły stan techniczny jest zespół budynków komunalnych zlokalizowanych przy dawnym nasypie pokolejowym przy ul. Kolejowej. Obecnie budynki wykorzystywane są jako gminne magazyny, jednak posiadają one potencjał do rozwoju zróżnicowanych usług dla lokalnej społeczności. Niestety brak izolacji cieplnej, zły stan stolarki okiennej i drzwiowej, a także liczne spękania elewacji i pokrycia dachowego powodują, że obecnie nie można przekształcić ich funkcji.

Rysunek 17. Przykład obiektów komunalnych w złym stanie technicznym na obszarze rewitalizacji – budynki przy dawnym nasypie pokolejowym przy ul. Kolejowej w Węglińcu

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

Innym przykładem niewykorzystywanego potencjału ze względu na zły stan techniczny jest znajdująca się na podobszarze Węgliniec Północ Wieża Ciśnień. Obiekt ten odznacza się wysokim potencjałem rozwoju ze względu na wartości historyczne. Obecnie jednak stan wieży jest niedostateczny, co przede wszystkim zauważyć można po uszkodzeniach w jej elewacji, a także stolarki okiennej i drzwiowej. Przeprowadzenia remontu wymaga również wnętrze wieży, co pozwoliłoby na poprawę jej stanu, a docelowo na nadanie nowych funkcji.

Obiektem o wysokim potencjale rozwoju jest również nastawnia kolejowa, zlokalizowana na terenie stacji kolejowej w Węglińcu. W obiekcie tym znajdują się przestrzenie użytkowe, których odpowiednie zagospodarowanie pozwoliłoby na nadanie nastawni nowych funkcji, tym samym wpływając na rozwój lokalny. Niestety obecnie pomieszczenia wymagają

przeprowadzenia działań modernizacyjnych, które zwiększą estetykę i standard wnętrza obiektu.

Ciekawym obiektem z punktu widzenia rozwoju lokalnego jest zlokalizowany w obrębie stacji kolejowej w Węglińcu schron przeciwlotniczy z II wojny światowej. Wykorzystywany za czasów wojny obiekt stanowi wśród mieszkańców historyczny symbol minionej przeszłości, który poprzez odpowiednie zagospodarowanie może zostać wykorzystany jako miejsce wspomnień i budowania tożsamości lokalnej. Obecnie jednak schron odznacza się złym stanem technicznym i wymaga przeprowadzenia prac modernizacyjnych, co pozwoliłoby na jego udostępnienie i wykorzystanie.

Przeprowadzony wywiad pogłębiony wykazał również, że obiektem wymagającym działań naprawczych i modernizacyjnych jest zlokalizowany na podobszarze Węgliniec Północ Stadion Miejski im. Adama i Mariana Galantów. Obiekt ten ze względu na swoje funkcje odznacza się niezwykle dużym wpływem na rozwój lokalny, wspierając rozwój fizyczny mieszkańców, a także wzajemnie ich integrując. Obecnie stadion obejmuje boisko piłkarskie, infrastrukturę lekkoatletyczną, a także budynek szatni z pomieszczeniem konferencyjnym. Niestety obiekt wymaga przeprowadzenia modernizacji, dzięki czemu możliwe byłoby podniesienie jego standardów. Przeprowadzone działania pozwoliły na zwiększenie skali działalności stadionu, stymulując rozwój zarówno mieszkańców, jak i lokalnego klubu sportowego. W przypadku stadionu warto również zaznaczyć potencjał znajdującego się na jego terenie budynku szatni, który w swoich zasobach posiada niewykorzystywane pomieszczenia użytkowe. Przeprowadzenie remontu pomieszczeń pozwoliłoby na nadanie im nowych funkcji, które mogłyby wpłynąć na rozwój lokalny obszaru rewitalizacji.

Rysunek 18. Teren Stadionu Miejskiego im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu – podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

Główne problemy w **sferze technicznej** na obszarze rewitalizacji:

- ⇒ zły stan obiektów publicznych,
- ⇒ brak funkcjonalności obiektów o wysokim potencjale rozwoju na skutek złego stanu technicznego,
- ⇒ zaburzenie estetyki przestrzeni na skutek złego stanu technicznego obiektów.

3.4. Lokalne potencjały obszaru

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach – społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, czy technicznej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występując na jego obszarze.

W Gminie Węgliniec swoją siedzibę ma wiele instytucji publicznych, stowarzyszeń oraz organizacji pozarządowych, które wspierają rozwój lokalnej społeczności, poszerzają dostęp do kultury i rozrywki, aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz wspierają osoby potrzebujące, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej.

Urząd Gminy i Miasta w Węglińcu – obiekt zlokalizowany w centralnej części miasta Węgliniec przy ul. Sikorskiego 3. W urzędzie mieszkańcy, przy wsparciu pracowników instytucji, mają możliwość realizacji, m.in. spraw administracyjnych. Ponadto w urzędzie można również skorzystać z pomocy lub porady, m.in. w zakresie usuwania wyrobów azbestowych, programu „Czyste Powietrze" 2.0, Programu „ciepłe Mieszkanie" a także zakładania i funkcjonowania organizacji pozarządowych. Dodatkowo poszczególne jednostki urzędu uczestniczą w organizacji i przygotowywaniu wydarzeń integracyjnych i kulturalnych, w tym m.in. „Gminnego Dnia Dziecka", który corocznie organizowany jest na terenu Parku Miejskiego w Węglińcu.

Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Węgliniec – samorządowa jednostka organizacyjna, działająca w strukturach instytucji kultury dla której organizatorem jest Gmina Węgliniec. Budynek biblioteki zlokalizowany jest w centralnej części miasta Węgliniec przy ul. Karola Wojtyły 10. Głównym celem instytucji jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych, informacyjnych mieszkańców gminy, a także upowszechnianie na jej terenie wiedzy i kultury. Biblioteka jest organizatorem wielu aktywności i wydarzeń społecznych, w tym spotkań ze znanymi autorami literackimi podczas których mieszkańcy mają możliwość bliższego zapoznania się z ich twórczością i dziełami. Co więcej, jednostka aktywnie wspiera rozwój kulturalny najmłodszych mieszkańców gminy, m.in. poprzez organizację zajęć w ramach „Dnia Pluszowego Misia" podczas których uczniowie pierwszych klas Szkoły Podstawowej w Węglińcu tworzą prace plastyczne.

Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji – samorządowa instytucja kultury zajmująca się upowszechnianiem kultury wśród lokalnej społeczności. Siedziba centrum zlokalizowana jest w centralnej części miasta Węgliniec przy ul. Plac Wolności 1. Głównym celem instytucji jest prowadzenie działalności w zakresie upowszechniania kultury, sztuki, sportu i rekreacji. Do zadań GCKSiR należy w szczególności:

- rozpoznawanie, pobudzanie i zaspokajanie zainteresowań oraz potrzeb kulturalnych i sportowych mieszkańców gminy,
- prowadzenie edukacji artystycznej, kulturalnej, oświatowej, sportowej i wychowanie przez sztukę z uwzględnieniem wychowania patriotycznego i kulturalnego dzieci i młodzieży,
- tworzenie warunków dla amatorskiego ruchu artystycznego, sportowego i folkloru, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w kulturze,
- wspieranie inicjatyw lokalnych, kulturalnych i sportowych,
- gromadzenie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury,
- podtrzymywanie tradycji oraz rozwój świadomości narodowej i kulturowej,
- prowadzenie działalności wystawienniczej, wydawniczej z zakresu kultury, sztuki i historii regionu,
- prowadzenie kina,
- popularyzacja książki i czytelnictwa; badanie, zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych mieszkańców gminy,
- współpraca z instytucjami i organizacjami społecznymi działającymi na rzecz kultury, sztuki, edukacji, sportu i rekreacji w zakresie lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców,
- prowadzenie współpracy kulturalnej z zagranicą, zwłaszcza z miastami/gminami partnerskimi; działania na rzecz osób wykluczonych społecznie w oraz rozwój i promocja wolontariatu,
- prowadzenie świetlic środowiskowych – placówek wsparcia dziennego na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022r. poz. 447),
- organizowanie różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka organizacyjna administracji samorządowej, realizująca zadania pomocy społecznej na terenie gminy. Siedziba ośrodka zlokalizowana jest w centralnej części miasta Węgliniec przy ul. Kościuszki 26a. Przy budynku tym, w wydzielonych pomieszczeniach, od lutego 2023r. funkcjonuje Klub Senior+. Głównym celem funkcjonowania jednostki jest pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężeniu trudnych i ciężkich sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Co więcej, działalność ośrodka powinna zapobiegać powstawaniu takich sytuacji, wspierając mieszkańców i rodziny w wysiłkach do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych oraz w ich usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem. Wśród oferowanych przez jednostkę świadczeń wyróżnić można zarówno świadczenia pieniężne, jak również niepieniężne.

Muzeum Kresów Wschodnich – placówka muzealna zlokalizowana w centralnej części miasta Węgliniec przy ul. Plac Wolności 1. Muzeum zostało założone w 2001 r. a głównym inicjatorem jego powstania było Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich. Obecnie siedzibą placówki są dwa pozyskane od spółki PKP wagony towarowe, znajdujące się obok Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji. Wybrane wagony towarowe mają charakter symboliczny, gdyż stanowią one imitację wagonów, którymi ludzie podróżowali z terenów Kresów Wschodnich II RP na Dolny Śląsk. Pamiątkowe eksponaty znajdują się w obydwu wagonach – w jednym znaleźć można, m.in. przedmioty codziennego użytku, z których korzystali przesiedleńcy, a w drugim archiwalne fotografie z miast kresów, w tym głównie ze Lwowa i Kamieńca Podolskiego.

Stadion Miejski im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu – obiekt sportowy zlokalizowany we wschodniej części miasta Węgliniec przy ul. Sportowej. Zmodernizowany w 2013 roku stadion jest kompleksowym obiektem sportowym, składającym się z płyty głównej boiska, bocznej płyty treningowej, bieżni lekkoatletycznej, a także budynku szatni z pomieszczeniem konferencyjnym. Stadion poza organizacją zajęć sportowych i meczów piłkarskich oferuje także możliwość organizacji zajęć treningowych i sportowych grup zorganizowanych, a także wynajem sali konferencyjnej. Co więcej, stadion jest także siedzibą Miejsko-Gminnego Klubu Sportowego „Górnik" Węgliniec, który w 2023 roku świętował 70-lecie i jest stanowi dumę lokalnej społeczności.

Otwarta Strefa Aktywności – obiekt sportowo-rekreacyjny zlokalizowany w centralnej części miasta Węgliniec przy zbiegu ulic Wojska Polskiego i Kościuszki. Strefa utworzona została poprzez rewitalizację ogródka jordanowskiego, dzieląc teren na dwie funkcjonale części – część zachodnią z placem zabaw oraz część wschodnią z siłownią plenerową. Cała strefa wyposażona jest także w elementy małej architektury, w tym ławeczki oraz urządzenia edukacyjne. Obiekt oferuje mieszkańcom możliwość spędzenia wolnego czasu, wspierając jednocześnie ich rozwój fizyczny.

Dworzec Kolejowy w Węglińcu – węzłowa stacja kolejowa, stanowiąca jeden z największych w regionie szlaków transportowych. Historia tego obiektu sięga XIX wieku, kiedy to rozpoczęła się rozbudowa sieci kolejowej na Dolnym Śląsku. Wtedy też zdecydowano się na budowę linii kolejowej łączącej Wrocław z Berlinem, a niewielka osada Węgliniec wybrana została jako miejscowość do budowy stacji węzłowej. Stacja kolejowa jest niezwykle ważnym obiektem

w strukturze przestrzennej nie tylko ze względu na pełnione funkcje, ale również przez wzgląd historyczny. Do dziś jest to symbol kolejowej tradycji, spajającej lokalną społeczność. Najbardziej cennym obiektem stacji jest zabytkowy budynek dworca, warto jednak zaznaczyć, że w obrębie stacji znajduje się wiele innych obiektów o wysokim potencjale rozwoju. Jednym z nich jest **nastawnia kolejowa**, która posiadając w swoim zasobie wolne przestrzenie może stanowić miejsce rozwoju nowych usług kultury na terenie gminy.

Elementem przestrzeni o wysokim potencjale rozwoju jest także zlokalizowany przy ul. Kolejowej dawny **nasyp pokolejowy**. Położony naprzeciw stacji kolejowej teren odznacza się znaczną powierzchnią o podłużnym kształcie, ciągnącą się wzdłuż przebiegających przez teren miasta torów kolejowych. Obecnie nasyp nie jest odpowiednio zagospodarowany, w związku z czym nie pełni on żadnych funkcji, które mogłyby przysłużyć się lokalnej społeczności. Jednak ze względu na powierzchnię oraz lokalizację teren ten posiada wysoki potencjał do rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych oraz integracyjnych. Odpowiednie zagospodarowanie sprawiłoby, że teren nasypu stałby się miejscem aktywizacji i integracji społecznej, gdzie mieszkańcy nie tylko mieliby możliwość aktywnego spędzenia wolnego czasu, ale również zawiązywania więzi społecznych. Dodatkowo przekształcenie terenu przyczyniłoby się do rozwoju terenów zielonych w miejskiej przestrzeni.

Niezwykle istotnym dla rozwoju lokalnego potencjałem jest także **teren nad stawem „Tajwan”**, zlokalizowany we wschodniej części miasta Węgliniec. Zbiornik wodny oraz tereny wokół niego odznaczają się wysokimi walorami środowiskowymi oraz krajobrazowymi, które stanowią podstawę do rozwoju funkcji rekreacyjnych oraz wypoczynkowych. Co więcej, teren ten może mieć istotny wpływ na integrację lokalnej społeczności, którzy poza spędzaniem wolnego czasu, będą mieli możliwość nawiązywania nowych więzi społecznych, m.in. poprzez organizację wydarzeń kulturalnych, koncertów, czy gminnych pikników rodzinnych.

Ciekawym elementem przestrzeni jest również **Wieża Ciśnień**, zlokalizowana przy ul. Partyzantów w Węglińcu. Wybudowana w 1928 roku wieża stanowi wśród lokalnej społeczności symbol historii i tradycji. Co więcej, obiekt ten również wykorzystywany jest do uczczenia różnych wydarzeń, m.in. z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości wieża została podświetlona patriotycznymi kolorami. Niestety obecnie wieża wymaga przeprowadzenia prac modernizacyjnych, co przede wszystkim potwierdza zły stan elewacji. Działania naprawcze wraz z odpowiednim zagospodarowaniem pozwoliłby na nadanie wieży nowych funkcji, dzięki czemu mogłaby ona znacznie przysłużyć się lokalnej społeczności.

Innym interesującym obiektem odznaczającym się charakterem historycznym jest zlokalizowany przy ul. Kolejowej w Węglińcu **schron przeciwlotniczy**. Powstały i wykorzystywany za czasów II wojny światowej obiekt stanowi obecnie dla lokalnej społeczności symbol historyczny, przypominający im o wydarzeniach z przeszłości. Obecnie jednak schron ze względu na zły stan techniczny nie jest wykorzystywany oraz udostępniany mieszkańcom. Działania modernizacyjne wraz z odpowiednim zagospodarowaniem pozwoliłyby na nadanie schronowi nowych funkcji, a tym samym przysłużyć się lokalnej społeczności.

Z punktu widzenia rozwoju lokalnego niezwykle ważnym obiektem jest zlokalizowany przy ul. Strzeleckiej 3 w Ruszowie **Dom Kultury.** Ogromne znaczenie tej jednostki kultury wynika przede wszystkim z bogatej i zróżnicowanej oferty zajęć i aktywności oferowanej dla wszystkich grup wiekowych lokalnej społeczności. Co więcej, Dom Kultury stanowi także siedzibę organizacji pozarządowych, stowarzyszeń oraz instytucji publicznych, wśród których wymienić można m.in. Stowarzyszenie „Miejsce Przyjazne Seniorom", Teatr w Ruszowie, Bibliotekę Publiczną, Lokalną Grupę Historyczną, Klub Maluszka oraz nieformalne Koło Gospodyń Wiejskich. W ramach działalności Dom Kultury w Ruszowie nie tylko pozwala mieszkańcom na aktywne spędzanie czasu i wzajemną integracje wszystkich grup społecznych, ale również pozwala im na podejmowanie zróżnicowanych inicjatyw oddolnych. Warto także dodać, że miejsce to szczególnie odwiedzane jest przez dzieci, którym zapewniana jest nie tylko opieka, ale także zróżnicowana oferta aktywności, w tym m.in. sportowych i plastycznych. Ze względu na teren wokół budynku, Dom Kultury jest również organizatorem wielu imprez dla lokalnej społeczności, w tym wspólnego grillowania. Niestety ze względu na ograniczoną powierzchnię zarówno Dom Kultury, jak również mieszczące się tam organizacje nie są w stanie zwiększać skali swojej działalności. Przykładem takiej sytuacji jest siedziba stowarzyszenia „Miejsce Przyjazne Seniorom", które zajmuje obecnie tylko jedno niewielkie pomieszczenie. Również stan techniczny wnętrza budynku nie jest najlepszy – zwłaszcza pomieszczenia piwniczne, stanowiące miejsca gry i zabawy dla dzieci i młodzieży wymaga przeprowadzenia gruntownego remontu, co nie tylko zwiększyłby komfort użytkowania pomieszczeń się tam znajdujących, ale również poziom bezpieczeństwa.

Rysunek 19. Wnętrze piwnicy w Domu Kultury w Ruszowie

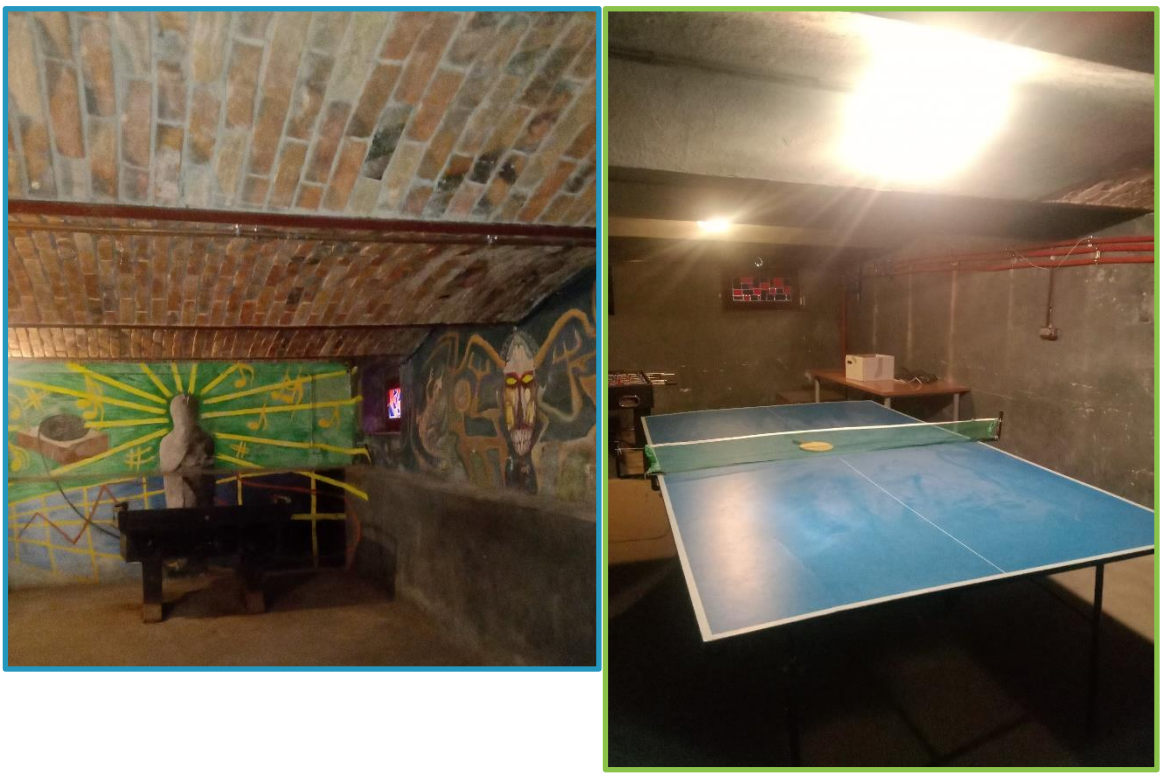

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

W strukturze przestrzennej istotnym potencjałem są również tereny zielone, które nie tylko są miejscem aktywnego wypoczynku i rekreacji, ale również wzajemnej integracji. Na obszarze rewitalizacji terenami zielonymi o największym potencjałem są przede wszystkim tereny parkowe oraz skwery, czyli **Park Miejski w Węglińcu**, **Park w Ruszowie** oraz **Skwer im. Zygmunta Jana Rumla w Ruszowie.** Tereny te, a zwłaszcza parki odznaczają się niezwykle wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, które przyciągają mieszkańców do spędzania tam wolnego czasu oraz podejmowania form aktywności. Należy jednak dodać, że tereny te wymagają odnowienia, gdyż zwłaszcza znajdujące się tam elementy małej architektury odznaczają się niedostatecznym stanem technicznym.

W sferze społecznej dużym potencjałem dla rozwoju całej gminy są liczne **organizacje pozarządowe i stowarzyszenia** funkcjonujące nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również pozostałych terenach. W Węglińcu, Starym Węglińcu, Ruszowie, Czerwonej Wodzie oraz Jagodzinie działają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, których zakres działalności dotyczy ochrony i zapobiegania pożarom, a także ratownictwa ludzi i mienia. Przy jednostkach OSP działają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze, gdzie młodzi ludzie kultywują tradycje ochotniczych straży pożarnych uczą się jak zostać strażakiem. Na terenie Gminy Węgliniec, poza jednostkami OSP, funkcjonuje wiele innych organizacji o zróżnicowanym zakresie i profilu działalności, wśród których wymienić można m.in. Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Węglinieckiej, Kresy Pamięci, Stowarzyszenie Ziemia Ruszowska, Stowarzyszenie „Łatwiej", Stowarzyszenie Moja Wieś Jagodzin, Towarzystwo Wspólnych Pomysłów, a także Lokalna Grupa Historyczna. Warto również wspomnieć o funkcjonujących Klubach Sportowych, które nie tylko promują aktywność fizyczną wśród lokalnej społeczności, ale także integrują ją ze sobą. Obecnie na terenie Gminy Węgliniec funkcjonują trzy główne Kluby Sportowe: Klub Sportowy „Piast" Czerwona Woda, Klub Sportowy „Victoria" Ruszów oraz Miejsko-Gminny Klub Sportowy „Górnik" Węgliniec.

W przypadku organizacji pozarządowych należy również zaznaczyć niezwykle istotny potencjał **stowarzyszeń dedykowanych seniorom**. Obecnie na terenie Gminy Węgliniec funkcjonują następujące jednostki o tym charakterze – Stowarzyszenie „Seniorzy Gminy Węgliniec", Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Resortu Spraw Wewnętrznych oraz Miejsce Przyjazne Seniorom. Działalność tego rodzaju organizacji jest niezwykle istotna w rozwoju społecznym, ponieważ pozwala na realną aktywizację seniorów. Bardzo często osoby starsze narażone są na poczucie osamotnienia, a nawet zmarginalizowane społecznie, co bezpośrednio wpływa na ich poczucie wartości. Dedykowane i specjalnie organizowane dla seniorów spotkania i wydarzenia pozwalają im na rozwijanie więzi społecznych, wzajemną integrację oraz aktywne życie społeczne i kulturalne.

Gmina Węgliniec posiada również możliwe do wykorzystania **potencjały w zakresie gospodarki oraz ochrony środowiska**. Na terenie gminy funkcjonuje kilka większych przedsiębiorstw, które stanowią miejsce zatrudnienia ale wielu mieszkańców. Wśród największych podmiotów gospodarczych wymienić można: PKP S.A., Nadleśnictwa: Węgliniec, Ruszów, Pieńsk, Przedsiębiorstwo STOLBUD, Bolesławieckie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych, AGROBUD Zakłady Pracy Chronionej, UNIRUBBER Sp. z o.o. oraz DREWTRANS Władysław Proć.

Z kolei w zakresie ochrony środowiska jako potencjał wskazać można podejmowane przez władze gminy działania w tym zakresie. Przede wszystkim należy wskazać tutaj aktywnie prowadzone przez gminę działania promocyjne wśród mieszkańców na rzecz zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii, zwiększania efektywności energetycznej budynków oraz ekologicznych źródeł ciepła. W celu ochrony środowiska gmina realizuje także szereg programów strategicznych, w tym program usuwania azbestu, dzięki czemu systematycznie zmniejsza się ilość niebezpiecznych i szkodliwych materiałów azbestowych na terenie całej gminy. Ponadto w gminie realizowany jest także rządowy program priorytetowy „Czyste Powietrze" 2.0 oraz program „CIEPŁE MIESZKANIE", w ramach których mieszkańcy mogą uzyskać dofinansowanie na wymianę starych i nieefektywnych instalacji grzewczych, zainstalować odnawialne źródła pozyskiwania energii oraz przeprowadzić prace termomodernizacyjne, dzięki czemu możliwe będzie zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

Ważnym elementem, który kształtuje lokalną tożsamość mieszkańców gminy jest dziedzictwo kulturowe, na które składają się m.in. **obiekty zabytkowe**. Obecnie na terenie gminy znajduje się osiem obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków:

- Zespół kościelny w Czerwonej Wodzie (A/1050/1-1),
- Kościół ewangelicki, obecnie parafialny pw. Wniebowzięcia NMP w Czerwonej Wodzie (A/1050/1-2),
- Mur kościelny, cmentarny z płytami nagrobnymi w Czerwonej Wodzie (A/1050/1-2),
- Kościół parafialny pw. Zmartwychwstania Pana Jezusa w Ruszowie (A/1032),
- Kościół ewangelicki – ruina w Ruszowie (A/5460/1269),
- Kościół ewangelicki, obecnie katolicki, parafialny pw. MB Szkaplerznej w Starym Węglińcu (A/2117/1914),
- Kościół ewangelicki, obecnie filialny pw. MB Królowej Polski w Węglińcu (A/1041).

Znaczącym potencjałem całego obszaru rewitalizacji są również **obecnie niezagospodarowane i nieużytkowane budynki**, które mogą zostać przystosowane do pełnienia nowych funkcji społecznych. Dzięki temu możliwe będzie stworzenie nowych miejsc dla lokalnej społeczności, a tym samym rozwój nowych inicjatyw społecznych, które łączyć będą wszystkich mieszkańców gminy. Przykładem obiektu o niewykorzystanym potencjale jest zlokalizowany przy ul. Strzeleckiej 3 (za Domem Kultury w Ruszowie) budynek gospodarczy. Obecnie obiekt ten nie pełni żadnych funkcji i odznacza się bardzo złym stanem technicznym.

Rysunek 20. Niezagospodarowany budynek gospodarczy w Ruszowie (za Domem Kultury w Ruszowie)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 16.02.2023 r.

Warto również wspomnieć, że potencjał obszaru rewitalizacji związany jest także z **kolejową kulturą** gminy. Właśnie ta kultura pozwala na poczucie przez mieszkańców przynależności do społeczności. Co więcej, kolejowa kultura może być także podstawą do rozwoju inicjatyw oddolnych, które nie tylko wzmocnią więzi społeczne, ale również wyróżnią Gminę Węgliniec na tle innych jednostek terytorialnych.

3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Przeprowadzona diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji potwierdziła koncentrację nie tylko problemów w sferze społecznej, ale również w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W związku z tym zasadne było wyznaczenie obszaru rewitalizacji obejmującego jednostki Węgliniec Północ oraz Ruszów Centrum.

Nagromadzenie negatywnych zjawisk w analizowanych sferach bezpośrednio i pośrednio negatywnie wpływa na tempo i możliwości rozwoju jednostek objętych rewitalizacją, zamieszkujących je społeczności oraz na cały obszar Gminy Węgliniec.

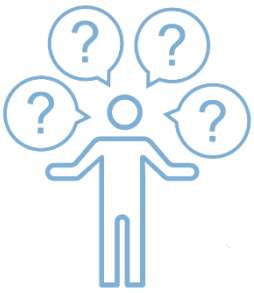

Potrzeby rewitalizacyjne wynikają nie tylko z nagromadzenia zjawisk kryzysowych w granicach obszaru rewitalizacji, ale również z ich wzajemnego powiązania i oddziaływania. Występujące w sferze społecznej problemy (np. akty wandalizmu, spożywanie alkoholu i środków psychoaktywnych przez młodzież) wynikają częściowo z innych problemów (np. niedostatecznej liczby miejsc o funkcjach integracyjnych lub rekreacyjnych). Co więcej, bardzo często pomiędzy istniejącymi problemami zachodzi efekt synergii, tj. problemy te wzajemnie się wzmacniają. Problem starzejącego się społeczeństwa oraz niskiego kapitału społecznego powiązane są z obniżającym się poziomem aktywności i integracji społecznej. Dodatkowo problemy te powiązane są także z negatywnym zjawiskami sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, w tym nieodpowiednim zagospodarowaniem i przystosowaniem przestrzeni do potrzeb rożnych grup wiekowych, a także złym stanem budynków publicznych i mieszkalnych. Dlatego też przystępując do działań rewitalizacyjnych należy zwrócić uwagę na zwiększenie atrakcyjności obszaru rewitalizacji dla młodych ludzi, młodzieży oraz dzieci.

Skalę problemów związanych z niedostateczną liczbą miejsc integracji i rekreacji, a także niewystarczającym wykorzystywaniu potencjału istniejących miejsc potwierdza niewielka dostępność do ogólnodostępnych terenów zielonych oraz infrastruktury sportowej. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji nie mają możliwości szerszego wyboru miejsc, gdzie nie tylko mogliby aktywnie spędzić czas, ale również poznać się i wzajemnie integrować. Powoduje to u nich pewnego rodzaju obojętność na drugiego człowieka – pomiędzy mieszkańcami nie wykształciły się szczególnie silne relacje, przez co nie czują się oni ze sobą związani. Niedostateczna liczba miejsc spędzania wolnego czasu wraz ze słabą ofertą zajęć i wydarzeń dla młodszych grup społecznych powoduje występowanie niewłaściwych zachowań, m.in. wandalizmu. Takie zachowania szczególnie obserwowane są wśród młodzieży, która pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych dewastuje przestrzeń publiczną. Brak więzi przekłada się na brak odpowiedzialności za wspólne dobro, co powoduje brak poszanowania przestrzeni publicznych, zwiększanie liczby aktów wandalizmu, a także pogorszenie estetyki przestrzeni. W związku z tym, w zakresie rewitalizacji istnieje potrzeba zintegrowania lokalnej społeczności oraz zaangażowanie jej w organizację miejsc wspólnych i wydarzeń, tak aby odpowiadały one na potrzeby wszystkich grup społecznych.

Warto zauważyć, że odznaczające się potencjałem tereny zielone, w tym parki i skwery charakteryzują się niedostatecznym zagospodarowaniem i wymagają odnowy. Niedostateczne zagospodarowanie tych terenów powoduje, że mieszkańcy pomimo chęci spędzenia aktywnie czasu i rekreacji nie mają takich możliwości. Tereny te nie posiadają zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń, przez co stają się mniej atrakcyjne dla mieszkańców. Co więcej, bardzo często tereny zielone, w tym parki stanowią miejsca, gdzie obserwuje się nasilone występowanie osób nadużywających alkoholu i środków psychoaktywnych, przez co modelowane są negatywne wzorce zachowań. Istotne jest zatem takie zaprojektowanie i utworzenie przestrzeni do odpoczynku i rekreacji, które odpowiadać będzie różnym grupom odbiorców – zarówno młodzieży (np. przestrzeń do uprawiania sportu na świeżym powietrzu), jak seniorom (np. miejsce do odpoczynku). Ważne jest także promowanie i wzmacnianie profilaktycznych działań sportowych, uczących pozytywnych postaw i współpracy.

Ze względu na duży udział w populacji osób starszych oraz osób ze szczególnymi potrzebami, istnieje potrzeba dostosowania przestrzeni i obiektów publicznych do ich potrzeb. Działania te przede wszystkim pozwolą na zwiększenie samodzielności tych osób, które nie tylko będą mogły w łatwiejszy sposób poruszać się w przestrzeni publicznej, ale również korzystać z oferty tej przestrzeni. Co więcej, działania te przyczynią się także do zwiększenia poziomu włączenia osób starszych i osób niepełnosprawnościami w życie lokalnej społeczności. Warto dodać, że przy dostosowywaniu obiektów i miejsc przestrzeni publicznej do dostępności architektonicznej, zostaną one również dostosowane komunikacyjno-informacyjnie oraz cyfrowo.

Należy również podkreślić potencjał w postaci świadomych i aktywnych organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy i mogących stanowić podstawę do budowania zintegrowanej i wzajemnie wspierającej się wspólnoty społecznej. Dlatego też, bardzo ważne jest tworzenie warunków, przestrzeni do rozwoju i budowania kompetencji mieszkańców przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów – zarówno materialnych (wolnych przestrzeni w istniejących budynkach), jak i niematerialnych (zaangażowaniu funkcjonujących organizacji pozarządowych i stowarzyszeń). Odpowiednie warunki pozwolą mieszkańcom na rozwój inicjatyw oddolnych, wpływając pozytywnie zarówno na obszar rewitalizacji, jak również na całą Gminę Węgliniec.

Z uwagi na istotny potencjał drzemiący w obiektach historycznych, dostrzega się potrzebę ich remontu oraz dostosowania do pełnienia nowych funkcji, przysługując się tym samym lokalnej społeczności, np. funkcji edukacyjnej, czy społecznej wieży ciśnień w Węglińcu.

4. OPIS WIZJI OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji stanowi wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Wizja określa opis docelowego stanu obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawierając w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na których planowana jest rewitalizacja. Co więcej, jest ona również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolą wizji jest również zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinni utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, zdefiniowano wizję obszaru rewitalizacji do 2030 roku:

Dzięki przeprowadzonym działaniom rewitalizacyjnym, centrum Węglińca i Ruszowa stało się nowoczesnym i atrakcyjnym miejscem do życia. Mieszkańcy stanowią aktywną, twórczą, zaangażowaną i zintegrowaną społeczność, która w bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni może rozwijać swoje pasje i realizować się zawodowo, kulturalnie i sportowo. Osiągnięte na obszarze rewitalizacji efekty rozprzestrzeniają się na dalsze części Gminy i Miasta Węgliniec, stymulując postępujący rozwój lokalny.

Po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych obszar rewitalizacji stał się atrakcyjnym miejscem do życia, zamieszkiwanym przez dojrzałe, odpowiedzialne, aktywne społeczeństwo obywatelskie. Co więcej, pozytywny wpływ procesu rewitalizacji obserwuje się nie tylko w przypadku mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji, ale także pozostałej wśród pozostałej społeczności Gminy Węgliniec, która chętnie i aktywnie korzysta z odnowionej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej z licznymi atrakcjami. Bogata i zróżnicowana oferta wydarzeń kulturalnych, sportowych, edukacyjnych i integracyjnych znacząco zaktywizowała mieszkańców, pozwalając im zarówno na aktywne spędzanie wolnego czasu, rozwijanie swoich pasji i zainteresowań, jak również wzajemną integrację – w tym integrację wielopokoleniową. Dodatkowo przeprowadzone działania przyczyniły się do zmniejszenia występujących na obszarze rewitalizacji wielu innych problemów społecznych, takich jak wandalizm, spożywanie alkoholu i środków psychoaktywnych w miejscach publicznych, przestępczość, problemy z nauką, czy też brak szeroko rozumianej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Wprowadzone działania wspierające i coachingowe spowodowały stopniowe ożywienie gospodarcze nie tylko obszaru rewitalizacji, ale również pozostałej części Gminy Węgliniec. Mieszkańcy coraz częściej decydują się na rozwój własnych działalności, nie bojąc się już o potencjalne niepowodzenie.

Przestrzeń publiczna zyskała nowe oblicze, zyskując na atrakcyjności i estetyce. Nowo zagospodarowane tereny tętnią życiem, będąc miejscem wypoczynku, rekreacji i spotkań mieszkańców w każdym wieku. Dzięki wprowadzonej nowej i zróżnicowanej ofercie zajęć i wydarzeń mieszkańcy nie tylko rozwijają swoje pasje i zainteresowania, jednocześnie zacieśniając więzi społeczne. Co więcej, przeprowadzone działania infrastrukturalne, w tym przeprowadzone remonty i modernizacje budynków i obiektów nie tylko zwiększyły estetykę przestrzeni, ale również pozwoliły na nadanie im nowych funkcji lub wzmocnienie już istniejących.

Warto również dodać, że dzięki przeprowadzonym działaniom doprowadzono do rozwoju systemów zieleni, która nie tylko zwiększyła atrakcyjność przestrzeni publicznej, ale stała się niezwykle ważnym elementem adaptacyjnym do zmian klimatu.

5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2030 roku możliwa będzie do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji wraz z odpowiadającym im kierunkom działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a także pozostałych sferach – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągane poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych – wskazanych w rozdziale 7. Poniższej przedstawiona została struktura programowa części procesu rewitalizacji.

Rysunek 21. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji

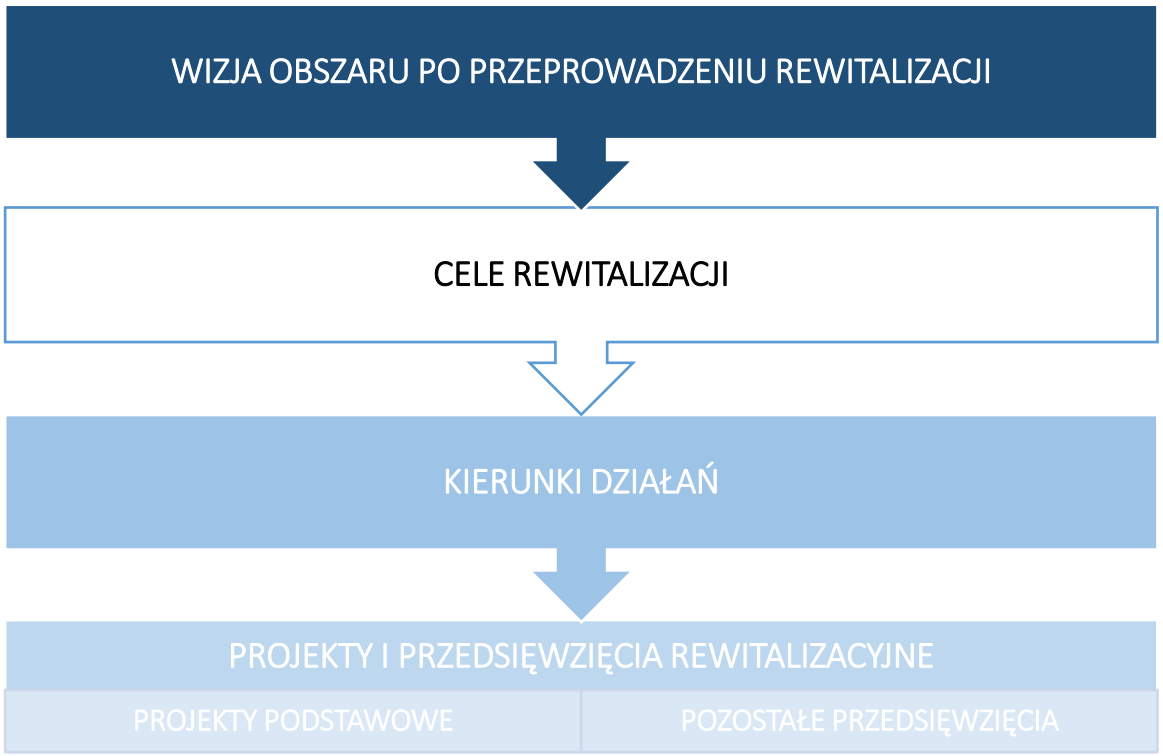

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru rewitalizacji w Gminie Węgliniec wyznaczono 20 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacyjnych.

Tabela 15. Cele i kierunki rewitalizacji

CEL 1.	Zintegrowane i aktywne społeczeństwo
Kierunek 1.1	Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności
Kierunek 1.2	Pobudzenie społecznej i kulturalnej aktywności wśród mieszkańców
Kierunek 1.3	Wzmocnienie poczucia tożsamości i przynależności lokalnej
Kierunek 1.4	Szersze włączenie obywateli w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji
Kierunek 1.5	Zwiększenie liczby podejmowanych inicjatyw oddolnych przez mieszkańców
CEL 2.	Atrakcyjna, zróżnicowana i ogólnodostępna oferta usług dla mieszkańców
Kierunek 2.1	Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych, kulturalnych, edukacyjnych i społecznych zgodnie z potrzebami mieszkańców
Kierunek 2.2	Zapewnienie zróżnicowanej oferty wydarzeń i zajęć kulturalno-społecznych dedykowanych wszystkim mieszkańcom
Kierunek 2.3	Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców
Kierunek 2.4	Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości
Kierunek 2.5	Poprawa dostępu i jakości usług funkcjonujących organizacji pozarządowych
CEL 3.	Nowoczesna, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń publiczna
Kierunek 3.1	Zwiększenie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej
Kierunek 3.2	Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej
Kierunek 3.3	Wykorzystanie istniejącego potencjału niezagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej i nadanie im nowych funkcji
Kierunek 3.4	Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej
Kierunek 3.5	Odnowienie i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, sportowych oraz zielonych
Kierunek 3.6	Zwiększenie powierzchni terenów zielonych
Kierunek 3.7	Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego
Kierunek 3.8	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa
Kierunek 3.9	Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup społecznych
Kierunek 3.10	Rozwój nowoczesnych technologii telekomunikacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

6. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJU, WOJEWÓDZTWA I GMINY

Gminny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030 ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Gmina Węgliniec. W poniższej tabeli przedstawiona została analiza spójności niniejszego Programu z dokumentami obowiązującymi w Gminie Węgliniec, a także dokumentami obowiązującymi na wyższych szczeblach – krajowym, regionalnym i powiatowym.

Tabela 16. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji

DOKUMENTY NA POZIOMIE KRAJOWYM
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR
Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców kraju przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Jednym z kluczowych czynników wpływających na realizację tego celu jest zapewnienie skutecznie działającego państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. W SOR przedstawiono nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Podejście to opiera się na indywidualnym potencjale terytorialnym, inwestycjach, innowacjach, rozwoju, eksporcie oraz wysoko przetworzonych produktach. Fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu. W SOR wyznaczono trzy cele szczegółowe: I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna). II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie). III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SKRL)
Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 wyznacza cztery cele szczegółowe: Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych. Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej. Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS)

Celem głównym SRKS 2030 jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Odnosi się on bezpośrednio do realizacji celów SOR.
Cel główny SRKS 2030 jest doprecyzowany przez trzy cele szczegółowe:
Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne.
Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich.
Cel szczegółowy 3: Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)

Celem głównym KSRR jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:
Cel szczegółowy 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
Cel szczegółowy 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

DOKUMENTY NA POZIOMIE REGIONALNYM

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

W dokumencie nakreślono wizję przyszłościowego rozwoju Dolnego Śląska, według której region ten będzie:

- *regionem równomiernego rozwoju – regionem bez istotnych społecznych i gospodarczych dysproporcji, regionem wewnętrznie spójnym, regionem wyrównanych rozwojowo szans,*
- *regionem przyjaznym dla mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów i kuracjuszy, atrakcyjnym miejscem do życia, pracy, nauki i rekreacji,*
- *regionem nowoczesnym z kreatywną i innowacyjną regionalną społecznością oraz rozwiniętą sferą naukową i badawczo-rozwojową,*
- *regionem konkurencyjnym w scenerii krajowej i europejskiej z Wrocławiem jako silną metropolią oraz ośrodkami regionalnymi o znaczących przewagach konkurencyjnych.*

Wizja ta możliwa jest do osiągnięcia poprzez wykonanie nadrzędnego celu Strategii – Harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności. Według Strategii, dzięki konsekwentnemu ograniczeniu zidentyfikowanych słabości, efektywnemu rozwiązywaniu problemów rozwojowych oraz eliminowaniu potencjalnych zagrożeń, przy jednoczesnym wykorzystaniu wszystkich atutów i szans rozwoju regionu dolnośląskiego, istnieją realne szanse na urzeczywistnienie do roku 2030 wyznaczonej wizji.

Wizję oraz cel nadrzędny odzwierciedlają następujące cele strategiczne i cele operacyjne:

Cel 1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu

1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów
1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki
1.3 Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu
1.4 Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich

Cel 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych

2.1 Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej
2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych
2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych

Cel 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego

3.1 Kształtowanie postaw obywatelskich
3.2 Wzrost społecznej integracji
3.3 Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy
3.4 Poprawa efektywności kształcenia
3.5 Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami
3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych

Cel 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego

4.1 Poprawa stanu środowiska
4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska
4.3 Ochrona przed klęskami żywiołowymi
4.4 Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego
4.5 Rozwój gospodarki cyrkularnej

Cel 5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu

5.1 Rozwój regionalnej sieci transportowej
5.2 Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych
5.3 Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego przyjętym Uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r., Gmina Węgliniec zlokalizowana jest w granicach przygranicznego obszaru funkcjonalnego, obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo (należy o gmin, w których zlokalizowane są korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym i lądowe korytarze ekologiczne) oraz Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego. Dodatkowo przez gminę przebiegają linie kolejowe, jako tereny zamknięte, zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, a także zlokalizowane są udokumentowane niezagospodarowane złoża kopalin o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie wynikają z celów i kierunków polityki przestrzennego zagospodarowania województwa dolnośląskiego wskazanych w

Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego oraz wynikających z niego postulatów kierowanych do Gminy Węgliniec:

1. W zakresie kierunku 1.1. Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego oraz ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi: Dostosowanie przestrzeni i wykonanie działań komplementarnych przy rewitalizowanych dworcach kolejowych (Boguszów-Gorce Zachód, Bolesławiec, Imbramowice, Kąty Wrocławskie, Malczyce, Smolec, Szklarska Poręba Górna, Wałbrzych Główny, Węgliniec) w celu osiągnięcia funkcjonalnych zespołów węzłów przesiadkowych (przy sporządzaniu Studium, w zakresie rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym należy uwzględnić modernizację wybranych dworców przy linii kolejowej nr 274 na docinku Wrocław – Boguszów Gorce Zachód wraz z przedłużeniem przy linii 311, wybranych dworców przy linii kolejowej nr 282 wraz z dworcem na st. Malczyce położonym przy linii 275);
2. W zakresie kierunku 2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu: Integracja szlaków wodnych ze szlakami pieszymi, rowerowymi i konnymi w ich otoczeniu (wzdłuż rzek o sezonowej zmienności poziomu wód);
3. W zakresie kierunku 2.3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska: Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym informacji o obszarach perspektywicznych, na których stwierdzono przesłanki występowania złóż oraz obszarów prognostycznych;
4. W zakresie kierunku 4.1. Zwiększenie dostępności zewnętrznej w ramach sieci TEN-T: uwzględnienie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego możliwości budowy kolei dużych prędkości (KDP) tzn. „Y" relacji Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław oraz jego wydłużenie w kierunku Pragi.

Przy sporządzaniu lokalnych dokumentów planistycznych Gmina Węgliniec uwzględniać będzie dodatkowo następujące ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego dotyczących zasad zagospodarowania dla obszarów funkcjonalnych:

1. Uwzględnienie i zachowanie ciągłości wskazanych w Planie korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym (lądowych i rzecznych) poprzez uszczegółowienie ich przebiegu oraz określenie zasad ich zagospodarowania w oparciu o aktualne opracowania ekofizjograficzne i inwentaryzacje przyrodnicze;
2. Zwiększanie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności (docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt); nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych;
3. Wskazanie w studiach gmin obszarów planowanych do rozwoju turystyki i rekreacji, które należy wyznaczyć na podstawie szczegółowych analiz przyrodniczych, krajobrazowych, fizjograficznych i kulturowych przyjmując następujące zasady ich turystycznego udostępniania:
   a) w obszarach chronionych realizacja infrastruktury turystycznej zgodnie z zasadami prawnej ochrony tworzących je zasobów,
   b) w obszarach chronionych realizacja infrastruktury turystycznej zgodnie z zasadami prawnej ochrony tworzących je zasobów,
   c) w obszarach otwartych pod warunkiem zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu oraz zapewnienia indywidualnych rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej na terenach położonych poza zasięgiem istniejących mediów
4. Wskazanie w studiach gmin przebiegu regionalnych szlaków turystycznych;
5. Wskazanie w studiach gmin węzłów przesiadkowych komunikacji zbiorowej zintegrowanych ze

szlakami turystycznymi prowadzącymi w obszarze gminy;

6. Zintegrowanie systemu szlaków turystycznych w obszarze pogranicza i wskazanie powiązań z systemami tras turystycznych po stronie niemieckiej;
7. Ustalanie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów oraz wytycznych umożliwiających:
   a) lokalizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, w lokalnych obniżeniach, zbiorników małej retencji,
   b) stosowanie rozwiązań renaturalizacyjnych koryt cieków i ich brzegów oraz spowalniających spływ wody w cieku (zakola, meandry),
   c) utrzymanie w użytkowaniu rolniczym terenów podmokłych,
   d) odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych,
   e) ograniczanie i kontrolowanie spływu powierzchniowego (retencja skokowa) poprzez przeznaczanie terenów o spadkach powyżej 15% na zalesianie;
8. Stosowanie w studiach gmin zasad ochrony środowiska i jego zasobów uwzględniających ograniczenie odpływu wód opadowych i roztopowych (np. doły chłonne, studnie chłonne, zbiorniki retencyjne).

Należy również uwzględnić dodatkowe postulaty kierowane dla tego obszaru, tj.:

1. Wyłączenie z zabudowy, w tym z zabudowy turystycznej i rekreacyjnej:
   a) terenów otwartych o największych walorach widokowych predysponowane do rozwoju szlaków turystycznych,
   b) obszarów o ekspozycji północnej, obszarów osuwiskowych, zalewowych, inwersyjnych;
2. Uwzględnienie ograniczeń dla rozwoju energetyki wiatrowej wynikających z dokumentu wspomagającego politykę Zarządu Województwa Dolnośląskiego w zakresie energetyki ze źródeł odnawialnych – „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim";
3. W lokalnych opracowaniach planistycznych, na podstawie opracowań ekofizjograficznych, zaleca się wskazanie zasięgu terenów, na których możliwe jest stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków;
4. Wyznaczenie w opracowaniach ekofizjograficznych obszarów o dużej zdolności retencyjnej i terenów o obniżonej pojemności retencyjnej, które wymagają kompensacji oraz uwzględnianie tych obszarów i terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych i w decyzjach o warunkach zabudowy;
5. Uwzględnienie preferencji dla lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych na obszarach:
   a) położonych w sąsiedztwie dróg i linii elektroenergetycznych,
   b) o niskim nachyleniu terenu – obszary nizinne,
   c) wysokim nasłonecznieniu,
   d) nieużytków i gleb nieprzydatnych rolniczo, oraz na dachach obiektów wielkopowierzchniowych;
6. Uwzględnienie w dokumentach gminnych polityki rozwoju zawartej w Strategii Rozwoju Sudety 2030;
7. Kształtowanie polityki przestrzennej na terenie gmin w sposób zapewniający wysoką jakość życia mieszkańcom poprzez:
   1) planowanie zabudowy mieszkaniowej, przestrzeni publicznych, oraz infrastruktury usług publicznych, spełniających wymogi dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
   2) określenie wskaźnika udziału mieszkań przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami w nowo budowanych mieszkaniach;

8. Uwzględnienie w studiach gmin konieczności przeprowadzenia inwentaryzacji i audytów dotyczących występowania w przestrzeni publicznej barier ograniczających dostępność obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami;
9. Obszary korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi;
10. Ograniczenie lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksponowanych widokowo, ochrona i zagospodarowanie punktów widokowych, ochrona i kształtowanie ciągów i osi widokowych;
11. Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi;
12. Uwzględnianie studiów i ocen zmian krajobrazu w pracach nad lokalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi;
13. Uwzględnianie w polityce przestrzennej gminy konieczności ochrony zasobów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (w tym zapisów zawartych w obowiązujących planach ochrony obszarów chronionych);
14. Realizacja funkcji turystycznych w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych;
15. Uwzględnianie założeń „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego" w gminnych programach opieki nad zabytkami w celu skoordynowania działań w sferze ochrony zabytków;
16. . Wskazywanie w dokumentach planistycznych obiektów i obszarów, które powinny uzyskać ustawową formę ochrony zabytków (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w wojewódzkiej ewidencji zabytków);
17. Dążenie do transformacji systemów zaopatrzenia w ciepło, poprzez:
    1) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz urządzeń zasilanych paliwem gazowym lub ciekłym w przypadku rozwiązań indywidualnych,
    2) sukcesywne podłączenia zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wyposażonej w indywidualne źródła ciepła do scentralizowanych lub grupowych systemów grzewczych;
18. Umożliwienie wykorzystania cieków i zbiorników wodnych do produkcji energii, w szczególności w miejscach lokalizacji urządzeń piętrzących;
19. Uwzględnienie możliwości realizacji inwestycji wynikających z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych w lokalnych opracowaniach planistycznych, w zakresie wskazanym w aneksie nr 3 i na rysunku Planu nr 6;
20. Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz gazu ziemnego jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię cieplną, szczególnie w zakresie rozwiązań indywidualnych i grupowych;
21. Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących realizację sieci energetycznych jako podziemnych na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych pod rozwój zabudowy. Realizację napowietrznych sieci proponuje się Realizację napowietrznych sieci proponuje się;
22. Wykonanie i uwzględnienie bilansu energetycznego, zawierającego analizę potrzeb transportowych użytkowników terenów oraz lokalnych warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, przy planowaniu rozwoju przestrzennego gmin;
23. Dążenie do wyposażenia w sieć gazową, umożliwiającą wykorzystanie gazu ziemnego do celów grzewczych, wszystkich terenów zabudowanych, w szczególności w jednostkach osadniczych

liczących powyżej 0,5 tys. mieszkańców. W przypadku braku: 1) możliwości technicznych lub warunków ekonomicznych dla rozwoju sieci gazowej w oparciu o system gazu ziemnego, należy dążyć do dostarczenia gazu przez lokalizację lokalnych systemów dystrybucyjnych opartych na stacjach skroplonego gazu ziemnego, 2) dostępu do dystrybucyjnej sieci gazowej na terenach o rozproszonej zabudowie oraz w jednostkach osadniczych liczących poniżej 0,5 tys. mieszkańców należy preferować zasilanie gazem płynnym;

24. Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności na obszarach przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza;
25. Rozbudowa systemów umożliwiających dostarczanie wody i odbiór ścieków, w szczególności na wrażliwych obszarach ochrony zbiorników wód podziemnych;
26. W zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków komunalnych, na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych na rozwój zabudowy należy stosować rozwiązania zbiorcze lub grupowe;
27. Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę:
    a) powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa (jednostek osadniczych posiadających poniżej 0,5 tys. mieszkańców) oraz niskiej intensywności zabudowy (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub bliźniacza oraz zabudowa zagrodowa),
    b) poza terenami o niskiej koncentracji osadnictwa i intensywności zabudowy, powinno być ograniczone do celów gospodarczych i produkcyjnych oraz przeciwpożarowych;
28. Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie odprowadzenia ścieków komunalnych:
    1) na terenach aglomeracji ściekowych, zgodnie z warunkami określonymi w AKPOŚK 2017,
    2) poza aglomeracjami ściekowymi
    a) poza aglomeracjami ściekowymi,
    b) powinno być ograniczone na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz jednorodzinnej szeregowej i grupowej;
29. Budowa miejskich sieci szerokopasmowych;
30. Wspieranie rozwoju systemów łączności bezprzewodowej oraz uwzględnianie stref ochronnych wokół obiektów radiowo-telewizyjnych oraz pasów ochronnych linii radiowych;
31. Zapewnienie zintegrowanego rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej z infrastrukturą energetyczną, wodnokanalizacyjną i transportową;
32. Uwzględnienie komponentu adaptacyjnego (do zmian klimatu) w dokumentach planistycznych, strategicznych i operacyjnych gminy, w tym m.in. odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych;
33. Planowanie nowych odcinków dróg w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie hałasu na istniejące i planowane obszary podlegające ochronie akustycznej.

Ponadto Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego uwzględnia inwestycje celu publicznego ustalone w dokumentach krajowych, które obejmują swoją lokalizacją Gminę Węgliniec. Są to:

- elektryfikacja linii kolejowych nr 274, 278 na odcinku Węgliniec-Zgorzelec,
- modernizacja wybranych dworców przy linii kolejowej nr 274 na odcinku Wrocław-Boguszów Gorce Zachód wraz z przedłużeniem przy linii 311, wybranych dworców przy linii kolejowej nr 282 wraz z dworcem na st. Malczyce położonym przy linii 275,
- kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych.

DOKUMENTY NA POZIOMIE PONADLOKALNYM

Strategia Rozwoju Powiatu Zgorzeleckiego na lata 2023-2030
Strategia zawiera i określa misję oraz wizję rozwoju Powiatu Zgorzeleckiego do 2030 roku. Misją Powiatu Zgorzeleckiego są *możliwości bez granic*, natomiast wizja brzmi: *Powiat Zgorzelecki w 2030 roku to idealnie miejsce do życia stawiające na zrównoważony rozwój i stałe podnoszenie poziomu życia swoich mieszkańców z jednoczesnym poszanowaniem walorów przyrodniczych i środowiskowych. Tutaj każdy czuje się bezpieczny i szczęśliwy. To miejsce atrakcyjne turystycznie z bogatą ofertą sportową, rekreacyjną oraz kulturową, wspierające lokalny patriotyzm i poszanowanie historii. Stawia na wielopłaszczyznową współpracę i korzysta z możliwości, jakie generuje położenie na Trójstyku Granic. Skupia się na wspieraniu procesu transformacji energetycznej z jednoczesnym wzmacnianiem przedsiębiorczości wśród mieszkańców*. Dążąc do osiągnięcia stanu Powiatu opisanego w wizji rozwoju określono 4 cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi: Cel strategiczny 1. Bezpieczny i lepiej połączony Powiat Zgorzelecki 1.1. Rozwój dostępności komunikacyjnej oraz poprawa mobilności mieszkańców 1.2. Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni publicznej 1.3. Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Cel strategiczny 2. Powiat Zgorzelecki bliżej obywateli 2.1. Rozwój usług pomocy społecznej oraz ochrona zdrowia mieszkańców 2.2. Działalność na rzecz pieczy zastępczej 2.3. Usprawnienie obsługi mieszkańców Powiatu Zgorzeleckiego Cel strategiczny 3. Konkurencyjny Powiat Zgorzelecki o silnym wymiarze przedsiębiorczej społeczności 3.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności w gospodarce 3.2. Rozwój kapitału społecznego oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców 3.3. Promocja Powiatu Zgorzeleckiego oraz wzmacnianie współpracy ponadlokalnej i międzynarodowej Cel strategiczny 4. Powiat Zgorzelecki przyjazny dla środowiska 4.1. Działania na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej oraz świadomości ekologicznej mieszkańców 4.2. Ochrona lokalnych zasobów przyrodniczych 4.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie istniejących zasobów przyrodniczych i kulturowych
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Zgorzeleckim na lata 2021-2027
Strategia wyznacza cele strategiczne i szczegółowe, które pozwalają na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Wdrożenie przewidzianych w Strategii działań powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych lub zminimalizowaniach ich skutków. Strategia zawiera cele strategiczne i szczegółowe przyporządkowane do kierunków działań: Kierunek: Polityka rynku pracy Cel strategiczny: Poprawa warunków dla wzrostu liczby i jakości miejsc pracy Cele szczegółowe: 1. Wspieranie rozwoju małych przedsiębiorstw 2. Rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami powiatu, organizacjami pozarządowymi,

przedsiębiorstwami i pracodawcami

3. Aktywizacja zawodowa z uwzględnieniem osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Kierunek: Piecza zastępcza

Cel strategiczny: Zwiększenie ilości rodzin zastępczych w powiecie, możliwość umieszczania dzieci w pieczy zastępczej jak najbliżej dotychczasowego miejsca zamieszkania

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie ilości rodzin zastępczych oraz edukacja społeczeństwa
2. Wsparcie rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych
3. Tworzenie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych

Kierunek: Osoby starsze i niepełnosprawne oraz ich otoczenie

Cel strategiczny: Wsparcie osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i ich otoczenia

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych poprzez udzielanie odpowiedniej pomocy
2. Informowanie osób z niepełnosprawnością o przysługujących im uprawnieniach
3. Zwiększenie świadomości społeczeństwa o sytuacji osób z niepełnosprawnościami

Kierunek: Przemoc w rodzinie, przemoc rówieśnicza

Cel strategiczny: Intensyfikacja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przemocy rówieśniczej

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie osób dotkniętych przemocą w rodzinie i przemocą rówieśniczą
2. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc
3. Szeroka profilaktyka

Kierunek: Integracja społeczna

Cel strategiczny: Intensyfikacja działań na rzecz integracji mieszkańców powiatu

Cele szczegółowe:

1. Pobudzenie aktywności środowisk wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem
2. Wzmacnianie więzi międzypokoleniowych
3. Zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań na rzecz integracji społecznej

Kierunek: Bezpieczeństwo Publiczne

Cel strategiczny: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa na terenie powiatu

Cele szczegółowe:

1. Poprawa jakości pracy służb działających w systemie zarządzania kryzysowego
2. Sprawne wsparcie w chwili wystąpienia sytuacji kryzysowej

Kierunek: Wzmocnienie kadr pomocy społecznej

Cel strategiczny: Zapewnienie sprawnego wykonywania wszystkich celów dotyczących polityki społecznej powiatu

Cele szczegółowe:

1. Doradztwo i inspiracja w zakresie niestandardowych metod działań
2. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu
3. Stopniowa poprawa jakości pracy kadr pomocy społecznej
4. Dalsze usprawnianie komunikacji pomiędzy jednostkami
5. Sprawne wsparcie w chwili wystąpienia sytuacji kryzysowej
6. Rozwój różnych form współpracy instytucji publicznych i niepublicznych działających w obszarze pomocy społecznej

DOKUMENTY NA POZIOMIE LOKALNYM

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2021-2030
Powyższa Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą. Określa strategiczne kierunki rozwoju w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze, środowisko kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe, a także stanowi formalną podstawę do przygotowania wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych. W Strategii wskazano misję: *Poprzez wspólne działanie społeczności Gmina Węgliniec rozwija się turystycznie i gospodarczo, zachowując równe szanse i specyfikę każdej miejscowości, gdzie warto mieszkać.* oraz wizję gminy: *Gmina Węgliniec to miejsce w sercu Borów Dolnośląskich, gdzie mieszkańcy czują się bezpiecznie żyjąc w czystym środowisku, a gospodarka rozwija się z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.* Dokument zawiera następujące cele strategiczne i szczegółowe: Cel strategiczny 1. Dostosowanie usług publicznych do potrzeb mieszkańców 1.1. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych 1.2. Wzmocnienie kapitału ludzkiego Cel strategiczny 2. Wykorzystanie potencjału gospodarczego gminy w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju 2.1. Efektywne wykorzystanie potencjału gospodarczego gminy 2.2. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów oraz walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego Cel strategiczny 3. Wzmocnienie przestrzennej dostępności i spójności gminy 3.1. Wsparcie rozwoju sieci transportowej oraz współpracy międzyregionalnej i transgranicznej 3.2. Wzrost dostępności infrastruktury informacyjnej
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2021-2030
Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które przyczynić się mają do poprawy warunków życia mieszkańców Gminy i Miasta Węgliniec. Dokument zawierał cel główny, cele strategiczne oraz cele operacyjne. Cel główny: Gmina Węgliniec to bezpieczne i rodzinne miejsce do życia. Pomoc społeczna działa sprawnie i realizuje wiele inicjatyw, które aktywizują i integrują różne grupy mieszkańców Cele strategiczne wraz z przyporządkowanymi celami operacyjnymi: Cel strategiczny 1. Rozwój usług na rzecz rosnącej populacji osób w wieku senioralnym oraz dla osób niesamodzielnych 1.1. Rozwój usług opiekuńczych dla osób o ograniczonej samodzielności 1.2. Dynamizacja środowisk osób z niepełnosprawnością i seniorów

1.3. Wspieranie działań prozdrowotnych

Cel strategiczny 2. Wsparcie opieki nad rodziną i pieczy zastępczej

2.1. Skuteczne wspieranie rodzin w prawidłowym wypełniania funkcji rodzicielskiej

2.2. Koordynacja działań w zakresie bezradności w sprawach wychowawczych

2.3. Wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel strategiczny 3. Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy

3.1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień na terenie gminy

3.2. Wzmocnienie lokalnych systemów profilaktyki i rozwiązywania problemów

3.3. Wsparcie osób doświadczających przemocy, w tym przemocy w rodzinie

3.4. Poprawa bezpieczeństwa na terenie gminy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Węgliniec

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Węgliniec przyjęte zostało uchwałą nr 123/X/15 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 29 września 2015 r. i zmienione uchwałą nr 125/XI/19 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 27 czerwca 2019 r.

Rozwiązania przyjęte w Studium umożliwiają rozwój Gminy Węgliniec przez przedstawienie szerokiej oferty dla potencjalnych inwestorów umożliwiającej inwestowanie na terenach produkcyjno-usługowych oraz wskazanie obszarów rozwoju budownictwa mieszkaniowego w poszczególnych miejscowościach gminy. Obszary rozwoju zabudowy poszczególnych miejscowości zostały skorelowane z równolegle opracowywanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia zmiany Studium zapewniają zabezpieczenie znacznych terenów pod rozwój mieszkalnictwa, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości ich docelowego uzbrojenia. Za ważne uznano zapewnienie równowagi pomiędzy postępującym zainwestowaniem terenów a ochroną wartości ekologicznych i kulturowych. W celu ich zapewnienia ustalono zasady ochrony dóbr kultury, wprowadzono ustalenia pozwalające na kontrolę nad zainwestowaniem terenów rolnych.

W Studium ustalono następujące zasady rozwoju przestrzennego:

1. Funkcja dominująca powinna przeważać w zagospodarowaniu terenu wskazanego na rysunku studium tzn. jej powierzchnia brutto (tj. wraz z zielenią towarzyszącą oraz z niezbędną komunikacją i infrastrukturą techniczną służącą tej funkcji).
2. Funkcje uzupełniające są to rodzaje przeznaczenia inne niż dominujące, które uzupełniają lub wzbogacają przeznaczenie podstawowe i są lokalizowane na zasadzie braku konfliktu z przeznaczeniem dominującym wynikającego z ich sąsiedztwa i wzajemnego oddziaływania.
3. W przypadku, gdy w dniu wejścia w życie niniejszego studium na określonym obszarze występuje funkcja inna niż przewidziana w studium, dopuszcza się jej zachowanie w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
4. Na terenach, dla których w studium wprowadza się funkcje wymagające uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne dopuszcza się zachowanie dotychczasowego rolnego lub leśnego sposobu użytkowania terenów na etapie sporządzania planów miejscowych.
5. Tereny, dla których studium wprowadza zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, a które w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie uzyskają tzw. „zgód rolnych” lub „zgód leśnych” należy przeznaczyć w tych planach odpowiednio pod odpowiednią funkcję rolną lub leśną.

6. Dopuszcza się ograniczenie (zmniejszenie) zasięgu terenów do zainwestowania jeżeli szczegółowe rozeznanie warunków środowiskowych, prawnych i społeczno-gospodarczych przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będą uzasadniały takie rozwiązanie.
7. Na terenach z istniejącym zainwestowaniem, na których wskaźniki intensywności zabudowy są przekroczone w stosunku do określonych w niniejszym studium dopuszcza się zwiększenie wskaźników stosownie do uwarunkowań rozpoznanych w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
8. W przypadku zmiany planów uchwalonych przed dniem uchwalenia niniejszego studium dopuszcza się utrzymanie funkcji terenów lub wskaźników niezgodnych z zapisami studium, jeżeli ich zmiana mogłaby skutkować uzasadnionymi roszczeniami w stosunku do Gminy Węgliniec.
9. Granice terenów o określonym rodzaju przeznaczenia oznaczone na rysunku studium pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego" mogą podlegać korektom i uściśleniu w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w zakresie do 50 m ze względu na granice własności, przebieg istniejących lub planowanych dróg oraz sieci infrastruktury technicznej.
10. Przy sporządzaniu planów miejscowych w granicach, w których proponowane są przebiegi nowych inwestycji liniowych (drogi, sieci energetyczne, itp.), w przypadku kiedy ich ostateczny przebieg nie będzie możliwy do wytyczenia w planie, na rysunku planu można wprowadzić orientacyjny przebieg danej inwestycji jako oznaczenie informacyjne i wprowadzić do tekstu planu takie zapisy, które zabezpieczą możliwość jej realizacji w późniejszym terminie, w tym zakaz zabudowy.

Objaśnienie: podkreślone cle i kierunki działań wykazują spójność z celami i kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji.
Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030 wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają spójne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych.

7. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ich istotnym aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Węglińcu zaplanowane zostały w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, a nie wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni, czy modernizacji zdegradowanych obiektów. Zaplanowano szeroki katalog działań, na który składają się trzy projekty podstawowe zintegrowane oraz pięć projektów uzupełniających.

Projekty podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast projekty uzupełniające mają charakter głównie infrastrukturalny, techniczny, jednak ich realizacja wpłynie pozytywnie na osiągnięcie założonych celów rewitalizacji.

Z kolei projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych, jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni umożliwi wprowadzanie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Projekty zintegrowane realizowane będą przez Gminę i Miasto Węgliniec we współpracy z interesariuszami rewitalizacji.

Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych GPR i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej projektów zintegrowanych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji projektów zintegrowanych. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, aby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami – przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji.

Należy także dodać, że związku z planowanym wykorzystaniem obiektów zabytkowych w procesie rewitalizacji należy działać zgodnie z następującymi zasadami:

1. przy remontach i adaptacjach obiektów zabytkowych należy uwzględnić konieczność zachowania ich ukształtowanego historycznie wyglądu, przywrócenia utraconych/zdegradowanych elementów. W przypadku elewacji posiadających detal architektoniczny, elewacji ceglanych, konstrukcji szachulcowych wykluczone jest docieplenie zewnętrzne,
2. przy odtwarzaniu stolarki okiennej i drzwiowej należy w pierwszej kolejności dążyć do zachowania elementów oryginalnych, dopiero jeśli jest to niemożliwe dokonywać wymiany na wzór stolarki oryginalnej, a w wypadku jej braku posiłkować się zachowaną ikonografią lub analogiami obiektów o podobnych charakterze i czasie powstania,
3. Z uwagi na to, iż adaptacja obiektów zabytkowych na nowe funkcje oraz ich modernizacja są zadaniami bardzo indywidualnymi zaleca się przed opracowaniem dokumentacji docelowej wstępne zaopiniowanie zakresu prac przez konserwatora zabytków, który na wstępnym etapie może udzielić także wytycznych co do planowanych prac.

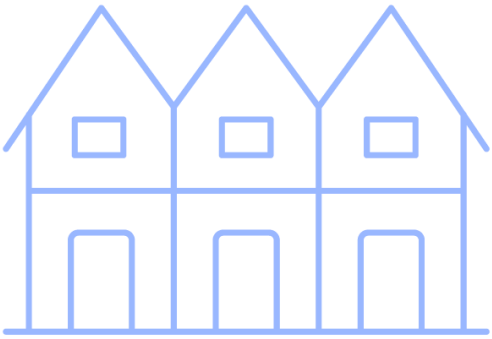

8.1. LISTA PLANOWANYCH PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tabela 17. Opis projektu zintegrowanego nr 1

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1 Aktywny mieszkaniec – aktywna Gmina! – utworzenie Kompleksu Sportu, Rekreacji i Wypoczynku poprzez zagospodarowanie terenu nad stawem „Tajwan" oraz modernizację Stadionu Miejskiego im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu wraz adaptacją części pomieszczeń budynku szatni do pełnienia nowych funkcji
Integracja społeczna jest procesem, który na przestrzeni lat został szczegółowo opisany w ujęciu socjologicznym oraz innych naukach społecznych. Analizując ten proces należy jednak podkreślić, że integracja danej zbiorowości zależna i uwarunkowana jest od charakteru stosunków społecznych, stanowiących podstawę więzi społecznych. Elementy te są ze sobą ściśle powiązane, a brak więzi społecznych przekłada się na zjawisko dezintegracji społecznej. Obecnie brak więzi społecznych, a tym samym brak integracji społecznej określić można jako zjawisko dosyć powszechne – coraz częściej mieszkańcy danej społeczności nie czują się ze sobą w jakikolwiek sposób związani, co odzwierciedla się nie tylko w ich wzajemnych stosunkach, ale również w stosunku do otaczającej ich wspólnej przestrzeni. Należy jednak pamiętać i zrozumieć, że człowiek jest jednostką potrzebującą relacji międzyludzkich, a poczucie przynależności do danej grupy oraz wzajemne wsparcie wpływają na jego poczucie wartości. Wykorzystanie potencjału terenu nad stawem „Tajwan" oraz Stadionu Miejskiego im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu poprzez odpowiednie zagospodarowanie przyczyni się do polepszenia życia mieszkańców nie tylko obszaru rewitalizacji, ale całego obszaru Gminy i Miasta Węgliniec. Odpowiednio zagospodarowany i urządzony teren nad stawem „Tajwan" stanie się miejscem odpoczynku i rekreacji, gdzie mieszkańcy nie tylko będą mieli możliwość wypoczęcia oraz spędzenia wolnego czasu, ale również integracji i nawiązywania więzi społecznych. Z kolei modernizacja Stadionu Miejskiego pozwoli nie tylko na poprawę jego stanu technicznego, ale także na zwiększenie skali jego działalności, w tym możliwości organizacji większych aktywności i wydarzeń sportowych – promując tym samym pozytywne i sportowe postawy zarówno wśród dzieci i młodzieży, jak również pozostałych grup wiekowych.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina i Miasto Węgliniec
Potencjalni partnerzy
Kluby sportowe Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Podmioty prywatne Lokalni przedsiębiorcy Inne jednostki samorządu terytorialnego

Lokalizacja przedsięwzięcia
→ Stadion Miejski im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu, ul. Sportowa – podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ → Teren nad stawem „Tajwan" przy ul. Sikorskiego w Węglińcu – częściowo poza podobszarem rewitalizacji Węgliniec Północ
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano problemy braku odpowiedniej liczby miejsc integracji i rekreacji oraz niewystarczającego wykorzystania potencjału i funkcji istniejących miejsc i obiektów. W wyniku tego mieszkańcy nie posiadają szerszej oferty miejsc, gdzie nie tylko mieliby oni możliwość spędzenia wolnego czasu, ale również nawiązania więzi społecznych, co przekłada się na występowanie negatywnych zjawisk sfery społecznej – głównie braku integracji lokalnej społeczności. Problemy te dotyczą zwłaszcza terenu nad stawem „Tajwan", gdzie brak odpowiedniego zagospodarowania powoduje niewykorzystanie potencjału tego miejsca oraz pełnienia przez nie funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnych. Brak odpowiedniej infrastruktury, elementów małej architektury, a także rozwiązań w zakresie dostępności powoduje, że obecnie teren ten jest zaniedbany, a mieszkańcy nie mogą w pełni korzystać z walorów tego miejsca zarówno w kontekście spędzania wolnego czasu, jak również organizacji wydarzeń o zróżnicowanym charakterze. Dodatkowym przykładem problemu niewykorzystywania potencjału istniejących miejsc jest również budynek szatni Stadionu Miejskiego w Węglińcu, gdzie brak odpowiedniego zagospodarowania poddasza powoduje, ze znajdują się tam pomieszczenia nie mogą zostać przeznaczone do pełnienia nowych funkcji. Wśród zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji problemów stwierdzono również występowanie aktów wandalizmu, spożywania alkoholu oraz środków psychoaktywnych w miejscach publicznych – głównie przez młodzież, jednak nie można wykluczyć, że sprawcami są również osoby dorosłe. Zjawiska te pośrednio powiązane są z innymi zidentyfikowanymi na obszarze rewitalizacji problemami, jakimi są niewystarczająca liczba miejsc integracji, wypoczynku i spędzania wolnego czasu oraz brak zróżnicowanej oferty zajęć, atrakcji i wydarzeń kulturalnych. Brak alternatywnych miejsc spotkań, a także ciekawych form aktywności powoduje, że pojedyncze osoby lub grupy osób spotykają się w miejscach publicznych w celu spożywania alkoholu i środków psychoaktywnych, co bardzo często prowadzi do dokonywania przez nich aktów wandalizmu. Niestety zjawiska te wpływają na spadek poczucia bezpieczeństwa pozostałych mieszkańców. Alternatywną formą spędzania wolnego czasu jest również aktywność fizyczna, która wymaga jednak odpowiedniej infrastruktury technicznej. Na obszarze rewitalizacji największym obiektem sportowym jest Stadion Miejski w Węglińcu, obejmujący zarówno infrastrukturę piłkarską, a także lekkoatletyczną. Jednak obecny stan obiektu nie jest zadowalający, a istniejąca infrastruktura powoduje obniżenie jego funkcjonalności oraz komfortu użytkowania, a także nie pozwala na zwiększenie skali jego działalności. Obiekty sportowe stanowią niezwykle ważny element, zwłaszcza w kształtowaniu prozdrowotnych i prosportowych postaw – zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Brak podejmowania aktywności przez tę grupę wiekową prowadzić może do wielu negatywnych następstw, w tym osłabienia funkcji poznawczych, zaburzeń rozwojowych, a także zaburzeń depresyjnych i stanów lękowych. Co ważne, niedostateczny stan techniczny przekłada się na zmniejszenie możliwości organizacji zajęć i wydarzeń na większą skalę, co przekłada się na spadek

aktywności społecznej mieszkańców, wzajemną integrację oraz poczucia „znudzenia”.

Cel przedsięwzięcia

Celem niniejszego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego jest stworzenie zintegrowanego Kompleksu Sportu, Rekreacji i Wypoczynku – miejsca spotkań i integracji mieszkańców, w którym poza nawiązywaniem więzi społecznych będą oni mieli możliwość aktywnego wypoczynku i skorzystania z szerokiej oferty zajęć i wydarzeń. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenu nad stawem „Tajwan”, co pozwoli na nadanie mu funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych, służąc tym samym lokalnej społeczności.
Na nowopowstałym terenie wypoczynku i rekreacji wygospodarowana zostanie przestrzeń na ogólnodostępną plażę z molo, z której w okresie wiosennym i letnim korzystać będą mogli mieszkańcy całej Gminy Węgliniec. Dodatkowo miejsce do przystosowane zostanie do morsowania, dzięki czemu mieszkańcy będą mieli możliwość wykorzystywania terenu i rekreacji także w okresie zimowym. Przestrzeń przygotowana do uprawiania morsowania byłaby szczególną atrakcją – nie tylko o zasięgu lokalnym, ale także regionalnym, gdyż obecnie w całym powiecie nie ma profesjonalnie przygotowanego terenu pod tą dyscyplinę. Teren posiadał będzie miejsca piknikowe, węzeł sanitarny, solarną stację ładowania telefonów, a także wyposażony zostanie w nowe elementy małej architektury oraz nowoczesne oświetlenie.
Docelowo teren wypoczynku i rekreacji nad stawem „Tajwan” ma również stać się miejscem kultury, pobudzającym aktywność społeczną mieszkańców. W tym zakresie planowanych jest wiele form zajęć i wydarzeń dedykowanych dla wszystkich grup społecznych i wiekowych, co nie tylko wpłynie na zwiększenie integracji społecznej, ale również na zniwelowanie innych negatywnych zjawisk, takich jak publiczne spożywanie alkoholu i środków psychoaktywnych oraz wandalizmu. Dodatkowo w celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, cały teren wypoczynku i rekreacji nad stawem „Tajwan” wyposażony zostanie w monitoring.

W sferze technicznej celem jest modernizacja i poprawa stanu technicznego Stadionu Miejskiego w Węglińcu, tak aby stał się on nowoczesnym i bezpiecznym obiektem sportowym, odpowiadającym na potrzeby mieszkańców. W ramach prac modernizacyjnych na terenie obiektu powstanie nowe boisko treningowe, pozwalając tym samym na zwiększenie skali jego działalności i funkcjonalności. Dodatkowo stadion wyposażony zostanie w nowoczesne elementy oświetlenia oraz bezpieczeństwa, zwiększając tym samym komfort użytkujących go osób. W ramach prac planuje się także wykorzystanie części przestrzeni w budynku szatni, gdzie część pomieszczeń zaadaptowania zostanie do pełnienia nowych funkcji, a tym samym wykorzystany zostanie potencjał tego miejsca.

Zakres realizowanych zadań

Brak zagospodarowania terenu nad stawem „Tajwan” uniemożliwia wykorzystanie jego potencjału i oraz nadanie mu funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnych. Z kolei niedostateczny stan Stadionu Miejskiego w Węglińcu uniemożliwia zwiększenie skali jego działalności i funkcjonalności, a także powoduje dyskomfort użytkujących go osób.

Niniejszy projekt zintegrowany zakłada utworzenie nowoczesnego Kompleksu Sportu, Wypoczynku i Rekreacji obejmującego kompleksowe zagospodarowanie terenu nad stawem „Tajwan”, modernizację Stadionu Miejskiego w Węglińcu oraz adaptację części

pomieszczeń w budynku szatni stadionu do pełnienia nowych funkcji. Dzięki realizacji projektu mieszkańcy Gminy Węgliniec nie tylko będą mieli możliwość aktywnego spędzenia wolnego czasu, ale również wzajemnej integracji. Dodatkowo stworzony kompleks posiadać będzie zróżnicowaną ofertę zajęć i wydarzeń, które nie tylko zaktywizują mieszkańców, ale również zachęcą do podejmowania działań oddolnych.

Projekt składał się będzie z następujących modułów:

Moduł I: Kompleksowe zagospodarowanie terenu nad stawem „Tajwan"

Zakres prac realizowanych w ramach Modułu I obejmował będzie działania infrastrukturalne i przestrzenne, mające na celu kompleksowe zagospodarowanie terenu nad stawem „Tajwan", zwiększając jego atrakcyjność i umożliwiając nadanie mu funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych. Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej dotyczącej przekształcenia części terenu oraz wprowadzenia nowych obiektów oraz elementów małej architektury.
Planowane prace będą obejmowały następujące działania:

- oczyszczenie i przygotowanie terenu pod nowe zagospodarowanie,
- wydzielenie części brzegu nad stawem i przekształcenie go w ogólnodostępną dla mieszkańców piaszczystą plażę gminną z molo, drabinka wodna do głębokości 1,5 m,
- budowę nowej infrastruktury pieszo-rowerowej,
- zagospodarowanie przestrzeni terenu rekreacji, w tym montaż altan, stolików, ławek, miejsca na grilla, stojaków na rowery, koszy na śmieci, stolików do gry w szachy oraz innych elementów małej architektury, termometry wskazujące temperaturę wody w jeziorze oraz powietrza atmosferycznego,
- utworzenie węzła sanitarnego,
- montaż solarnej stacji ładowania telefonów komórkowych,
- montaż energooszczędnego oświetlenia, w tym oświetlenia solarnego,
- montaż monitoringu,
- utworzenie przestrzeni parkingowej.

Planowane do realizacji działania infrastrukturalne doprowadzą do powstania nowoczesnego, atrakcyjnego i dostosowanego dla wszystkich mieszkańców terenu wypoczynku i rekreacji. Ogólnodostępna plaża gminna stanie się miejscem spotkań, integracji i wypoczynku wszystkich mieszkańców Gminy Węgliniec. Całość terenu dostosowana zostanie dla osób ze szczególnymi potrzebami, co pomoże w przeciwdziałaniu wykluczenia i marginalizacji społecznej. Wprowadzone w przestrzeń elementy zagospodarowania i małej architektury nie tylko znacząco zwiększą estetykę i atrakcyjność terenu, ale również zwiększą jego chłonność turystyczną. Z koli budowa infrastruktury pieszo-rowerowej przyczyni się do zwiększenia dostępności terenu dla mieszkańców, wzmacniając tym samym jego funkcjonalność.

Moduł II: Modernizacja Stadionu Miejskiego im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu

W ramach niniejszego modułu przewiduje się działania infrastrukturalne związane z poprawą stanu technicznego Stadionu Miejskiego w Węglińcu. Stadion jest kompleksowym obiektem sportowym, obejmującym zarówno infrastrukturę piłkarską, jak również

lekkoatletyczną. Stadion poza organizacją zajęć sportowych, rozgrywkami sportowymi oraz treningami jest także siedzibą Miejsko-Gminnego Klubu Sportowego „Górnik" Węgliniec. Niestety obecny stan techniczny nie pozwala na zwiększenie oferty i skali działalności stadionu, a także zmniejsza komfort użytkujących go osób – zwłaszcza w kontekście bezpieczeństwa.

W ramach niniejszego przedsięwzięcia planuje się następujące działania:

- budowę boiska treningowego oraz wyposażenie go w nowoczesne elementy, w tym m.in. bramki do piłki nożnej wraz z kompletem siatek oraz słupki boiskowe z chorągiewkami,
- budowę zadaszenia trybun z poliwęglanu,
- montaż nowoczesnego systemu nawadniania murawy płyty głównej stadionu,
- budowę nowoczesnego i energooszczędnego oświetlenia stadionu,
- wydzielenie oraz odseparowanie sektorów widowni,
- montaż monitoringu,
- budowa magazynu na sprzęt sportowy,
- uzupełnienie sprzętu o zadaszenie materaca skoku w wzwyż,
- uzupełnienie obudowy wokół bieżni,
- zakup kosiarki bijakowej,
- utworzenie przestrzeni parkingowej w obrębie stadionu.

Zmodernizowany Stadion Miejski w Węglińcu stanie się miejscem aktywizacji sportowej mieszkańców Gminy Węgliniec, wchodzącej w skład Kompleksu Sportu, Wypoczynku i Rekreacji. Przeprowadzone działania infrastrukturalne przyczynią się do poprawy stanu obiektu i jego unowocześnienia, co pozwoli nie tylko zwiększenie skali jego działalności, ale również poprawę komfortu jego użytkowania oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. Dodatkowo przeprowadzone działania przyczynią się do poprawy estetyki i atrakcyjności lokalnej przestrzeni.

Moduł III: Adaptacja części pomieszczeń budynku szatni Stadionu Miejskiego im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu na miejsce noclegowe

Niedostateczne zagospodarowanie poddasza budynku szatni Stadionu Miejskiego w Węglińcu uniemożliwia wykorzystanie potencjału znajdujących się tam pomieszczeń i nadanie im nowej funkcji. Dodatkowo brak wykorzystywania pomieszczeń powoduje, że stają się one zaniedbane, co w konsekwencji zaburza estetykę wnętrza obiektu.

Zakres prac realizowanych w ramach niniejszego modułu obejmował będzie działania infrastrukturalne, których celem będzie poprawa stanu technicznego pomieszczeń na poddaszu budynku szatni Stadionu Miejskiego w Węglińcu, dostosowanie ich do pełnienia nowych funkcji oraz działania związane z wyborem i zakupem wyposażenia. Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej remontu pomieszczeń na poddaszu.

Planowane prace będą obejmowały następujące działania:

- kompleksowy remont pomieszczeń na poddaszu budynku, w tym m.in. odmalowanie ścian,
- wydzielenie pomieszczenia higieniczno-sanitarnego wraz z podłączeniem infrastruktury technicznej,
- wydzielenie pomieszczenia z aneksem kuchennym i jadalnią,
- odpowiednie zagospodarowanie pomieszczeń w nowoczesne elementy wyposażenia, m.in. łóżka noclegowe, szafy, komody,

- montaż energooszczędnego oświetlenia pomieszczeń,
- zagospodarowanie terenu wokół budynku szatni, w tym montaż energooszczędnego oświetlenia, monitoringu oraz elementów małej architektury.

Przewidziane do realizacji działania infrastrukturalne doprowadzą powstania nowoczesnego miejsca noclegowego, które służyć będzie zarówno osobom spoza gminy – głównie przyjezdnym sportowcom, jak również jej mieszkańcom. Obiekt dostosowany będzie dla osób ze szczególnymi potrzebami, co pomoże w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz zwiększy samodzielność tych osób.

W związku z potencjalną możliwością występowania w poddawanych rewitalizacji obiektach gatunków zwierząt chronionych na mocy *rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*, w przypadku działań modernizacyjnych i termomodernizacyjnych przed ich rozpoczęciem należy dokonać ich przeglądu ze specjalistą ornitologiem i chiropterologiem pod kątem występowania obu grup zwierząt. Ponadto, gdy konieczne byłoby zniszczenie stanowisk ptaków lub nietoperzy, należy uzyskać zezwolenie na czynności zakazane w stosunku do chronionych gatunków zwierząt – zgodnie z *art. 56 ustawy o ochronie przyrody* oraz przewidzieć właściwe działania kompensujące.

Moduł IV: Wprowadzenie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń stymulujących aktywność społeczną i sportową mieszkańców

W ramach niniejszego modułu przewiduje się wprowadzenie zróżnicowanej ofert zajęć i wydarzeń dedykowanych nie tylko mieszkańcom obszaru rewitalizacji, ale również całej Gminy Węgliniec. Wdrożenie oferty kulturalnej pozwoli nie tylko na zwiększenie aktywności społecznej i sportowej mieszkańców, ale również wzajemnej integracji. Dedykowane dla wszystkich grup społecznych i wiekowych aktywności odpowiadać będą nie na jedno, ale na kilka zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji problemów społecznych.
Realizacja niniejszego modułu polegała będzie na wprowadzeniu zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń plenerowych wykorzystując potencjał całego terenu Kompleksu Sportu, Rekreacji i Wypoczynku w Gminie Węgliniec.
Nowo zagospodarowany teren wypoczynku i rekreacji nad stawem „Tajwan" pozwoli na organizację zajęć i wydarzeń plenerowych, które dedykowane będą wszystkim grupom wiekowym i społecznym – jednocześnie aktywizując i integrując lokalną społeczność. Do zwiększenia poziomu integracji mieszkańców planuje się poprzez wykorzystanie nowo zaprojektowanych przestrzeni oraz wprowadzonych elementów zagospodarowania, w tym m.in. stolików do gry w szachy – obiekty te posłużą do organizacji cyklicznych turniejów pokoleniowych, co pozwoli na nawiązanie więzi pomiędzy wszystkimi grupami wiekowymi. W celach integracyjnych wykorzystane zostaną również wydzielone miejsca do grillowania, które posłużą do organizacji nowego wydarzenia – „Rodzinnego Grillowania". Organizowane w okresie wiosenno-letnim wydarzenie przyciągnie zarówno młodszych, jak i starszych mieszkańców, integrując tym samym lokalną społeczność, a także umożliwiając im aktywne spędzenie wolnego czasu. W ramach nowej oferty zajęć i wydarzeń, nad stawem „Tajwan" planowana jest również organizacja w okresie wiosenno-letnim pokoleniowego biegu na orientację, promując tym samym wśród mieszkańców zdrowy i sportowy tryb życia. Z kolei w okresie zimowym planuje się prowadzenie nowej aktywności sportowo-rekreacyjnej morsowania poprzez organizację cyklicznych zajęć „Niedzielne morsowanie na Tajwanie". Zajęcia prowadzone będą przez sekcję morsów Stowarzyszenia Miłośników

Ziemi Węglinieckiej, która aktywnie działa od 5 lat. W ramach wprowadzania nowej oferty zajęć i wydarzeń na terenie Stadionu Miejskiego planuje się wprowadzenie zajęć sportowych, które nie tylko przyczynią się promocji zdrowego trybu życia, ale również pozwolą na zintegrowanie lokalnej społeczności. W ramach wdrażania nowej oferty zajęć, na terenie stadionu planowana jest organizacja pokoleniowych turniejów piłkarskich, które nie tylko sportowo zaktywizują lokalną społeczność, ale także pozwolą na budowanie międzypokoleniowych więzi. Co więcej, do udziału w turniejach sportowych planuje się również zapraszanie mieszkańców spoza gminy, wykorzystując tym samym w celach noclegowych zaadaptowane na te funkcje pomieszczenia na poddaszu szatni stadionu. Warto również dodać, że na zmodernizowanym Stadionie Miejskim planowana jest również organizacja zajęć fitness, zrzeszająca zarówno dzieci, młodzież, dorosłych, jak i seniorów. Oferta zajęć Stadionie Miejskim dedykowana będzie wszystkim mieszkańcom gminy, wpływając tym samym na zwiększenie ich aktywności sportowej, jak również wzajemnej integracji. Warto dodać, że planowana do wdrożenia oferta zajęć i wydarzeń zostanie w dalszej perspektywie czasu znacząco poszerzona. W proces planowania przyszłej oferty zaangażowani zostaną nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale również całej gminy, którzy na zasadach konsultacji społecznych będą mogli decydować o planowanych do organizacji wydarzeniach, a także przekazywać swoje pomysły.
Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami
Realizacja poszczególnych modułów projektu zintegrowanego odbędzie się w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach, zarówno na płaszczyźnie inwestycyjnej, jak i nie inwestycyjnej. Zagospodarowanie terenu nad stawem „Tajwan" obejmowało będzie rozwiązania umożliwiające swobodne korzystanie osobom z różnymi formami niepełnosprawności, osobo starszym, osobom z wózkami dziecięcymi, itp. Działania w zakresie modernizacji Stadionu Miejskiego oraz adaptacji pomieszczeń na poddaszu budynku szatni również zawierały będą w sobie rozwiązania umożliwiające zwiększenie dostępności tych obiektów. Ponadto także oferta zajęć i wydarzeń dostosowane zostanie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, tak aby zapobiegać zjawiskom wykluczenia i marginalizacji społecznej.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

<table>
<tr><td colspan="3">CEL 1. Zintegrowane i aktywne społeczeństwo
Kierunek 1.1 Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności
Kierunek 1.2 Pobudzenie społecznej i kulturalnej aktywności wśród mieszkańców
Kierunek 1.4 Szersze włączenie obywateli w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji
Kierunek 1.5 Zwiększenie liczby podejmowanych inicjatyw oddolnych przez mieszkańców
CEL 2. Atrakcyjna, zróżnicowana i ogólnodostępna oferta usług dla mieszkańców
Kierunek 2.1 Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych, kulturalnych, edukacyjnych i społecznych zgodnie z potrzebami mieszkańców
Kierunek 2.2 Zapewnienie zróżnicowanej oferty wydarzeń i zajęć kulturalno-społecznych dedykowanych wszystkim mieszkańcom
Kierunek 2.3 Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców
CEL 3. Nowoczesna, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń
Kierunek 3.1 Zwiększenie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej
Kierunek 3.2 Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej
Kierunek 3.3 Wykorzystanie istniejącego potencjału niezagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej i nadanie im nowych funkcji
Kierunek 3.4 Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej
Kierunek 3.5 Odnowienie i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, sportowych oraz zielonych
Kierunek 3.8 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa
Kierunek 3.9 Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup społecznych</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ramy realizacji przedsięwzięcia</td></tr>
<tr><td>Szacowana wartość przedsięwzięcia</td><td>Możliwe źródła finansowania</td><td>Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia</td></tr>
<tr><td>▪ Moduł I: 7.000.000.00 zł
▪ Moduł II: 8.000.000.00 zł
▪ Moduł III: 1.000.000.00 zł
▪ Moduł IV: 500.000.00 zł</td><td>▪ Budżet Gminy i Miasta Węgliniec
▪ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW</td><td>▪ Moduł I: 2024-2027
▪ Moduł II: 2024-2027
▪ Moduł III: 2024-2027
▪ Moduł IV: 2028-2030</td></tr>
<tr><td colspan="3">Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</td></tr>
<tr><td colspan="3">▪ zapewnienie miejsc integracji i aktywnego spędzania czasu dla wszystkich grup społecznych i wiekowych,
▪ zapewnienie zróżnicowanej oferty wydarzeń kulturalnych, sportowych i społecznych, integrujących lokalną społeczność i zwiększających jej aktywność,
▪ zmniejszenie występowanie aktów wandalizmu i przeciwdziałanie nałogom – zwłaszcza wśród młodzieży,
▪ wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów, a także zwiększenie ich funkcjonalności.</td></tr>
</table>

Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba miejsc poddanych dodatkowemu zagospodarowaniu	3 szt.	Protokoły odbioru
Liczba obiektów poddanych modernizacji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba obiektów poddanych adaptacji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba wydarzeń organizowanych na terenie wypoczynku i rekreacji nad stawem „Tajwan”	10 wydarzeń/rok	Dane Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu
Liczba zajęć „Niedzielne morsowanie na Tajwanie”	12 zajęć/rok	Dane Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Węglinieckiej
Liczba wydarzeń organizowanych na terenie Stadionu Miejskiego	10 wydarzeń/rok	Urząd Gminy i Miasta w Węglińcu
Wskaźniki rezultatu	**Wartość**	**Sposób oceny i źródło danych**
Liczba osób korzystających z nowo zagospodarowanego terenu wypoczynku i rekreacji nad stawem „Tajwan”	120 os./rok	Ankietyzacja mieszkańców raz w roku
Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury Stadionu Miejskiego	300 os./rok	Ewidencja prowadzona przez organizatorów
Liczba osób korzystających z oferty noclegów w budynku szatni	10 os./rok	Urząd Gminy i Miasta w Węglińcu

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 18. Opis projektu zintegrowanego nr 2

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2 Zielona i funkcjonalna przestrzeń! – zagospodarowanie terenów pokolejowych w Węglińcu
Wypoczynek i aktywność na świeżym powietrzu są jednymi z najkorzystniejszych form spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup wiekowych. W czasach, gdy większość społeczeństwa prowadzi siedzący tryb życia lub żyje w ciągłym biegu, aktywny wypoczynek stanowi pewnego rodzaju odskocznię, która nie tylko pozytywnie wpływa na ciało i umysł, ale także pozwala na zawiązywanie więzi społecznych wśród lokalnej społeczności. Niezwykle istotną rolę w tym procesie odgrywają stan i funkcjonalność przestrzeni

publicznej, a także oferowane dla ludności usługi. To właśnie te elementy stanowią nie tylko podstawę do rozwoju lokalnego danej jednostki, ale również przekładają się na warunki życia mieszkańców, ich komfort oraz aktywność społeczną. Dlatego też niezwykle ważne jest tworzenie i kształtowanie funkcjonalnej przestrzeni, dzięki której możliwe będzie wspieranie nie tylko aktywności mieszkańców, ale również jej wzajemnej integracji.

Nazwa wnioskodawcy
Gmina i Miasto Węgliniec
Potencjalni partnerzy
Organizacje pozarządowe Placówki oświatowe
Lokalizacja przedsięwzięcia
→ Dawny nasyp pokolejowy przy ul. Kolejowej w Węglińcu – podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ → Budynki komunalne przy ul. Kolejowej – podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ → Budynek nastawni kolejowej przy ul. Kolejowej – podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowane zostały problemy ze stanem technicznym elementów przestrzeni publicznej, które powiązane są z negatywnym zjawiskiem sfery przestrzenno-funkcjonalnej – czyli niewystarczającym wykorzystaniem potencjału istniejących obiektów oraz przestrzeni do pełnienia nowych funkcji. Jednym z przykładów wymienionych problemów jest znajdujący się przy ul. Kolejowej w Węglińcu dawny nasyp pokolejowy. Niestety obecnie teren nie pełni żadnych istotnych funkcji dla lokalnej społeczności, co głównie wynika z braku odpowiedniego zagospodarowania tego miejsca. Innym przykładem są także znajdujące się przy ul. Kolejowej budynku komunalne oraz budynek nastawni, które obecnie nie są wykorzystywane ze względu na zły stan techniczny. Dodatkowym problemem jest brak rozwiniętej w obrębie nasypu infrastruktury pieszo-drogowej, powodując tym samym problemy w zakresie dostępności tego terenu. Zidentyfikowane problemy sfery technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej wpływają nie tylko na funkcjonowanie przestrzeni, ale również na jej estetykę – w znacznym stopniu ją pogarszając i tym samym zmniejszając jej atrakcyjność. W sferze społecznej jednym z głównych problemów obszaru rewitalizacji jest niewystarczająca liczba miejsc spędzania wolnego czasu – mieszkańcom brakuje terenów ogólnodostępnej zieleni wraz z rozwiniętą infrastrukturą sportową, gdzie poza odpoczywaniem mieliby oni możliwość podjęcia aktywności sportowej. Problem ten powiązany jest z innym zidentyfikowanym problemem – brakiem więzi społecznych, który powoduje obojętność na drugiego człowieka, co jest istotnym czynnikiem dla dalszego rozwoju społecznego. Ponadto na obszarze rewitalizacji obserwuje się problem związany ze spożywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych w miejscach publicznych, w wyniku czego osoby w stanie nietrzeźwości lub po zażyciu w środków dokonują aktów wandalizmu oraz zaśmiecania przestrzeni publicznej. Przykładami niewłaściwych zachowań są zlokalizowane przy ul. Kolejowej budynku komunalne, które prawie w całości pokryte zostały graffiti. Z kolei w sferze gospodarczej zidentyfikowano problem słabej aktywności gospodarczej, co

w znacznej mierze wynika ze strachu przed niepowodzeniem. Mieszkańcy bardzo często, pomimo chęci, obawiają się, że w perspektywie czasu ich biznes skończy się niepowodzeniem.

Cel przedsięwzięcia

Celem niniejszego przedsięwzięcia jest stworzenie zielonej, funkcjonalnej i dostępnej dla mieszkańców przestrzeni publicznej, umożliwiającej wzajemną integrację oraz aktywne spędzenie wolego czasu wszystkich grup wiekowych. Przedsięwzięcie to zrealizowane zostanie poprzez odpowiednie zagospodarowanie nasypu pokolejowego przy ul. Kolejowej, a także poprawę stanu technicznego oraz adaptację do pełnienia nowych funkcji budynków komunalnych i nastawi kolejowej przy ul. Kolejowej. Realizacja projektów pozwoli na odnowienie i unowocześnienie przestrzeni publicznej w Węglińcu, a także stworzenie odpowiednich warunków do życia i aktywności społecznej mieszkańców – tym samym niwelując problemy sfery społecznej i gospodarczej.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej celem jest poprawa stanu technicznego elementów przestrzeni publicznej, co wpłynie nie tylko na jej funkcjonalność, ale również estetykę. Realizacja projektu pozwoli na wykorzystanie potencjału i nadanie nowych funkcji dawnemu nasypowi pokolejowemu, budynkom komunalnym oraz nastawi kolejowej znajdujących się przy ul. Kolejowej w Węglińcu. Dodatkowo przeprowadzone działania w zakresie rozwoju infrastruktury pieszo-drogowej przyczynią się do zwiększenia dostępności terenu i budynków, umożliwiając tym samym korzystanie z przestrzeni wszystkich grup wiekowych i społecznych.

Warto również dodać, że planowany rozwój powierzchni zielonej pozwoli na zniwelowanie problemów sfery środowiskowej. Tereny zielone charakteryzują się szerokim spektrum właściwości – pochłaniają zanieczyszczenia powietrza, wpływają na łagodzenie lokalnego topoklimatu, a także pomagają w retencjonowaniu zasobów wodnych. Realizacja projektu przyczyni się więc od poprawy jakości powietrza, a także stanowić będzie element adaptacyjny do zmian klimatu.

Zakres realizowanych zadań

Zły stan techniczny oraz nieodpowiednie zagospodarowanie nasypu pokolejowego, budynków komunalnych oraz nastawi kolejowej przy ul. Kolejowej w Węglińcu powoduje pogorszenie estetyki przestrzeni publicznej oraz zmniejszenie jej funkcjonalności i atrakcyjności. Wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów, a także nadanie im nowych funkcji pozwoli na zniwelowanie zarówno negatywnych zjawisk nie tylko w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, ale również w sferze społecznej i środowiskowej.
W ramach przedsięwzięcia planuje się odpowiednie zagospodarowanie i nadanie nowej funkcji dawnemu nasypowi pokolejowemu, a także poprawę stanu wraz adaptacją do pełnienia nowych funkcji budynków komunalnych i nastawni kolejowej, zlokalizowanych przy ul. Kolejowej w Węglińcu.
Odnowiony i zagospodarowany nasyp pokolejowy stanie się zielonym miejscem spędzania wolnego czasu i spotkań mieszkańców, podczas których będą oni mieli możliwość nie tylko aktywnego wypoczynku, ale również nawiązywać więzi społeczne i wzajemnie się integrować. Z kolei wprowadzenie na teren nowych nasadzeń i docelowe zwiększenie

powierzchni zielonej stanowić będzie element adaptacyjny do zmian klimatu, łagodząc lokalny topoklimat, zwiększając retencję zasobów wodnych, a także absorbując zanieczyszczenia powietrza. Wyremontowane budynki komunalne i zaadaptowane do pełnienia nowych funkcji budynki komunalne oraz nastawnia kolejowa staną się miejscami z bogatą i różnorodną ofertą społeczną i kulturalną, z której skorzystać będą mogli wszyscy mieszkańcy – niezależnie od wieku czy statusu społecznego.

Projekt składał się będzie z następujących modułów:

Moduł I: Stworzenie Zielonej Strefy Aktywizacji i Integracji Społecznej poprzez odnowienie i odpowiednie zagospodarowanie nasypu pokolejowego przy ul. Kolejowej w Węglińcu

Zakres prac realizowanych w ramach niniejszego modułu obejmował będzie działania infrastrukturalne, mające na celu odnowienie i odpowiednie zagospodarowanie nasypu pokolejowego w Węglińcu, dzięki czemu możliwe będzie nadanie mu nowych funkcji. Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących dokumentację projektową.
Działania infrastrukturalne będą obejmowały następujące prace:

- oczyszczenie i zagospodarowanie terenu pod nowe zagospodarowanie,
- utworzenie infrastruktury pieszo-rowerowej,
- utwardzenie terenu wokół nasypu,
- utworzenie parkingu dla pojazdów,
- utworzenie mini-skateparku,
- zagospodarowanie przestrzeni nasypu, w tym montaż pergoli, stolików, ławek, hamaków, stojaków na rowery, koszy na śmieci oraz innych elementów małej architektury,
- montaż solarnej stacji ładowania telefonów komórkowych,
- montaż energooszczędnego oświetlenia, w tym oświetlenia solarnego,
- montaż monitoringu,
- wprowadzenie systemu nowych nasadzeń, w tym krzewów, gazonów kwiatowych i innych form roślinności.

Planowane do realizacji działania infrastrukturalne doprowadzą do powstania nowoczesnej Zielonej Strefy Aktywizacji i Integracji Społecznej, gdzie mieszkańcy poza spędzaniem wolnego czasu, będą mieli również możliwość nawiązywania więzi społecznych i wzajemnej integracji. Nowa infrastruktura wraz z elementami zagospodarowania znacząco zwiększą atrakcyjność i estetykę przestrzeni publicznej. Całość projektu dopełniał będzie wprowadzony system nasadzeń i zieleni, które poza funkcją estetyczną stanowić będą element adaptacyjny do zmian klimatu. Cały teren nasypu pokolejowego dostosowany zostanie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, zapobiegając tym samym zjawisku wykluczenia społecznego oraz zwiększając samodzielność tych osób.

Moduł II: Utworzenie Młodzieżowej Strefy Kreatywności poprzez poprawę stanu technicznego i adaptację budynków komunalnych przy ul. Kolejowej w Węglińcu

Zakres prac realizowanych w ramach niniejszego modułu obejmował będzie zarówno działania infrastrukturalne, jak i nieinfrastrukturalne, których celem będzie stworzenie nowoczesnej przestrzeni wraz z bogatą i zróżnicowaną ofertą kulturalną dedykowaną zwłaszcza dla dzieci i młodzieży. Celem planowanych działań infrastrukturalnych jest

poprawa stanu technicznego budynków komunalnych przy ul. Kolejowej, dostosowanie go do pełnienia nowych funkcji oraz odpowiednie wyposażenie i zagospodarowanie wnętrz oraz terenu wokół. Przystąpienie do prac wymagało będzie przeprowadzenia działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej.
Planowane działania infrastrukturalne obejmowały będą następujące działania:

- kompleksową termomodernizację budynków, w tym izolację termiczną ścian wewnętrznych i zewnętrznych oraz wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- wymianę pokrycia dachowego wraz z montażem systemu rynnowego,
- kompleksowy remont wnętrz budynków, w tym zagospodarowanie w nowoczesne elementy wyposażenia,
- podłączenie mediów i innej infrastruktury technicznej,
- zagospodarowanie terenu wokół budynków, w tym utwardzenie i wprowadzenie elementów małej architektury,
- montaż energooszczędnego oświetlenia,
- montaż monitoringu.

Planowane do realizacji działania infrastrukturalne doprowadzą do powstania nowoczesnej przestrzeni dla rozwoju Młodzieżowej Strefy Kreatywności. W ramach planowanych prac przewiduje się zastosowanie rozwiązań z zakresu dostępności, w związku z czym zaadaptowane do pełnienia nowych funkcji budynki oraz otaczający je teren będą przystosowane do osób ze szczególnymi potrzebami. Warto dodać, że planowane działania znacząco polepszą estetykę przestrzeni publicznej, tym samym zwiększając jej atrakcyjność.
Planowane do realizacji działania nieinfrastrukturalne opierać się będą na wprowadzeniu zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń dedykowanych specjalnie dla dzieci i młodzieży. Nowo utworzona Młodzieżowa Strefa Kreatywności stanie się miejscem spotkań, spędzania wolnego czasu i integracji tej grupy wiekowej. Co więcej, strefa stanie się również miejscem rozwoju zainteresowań i talentów dzieci i młodzieży, gdzie będą oni mieli możliwość dalszego poszerzania swoich zdolności. W ramach funkcjonowania Młodzieżowej Strefy Kreatywności planuje się utworzenie cyklicznej oferty zajęć z różnych dziedzin, w tym m.in. zajęć artystycznych, muzycznych, plastycznych, a nawet tanecznych. Tak zróżnicowana oferta pozwoli na zaangażowanie jak największej liczby osób, ponieważ każdy znajdzie interesujące go wydarzenia.
Warto dodać, że planowana do wdrożenia oferta zajęć i wydarzeń zostanie w dalszej perspektywie czasu uszczegółowiona i poszerzona. W proces planowania przyszłej oferty zaangażowani zostaną mieszkańcy całej gminy – zwłaszcza dzieci i młodzież, którzy na zasadach konsultacji społecznych będą mogli decydować o planowanych do organizacji wydarzeniach, a także przekazywać swoje pomysły.

Moduł III: Poprawa stanu technicznego i adaptacja do pełnienia nowych funkcji budynku nastawni przy ul. Kolejowej

W ramach niniejszego modułu przewiduje się zarówno realizację działań infrastrukturalnych, jak i nieinfrastrukturalnych, których celem stworzenie przestrzeni do lokalizacji nowych usług społecznych i kulturalnych. Celem działań infrastrukturalnych jest poprawa stanu technicznego budynku, dostosowanie go do pełnienia nowych funkcji, a także wyposażenie i zagospodarowanie wnętrza i jego otoczenia. Przystąpienie do planowanych prac wymagało będzie przeprowadzenia działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej.
Działania infrastrukturalne obejmowały będą następujące działania:

- kompleksową termomodernizację budynku, w tym izolację ścian wewnętrznych i zewnętrznych oraz wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- wymianę pokrycia dachowego oraz montaż systemu rynnowego,
- kompleksowy remont wnętrza budynku, w tym zagospodarowanie w nowoczesne elementy wyposażenia,
- zagospodarowanie terenu wokół, w tym wprowadzenie elementów małej architektury i nasadzeń,
- montaż energooszczędnego oświetlenia,
- montaż monitoringu.

Przewidywane do realizacji działania infrastrukturalne przyczynią się do poprawy stanu technicznego budynku, tym samym tworząc nowoczesną przestrzeń, której można nadać nowe funkcje. W ramach planowanych prac wprowadzone zostaną również rozwiązania z zakresu dostępności, w związku z tym budynek dostosowany zostanie dla osób ze szczególnymi potrzebami. Należy dodać, że planowane do realizacji działania infrastrukturalne przyczynią się do poprawy estetyki przestrzeni publicznej, tym samym zwiększając jej atrakcyjność.

W ramach działań nieinfrastrukturalnych planuje się wprowadzenie zróżnicowanej oferty wydarzeń kulturalnych, dedykowanych dla wszystkich mieszkańców. Jednym z planowanych działań jest przeznaczenie części budynku na otwartą strefę wystaw, gdzie na co dzień obejrzeć można będzie wystawę poświęconą kulturze kolejnictwa w Węglińcu. Natomiast w strefie wystawiane też będą prace przygotowane przez dzieci i młodzież w Młodzieżowej Strefie Kreatywności. W planowanej ofercie wydarzeń planuje się organizację cyklicznych spotkań kolejarzy-emerytów, którzy wszystkim chętnym przybliżać będą tajniki tej pracy – szczególnie uwzględniając znajdujące się na terenie nastawni kolejowe pamiątki. Co więcej, w budynku cyklicznie organizowane będą zajęcia coachingowe, których celem będzie pobudzenie aktywności gospodarczej mieszkańców i zmotywowanie ich do założenia własnej działalności.

Warto dodać, że planowana do wdrożenia oferta wydarzeń z czasem zostanie uszczegółowiona i poszerzona, a w proces jej planowania zaangażowani zostaną wszyscy mieszkańcy gminy.

W związku z potencjalną możliwością występowania w poddawanych rewitalizacji obiektach gatunków zwierząt chronionych na mocy *rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*, w przypadku działań modernizacyjnych i termomodernizacyjnych przed ich rozpoczęciem należy dokonać ich przeglądu ze specjalistą ornitologiem i chiropterologiem pod kątem występowania obu grup zwierząt. Ponadto, gdy konieczne byłoby zniszczenie stanowisk ptaków lub nietoperzy, należy uzyskać zezwolenie na czynności zakazane w stosunku do chronionych gatunków zwierząt – zgodnie z *art. 56 ustawy o ochronie przyrody* oraz przewidzieć właściwe działania kompensujące.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Realizacja wszystkich modułów projektu zintegrowanego odbędzie się w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach – zarówno na płaszczyźnie inwestycyjnej, jak i nie inwestycyjnej. Podczas wykonywania modułów wykorzystane zostaną rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej (m.in. dostosowanie szerokości ścieżek dla osób ze szczególnymi potrzebami), oraz dostępności cyfrowej i informacyjno-

komunikacyjnej (m.in. stosowanie rozwiązań pozwalających na uczestnictwo osób o różnych możliwościach, wiedzy oraz osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami – w tym ruchowymi czy intelektualnymi).

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 1. Zintegrowane i aktywne społeczeństwo
Kierunek 1.1 Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności
Kierunek 1.2 Pobudzenie społecznej i kulturalnej aktywności wśród mieszkańców
Kierunek 1.3 Wzmocnienie poczucia tożsamości i przynależności lokalnej
Kierunek 1.4 Szersze włączenie obywateli w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji
Kierunek 1.5 Zwiększenie liczby podejmowanych inicjatyw oddolnych przez mieszkańców
CEL 2. Atrakcyjna, zróżnicowana i ogólnodostępna oferta usług dla mieszkańców
Kierunek 2.1 Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych, kulturalnych, edukacyjnych i społecznych zgodnie z potrzebami mieszkańców
Kierunek 2.2 Zapewnienie zróżnicowanej oferty wydarzeń i zajęć kulturalno-społecznych dedykowanych wszystkim mieszkańcom
Kierunek 2.3 Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców
Kierunek 2.4 Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości
CEL 3. Nowoczesna, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń publiczna
Kierunek 3.1 Zwiększenie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej
Kierunek 3.2 Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej
Kierunek 3.3 Wykorzystanie istniejącego potencjału niezagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej i nadanie im nowych funkcji
Kierunek 3.4 Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej
Kierunek 3.6 Zwiększenie powierzchni terenów zielonych
Kierunek 3.7 Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego
Kierunek 3.8 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa
Kierunek 3.9 Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup społecznych

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
▪ Moduł I: 5.000.000.00 zł ▪ Moduł II: 2.000.000.00 zł ▪ Moduł III: 1.000.000.00 zł	▪ Budżet Gminy i Miasta Węgliniec ▪ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW	▪ Moduł I: 2024-2027 ▪ Moduł II: 2024-2027 ▪ Moduł III: 2028-2030

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- wykorzystanie potencjału istniejących elementów przestrzeni publicznej poprzez nadanie im nowej funkcji,

▪ poprawa stanu technicznego, wpływając tym samym na funkcjonalność obiektów oraz estetykę przestrzeni, ▪ zwiększenie jakości środowiska przyrodniczego, ▪ zapewnienie miejsc do aktywnego spędzania czasu dla wszystkich grup społecznych, a tym samym tworzenie warunków do rozwoju wzajemnej integracji, ▪ zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń kulturalnych, ▪ zwiększenie tożsamości lokalnej mieszkańców, ▪ pobudzenie aktywności gospodarczej mieszkańców.		
Wskaźniki produktu	**Wartość i jednostka miary**	**Sposób oceny i źródło danych**
Liczba miejsc odnowionych i nowo zagospodarowanych	1 szt.	Protokoły odbioru
Liczba budynków zaadaptowanych do pełnienia nowych funkcji	4 szt.	Protokoły odbioru
Liczba budynków poddanych termomodernizacji	4 szt.	Protokoły odbioru
Liczba wydarzeń organizowanych w Młodzieżowej Strefie Kreatywności	10 wydarzeń/rok	Dane Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu
Liczba wydarzeń organizowanych w zaadaptowanym budynku nastawni kolejowej	10 wydarzeń/rok	Dane Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu
Wskaźniki rezultatu	**Wartość**	**Sposób oceny i źródło danych**
Poprawa efektywności energetycznej budynków	min. 25%	Dokumentacja projektowa, audyt energetyczny
Łączna liczba osób korzystających z nowo zagospodarowanej Zielonej Strefy Aktywizacji i Integracji Społecznej	500 os./rok	Ankietyzacja mieszkańców raz w roku
Liczba uczestników wydarzeń organizowanych w Młodzieżowej Strefie Kreatywności	50 os./rok	Ankietyzacja mieszkańców raz w roku, ewidencja organizatorów
Liczba uczestników wydarzeń organizowanych w zaadaptowanym budynki nastawi kolejowej	20 os./rok	Ankietyzacja mieszkańców raz w roku, ewidencja organizatorów

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 19. Opis projektu zintegrowanego nr 3

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3 Od juniora do seniora! – integracja międzypokoleniowa mieszkańców poprzez modernizację Domu Kultury w Ruszowie oraz adaptację budynku gospodarczego przy ul. Strzeleckiej do pełnienia nowych funkcji (za Domem Kultury)
Dzieci, młodzież i seniorzy – te grupy wiekowe dzieli wiele, w tym wiek, wiedza czy życiowe doświadczenie, ale jednocześnie wiele łączy, a przede wszystkim potrzeba kontaktu, zrozumienia i bliskości. Dlatego też niezwykle ważnym jest aby łączyć ze sobą tak pozornie odrębne grupy wiekowe, które działając razem stanowią ogromny potencjał. Dostrzegając wspólną siłę tych grup w ostatnich latach obserwuje się coraz częstsze wdrażanie międzypokoleniowych działań, których celem jest międzypokoleniowa integracja. Dzięki takim działaniom dzieci i młodzież mają możliwość rozwijania zarówno umiejętności emocjonalnych i społecznych, natomiast seniorzy czują się potrzebni i doceniani. Relacja jaka może utworzyć się pomiędzy dziećmi, młodzieżą i seniorami jest niezwykła, a wspólne spędzanie czasu przynosi korzyści dla obu stron.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina i Miasto Węgliniec
Potencjalni partnerzy
Organizacje pozarządowe Placówki oświatowe
Lokalizacja przedsięwzięcia
→ Dom Kultury w Ruszowie, ul. Strzelecka 3 – lokalizacja poza obszarem rewitalizacji → Budynek gospodarczy w Ruszowie, ul. Strzelecka (za budynkiem Domu Kultury) – lokalizacja poza obszarem rewitalizacji
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Jednym ze zidentyfikowanych problemów nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również pozostałej części Gminy Węgliniec jest zły stan techniczny elementów przestrzeni publicznej, który powiązany jest z innym negatywnym zjawiskiem w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – niewystarczającym wykorzystaniem potencjału istniejących obiektów i miejsc do pełnienia nowych funkcji. Przykładem takich problemów jest budynek gospodarczy zlokalizowany przy ul. Strzeleckiej w Ruszowie, za budynkiem Domu Kultury. Mimo dużego potencjału rozwoju, obiekt ten obecnie nie pełni żadnej funkcji, a jego stan techniczny powoduje zaburzenie estetyki przestrzeni publicznej. Problem ten obserwowany jest także w przypadku Domu Kultury w Ruszowie, gdzie zły stan techniczny wnętrza obiektu zmniejsza jego atrakcyjność i bezpośrednio przekłada się na komfort jego użytkowników. Dodatkowo zły stan techniczny wnętrza powoduje, że część wolnych pomieszczeń nie może zostać odpowiednio zagospodarowana, powodując tym samym brak przestrzeni dla funkcjonujących w Domu Kultury organizacji pozarządowych – w efekcie powoduje to nie tylko zmniejszeni komfortu członków tych stowarzyszeń, ale również uniemożliwia zwiększenie skali ich działalności. W sferze społecznej jednym ze zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji problemów jest niski poziom integracji społecznej, wynikającej z braku możliwości zawiązywania więzi

społecznej pomiędzy mieszkańcami. Dodatkowo zidentyfikowanym problemem jest brak zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń dla mieszkańców, a zwłaszcza dla młodzieży w czasie pozalekcyjnym. Sytuacja ta przekłada się na występowanie wśród młodzieży problemu wandalizmu oraz spożywania alkoholu i środków psychoaktywnych, która nie znajduje alternatywnych możliwości spędzania wolnego czasu. Ponadto przeprowadzona diagnoza pogłębiona wykazała problemy dzieci i młodzieży, które związane są z poziomem edukacji, co przede wszystkim odzwierciedlają późniejsze wyniki egzaminów zewnętrznych.

W przypadku sfery społecznej należy również wspomnieć o problemie starzenia się społeczeństwa i wyzwań związanych z zapewnieniem dla seniorów właściwej jakości usług społecznych oraz miejsc integracji i spędzania wolnego czasu. Należy więc zwrócić szczególną uwagę na tę grupę społeczną, która bardzo często doświadcza osamotnienia, a także pewnego rodzaju marginalizacji społecznej. Dlatego też bardzo ważne jest zapewnienie osobom starszym miejsca spotkań i integracji, gdzie będą mieli możliwość nie tylko nawiązywania relacji społecznych, ale także społecznego realizowania się. Warto dodać, że seniorzy stanowią niezwykle duży potencjał w rozwoju inicjatyw oddolnych, które mogą znacząco wpłynąć zarówno na obszar rewitalizacji, a także całej Gminy Węgliniec.

Cel przedsięwzięcia

Celem niniejszego przedsięwzięcia jest stworzenie miejsca spotkań i integracji poprzez adaptację części parterowej budynku gospodarczego przy ul. Strzeleckiej, w którym funkcjonować będzie przeniesione z Domu Kultury w Ruszowie stowarzyszenie Miejsce Przyjazne Seniorom. Z kolei poddasze zaadaptowane zostanie na magazyn dla funkcjonującego w Domu Kultury Teatru w Ruszowie. Zaadaptowany budynek znacząco pozwoli na zwiększenie skali działalności stowarzyszeń obecnie funkcjonujących w Domu Kultury w Ruszowie. Co więcej, nowoczesna siedziba stowarzyszenia „Miejsce Przyjazne Seniorom" znacząco poprawi jakość usług społecznych dla osób starszych, tym samym zwiększając komfort jego członków. Ponadto wiążące się z adaptacją budynku działania infrastrukturalne pozytywnie wpłyną na poprawę estetyki przestrzeni publicznej.

Celem projektu jest także modernizacja budynku Domu Kultury w Ruszowie, który ze względu na zły stan techniczny wnętrza – zwłaszcza części piwnicznej, nie może zwiększyć skali swojej działalności, a także wzbogacić ofertę zajęć i wydarzeń kulturalnych. Dzięki przeprowadzonej modernizacji obiekt nie tylko będzie miał możliwość zwiększenia skali swojej działalności, ale również wzbogacić ofertę zajęć oraz wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych – zwłaszcza dla dzieci i młodzieży. Co więcej, przeprowadzone działania wpłyną na poprawę atrakcyjności obiektu, a tym samym na komfort jego użytkowników.

Z kolei celem planowanych do realizacji wszystkich działań jest stworzenie warunków do rozwoju międzypokoleniowej integracji, która możliwa jest ze względu na usytuowanie budynków – oba znajdują się obok siebie na wspólnej działce. W ramach działań związanych ze zwiększeniem oferty zajęć i wydarzeń dla mieszkańców zaproponowane zostaną rozwiązania, których celem będzie wykorzystanie zarówno potencjału seniorów, jak również dzieci i młodzieży, tym samym integrując różne grupy wiekowe.

Zakres realizowanych zadań

W ramach niniejszego projektu planowane są zarówno działania infrastrukturalne, jak i społeczne. W pierwszym etapie prac przeprowadzone zostaną działania związane z remontem, a następnie adaptacją budynku gospodarczego do pełnienia nowych funkcji

oraz modernizacją Domu Kultury. Po przeprowadzeniu powyższych kroków konieczna będzie poprawa funkcjonalności i zagospodarowania przestrzeni wokół obiektów, tak aby teren nie tylko był dostępny dla wszystkich interesariuszy, ale również pożyteczny i funkcjonalny. Ostatnim etapem będzie wdrożenie nowej oferty zajęć i wydarzeń – zarówno integrujących, ukulturalniających, jak również edukacyjnych.

Projekt składał się będzie z następujących modułów:

Moduł I: Adaptacja budynku gospodarczego przy ul. Strzeleckiej do pełnienia nowych funkcji

Zakres prac realizowanych w ramach niniejszego modułu obejmował będzie działania infrastrukturalne, którym celem będzie poprawa stanu technicznego budynku gospodarczego przy ul. Strzeleckiej, dostosowanie go do pełnienia nowych funkcji, a także z wyborem i zakupem nowego wyposażenia obiektu. Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej remontu obiektu.
Planowane do realizacji prace będą obejmowały następujące działania:

- zabezpieczenie oraz umocnienie ścian nośnych budynku,
- kompleksową termomodernizację budynku, obejmującą izolację cieplną ścian zewnętrznych, wymianę stolarki okiennej oraz drzwiowej,
- montaż systemu rynnowego,
- podłączenie mediów oraz niezbędnej infrastruktury technicznej, w tym m.in. przyłączy wodnych,
- wymianę pokrycia dachowego,
- kompleksowy remont wnętrza obiektu, w tym m.in. wydzielenie pomieszczeń, odmalowanie ścian, remont schodów prowadzących na poddasze,
- odpowiednie zagospodarowanie budynku w nowoczesne elementy wyposażenia, m.in. w meble, urządzenia elektryczne i elektroniczne.

Przewidziane do realizacji prace infrastrukturalne pozwolą na adaptację budynku gospodarczego i nadanie mu nowych funkcji. Parter obiektu stanie się nową siedzibą stowarzyszenia „Miejsce Przyjazne Seniorom", które przeniesione zostanie z budynku Domu Kultury w Ruszowie. Seniorzy zyskają tym samym znacznie większą i nowoczesną przestrzeń do spotkań i wzajemnej integracji. Nowe zagospodarowanie i elementy wyposażenia wpłyną na podniesienie atrakcyjności siedziby, a tym samym na zwiększenie komfortu członków stowarzyszenia. Co więcej, znacznie większa przestrzeń siedziby pozwoli na zrzeszenie większej liczby osób starszych, a tym samym na zwiększenie skali działalności stowarzyszenia.
Z kolei piętro budynku gospodarczego przeznaczone zostanie na nowy magazyn na rekwizyty Teatru w Ruszowie, którego siedziba obecnie znajduje się w Domu Kultury w Ruszowie. Dzięki temu organizacja zyska znacznie większą przestrzeń do funkcjonowania, tym samym zyskując jeszcze większy komfort. Cały obiekt będzie dostosowany i dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami, co pomoże w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz zwiększy samodzielność tych osób.

Moduł II: Modernizacja budynku Domu Kultury w Ruszowie

Zakres prac w ramach niniejszego modułu obejmował będzie działania infrastrukturalne,

mające na celu poprawę stanu technicznego wnętrza budynku Domu Kultury w Ruszowie, co przyczyni się do nie tylko do poprawy estetyki przestrzeni tego obiektu, ale również do zwiększenia jego funkcjonalności i dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przed rozpoczęciem prac remontowo-modernizacyjnych konieczne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej.
Planowane do realizacji prace infrastrukturalne obejmowały będą następujące działania:

- kompleksowy remont pomieszczeń, w tym m.in. odmalowanie ścian, modernizacja podłóg,
- wydzielenie w piwnicznej części pomieszczenia sanitarno-higienicznego wraz z odpowiednim wyposażeniem,
- podłączenie piwnicznej części budynku do ogrzewania,
- doświetlenie obiektu poprzez montaż energooszczędnych źródeł świetlnych LED,
- modernizacja stolarki drzwiowej,
- modernizacja schodów,
- zagospodarowanie wnętrza w nowoczesne elementy wyposażenia, w tym m.in. meble, sprzęty elektryczne i elektroniczne.

Przewidziane do wykonania działania infrastrukturalne przyczynią się do poprawy stanu technicznego budynku Domu Kultury w Ruszowie, nie tylko zwiększając jego estetykę, ale również funkcjonalność. Zmodernizowane i nowo zagospodarowane pomieszczenia znajdujące się w piwnicy obiektu staną się nowoczesnymi miejscami spotkań integracji, zabaw oraz edukacji dla dzieci i młodzieży. Dodatkowo przeprowadzone prace wpłyną na poprawę obecnych warunków, uatrakcyjniając odnowione przestrzenie, co wpłynie na komfort użytkujących je osób. Warto również dodać, że planowana do wdrożenia nowa oferta zajęć i wydarzeń wraz z nowoczesnym i zróżnicowanym wyposażeniem pozwoli na realizowanie przez dzieci i młodzież pasji, ale także pozwoli na edukację poprzez zabawę.

Moduł III: Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni wraz z poprawą funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej wokół budynków

W ramach niniejszego modułu planuje się do realizacji działania infrastrukturalne, których celem będzie kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni wokół zaadaptowanego budynku gospodarczego oraz Domu Kultury, dzięki czemu przestrzeń nie tylko dostosowana zostanie do potrzeb osób starszych i młodszych, ale także zyska na funkcjonalności. Co więcej, wprowadzone nowe elementy przestrzenne pozwolą na organizację zróżnicowanych form wydarzeń i zajęć na świeżym powietrzu, a także na wzajemną międzypokoleniową integrację pomiędzy dziećmi i młodzieżą, a osobami starszymi. Warto również dodać, że przewidziane do realizacji zadania poprawią estetykę przestrzeni, zwiększając tym samym jej atrakcyjność.

Planowane do realizacji działania będą obejmowały:

- stworzenie alejek dla pieszych,
- wprowadzenie elementów małej architektury, w tym m.in. ławeczek, koszy na śmieci, stolików do gry w szachy/chińczyka/warcabów, pola do gry w klasy, itp.
- modernizacja i wprowadzenie nowych elementów do znajdującej się na terenie siłowni zewnętrznej,
- modernizację i zakup nowego wyposażenia w miejscu do grillowania,
- wprowadzenie nowych nasadzeń.

Aby cały teren było można uznać za bezpieczny, należy go wyposażyć w nowoczesne i

energooszczędne oświetlenie oraz system monitoringu.

W związku z potencjalną możliwością występowania w poddawanych rewitalizacji obiektach gatunków zwierząt chronionych na mocy *rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*, w przypadku działań modernizacyjnych i termomodernizacyjnych przed ich rozpoczęciem należy dokonać ich przeglądu ze specjalistą ornitologiem i chiropterologiem pod kątem występowania obu grup zwierząt. Ponadto, gdy konieczne byłoby zniszczenie stanowisk ptaków lub nietoperzy, należy uzyskać zezwolenie na czynności zakazane w stosunku do chronionych gatunków zwierząt – zgodnie z *art. 56 ustawy o ochronie przyrody* oraz przewidzieć właściwe działania kompensujące.

Moduł IV: Wprowadzenie nowej oferty kulturalno-edukacyjnej, stymulującej międzypokoleniową integrację i aktywność społeczną

W ramach niniejszego modułu przewiduje się opracowanie i wprowadzenie nowej oferty zajęć i wydarzeń kulturalnych, których celem będzie nie tylko zwiększenie aktywności społecznej wśród mieszkańców, ale również międzypokoleniowa integracja dzieci, młodzieży i seniorów. Co więcej, wprowadzona oferta obejmowała będzie również elementy edukacyjne, dzięki czemu młodsi mieszkańcy będą mieli możliwość poprawić stan wiedzy i poziomu edukacji – a to właśnie przy pomocy doświadczonych seniorów!
W okresie wiosenno-letnim do planowanych aktywności wykorzystane zostaną nowe elementy przestrzeni, m.in. stoliki do gry w szachy/chińczyka/warcaby, gdzie seniorzy wraz z dziećmi i młodzieżą będą mogli organizować wspólne rozgrywki czy turnieje pokoleniowe. W ramach nowej oferty wykorzystana zostanie również zmodernizowana i wyposażona w nowe elementy siłownia zewnętrza, gdzie podczas ciepłych dni dzieci, młodzież oraz seniorzy będą mogli wspólnie rozwijać aktywność sportową. Z kolei nowo zagospodarowane miejsce na grilla zrzeszać będzie chętnych do wspólnego grillowania mieszkańców nie tylko miejscowości Ruszów, a także całej Gminy Węgliniec. Warto również wspomnieć o ofercie edukacyjnej dla młodszych mieszkańców, dla których planowane jest wprowadzenie zajęć edukacyjnych w zmodernizowanym Domu Kultury. Na zajęciach dzieci wspólnie z pracownikami Domu Kultury będą mogły wspólnie odrabiać zadania domowe, a także poruszać trudniejsze dla nich zagadnienia. W pomoc dla dzieci zaangażowani będą również seniorzy, którzy poprzez swoją wiedzą i doświadczeniem będą wspierać dzieci w przyswajaniu wiedzy.
Warto dodać, że planowana do wdrożenia oferta zajęć i wydarzeń zostanie w dalszej perspektywie czasu znacząco poszerzona. W proces planowania przyszłej oferty zaangażowani zostaną nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale również całej gminy, którzy na zasadach konsultacji społecznych będą mogli decydować o planowanych do organizacji wydarzeniach, a także przekazywać swoje pomysły.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt będzie realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Koncepcja architektonicznej adaptacji budynku gospodarczego, modernizacji Domu Kultury, a także zagospodarowania najbliższego otoczenia będzie zawierała rozwiązania umożliwiające swobodne korzystanie z przestrzeni osobom dotkniętym rożnymi formami niepełnosprawności, osobom starszym, osobom z wózkami dziecięcymi, itp. Działania z zakresu dostępności obejmą również elementy małej architektury, które także dostosowane zostaną do osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. ławeczki, które wyposażone zostaną w oparcie, podłokietniki i profilowane siedziska.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji		
CEL 1. Zintegrowane i aktywne społeczeństwo Kierunek 1.1 Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności Kierunek 1.2 Pobudzenie społecznej i kulturalnej aktywności wśród mieszkańców Kierunek 1.4 Szersze włączenie obywateli w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji Kierunek 1.5 Zwiększenie liczby podejmowanych inicjatyw oddolnych przez mieszkańców **CEL 2. Atrakcyjna, zróżnicowana i ogólnodostępna oferta usług dla mieszkańców** Kierunek 2.1 Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych, kulturalnych, edukacyjnych i społecznych zgodnie z potrzebami mieszkańców Kierunek 2.2 Zapewnienie zróżnicowanej oferty wydarzeń i zajęć kulturalno-społecznych dedykowanych wszystkim mieszkańcom Kierunek 2.3 Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców Kierunek 2.5 Poprawa dostępu i jakości usług funkcjonujących organizacji pozarządowych **CEL 3. Nowoczesna, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń publiczna** Kierunek 3.1 Zwiększenie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej Kierunek 3.2 Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej Kierunek 3.3 Wykorzystanie istniejącego potencjału niezagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej i nadanie im nowych funkcji Kierunek 3.4 Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej Kierunek 3.7 Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego Kierunek 3.8 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa Kierunek 3.9 Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup społecznych		
Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 2 000.000.00 zł Moduł II: 700.000.00 zł Moduł III: 500.000.00 zł Moduł IV: 100.000.00 zł	▪ Budżet Gminy i Miasta Węgliniec ▪ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW	▪ Moduł I: 2024-2027 ▪ Moduł II: 2024-2027 ▪ Moduł III: 2024-2027 ▪ Moduł IV: 2028-2030
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
▪ wykorzystanie potencjału obiektu i nadanie mu nowej funkcji, ▪ poprawa stanu technicznego i efektywności energetycznej, co pozytywnie wpłynie estetykę przestrzeni publicznej oraz jakości środowiska, ▪ poprawa stanu technicznego wnętrza obiektu, co pozytywnie wpłynie na jego funkcjonalność i atrakcyjność, ▪ zapewnienie miejsc i przestrzeni do aktywnego spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup społecznych, ▪ zwiększenie skali działalności organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, ▪ zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń, stymulujących rozwój integracji		

społecznej, a zwłaszcza międzypokoleniowej, ▪ pobudzenie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców.		
Wskaźniki produktu	**Wartość i jednostka miary**	**Sposób oceny i źródło danych**
Liczba budynków adaptowanych do pełnienia nowych funkcji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba obiektów poddanych modernizacji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba zajęć i wydarzeń w oparciu o infrastrukturę Domu Kultury	15 zajęć lub wydarzeń/rok	Ewidencja Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu, Domu Kultury w Ruszowie oraz pozostałych organizatorów
Liczba zorganizowanych spotkań w nowej siedzibie stowarzyszenia Miejsce Przyjazne Seniorom	25 spotkań/rok	Ewidencja stowarzyszenia
Liczba zajęć i wydarzeń w oparciu o nową infrastrukturę zewnętrzną	15 zajęć lub wydarzeń/rok	Ewidencja Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu oraz pozostałych organizatorów
Wskaźniki rezultatu	**Wartość**	**Sposób oceny i źródło danych**
Poprawa efektywności energetycznej	Minimum 25%	Dokumentacja projektowa, audyt energetyczny
Liczba uczestników zajęć i wydarzeń w oparciu o infrastrukturę Domu Kultury	100 os./rok	Ankietyzacja mieszkańców raz w roku, ewidencja Domu Kultury oraz pozostałych organizatorów
Liczba uczestników spotkań stowarzyszenia Miejsce Przyjazne Seniorom	30 os./rok	Ewidencja stowarzyszenia
Liczba uczestników zajęć i wydarzeń w oparciu o nową infrastrukturę zewnętrzną	100 os./rok	Ankietyzacja mieszkańców raz w roku, ewidencja Domu Kultury oraz pozostałych organizatorów

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

8.2. CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘĆ UZUPEŁNIAJĄCYCH

Tabela 20. Opis projektu uzupełniającego nr 1

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1 Kompleksowy rozwój ogólnodostępnych terenów zielonych – odnowa Parku Miejskiego w Węglińcu, Parku w Ruszowie oraz Skweru im. Zygmunta Jana Rumla w Ruszowie
Podmiot realizujący
Gmina i Miasto Węgliniec
Lokalizacja
→ Park Miejski w Węglińcu, ul. Plac Wolności – podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ → ul. Plac Wolności, Węgliniec – podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ → Park w Ruszowie, ul. Żagańska – poza obszarem rewitalizacji → Skwer im. Zygmunta Jana Rumla w Ruszowie, pomiędzy ul. Żagańską, ul. Kantowicza oraz ul. II Armii Wojska Polskiego – poza obszarem rewitalizacji
Szacowana wartość przedsięwzięcia
4. 000.000.00 zł
Opis przedsięwzięcia
Tereny zielone stanowią niezwykle istotną przestrzeń, nie tylko z punktu widzenia środowiska przyrodniczego jako lokalne zbiorowiska fauny i flory, ale również jako miejsca odpoczynku i rekreacji lokalnej społeczności. Co więcej, bardzo często przestrzenie te dodatkowo wykorzystywane są do organizacji wielu imprez i wydarzeń, przyczyniając się tym samym do propagowania kultury i wiedzy wśród mieszkańców. Niestety zlokalizowane w obrębie miejscowości Węgliniec oraz Ruszów ogólnodostępne tereny zieleni obecnie odznaczają się niedostatecznym zagospodarowaniem i wymagają odnowy. Aktualny stan zagospodarowania, w tym zły stan elementów małej architektury oraz alejek powoduje, że mieszkańcy miejscowości pomimo chęci spędzenia aktywnie wolnego czasu nie mają takiej możliwości oraz chęci. Dodatkowo na omawianych terenach zieleni obserwuje się nasilone występowanie zachowań niezgodnych z prawem, w tym m.in. spożywanie alkoholu oraz środków psychoaktywnych. W ramach realizacji niniejszego przedsięwzięcia planuje się kompleksową odnowę ogólnodostępnych terenów zieleni w miejscowości Węgliniec oraz Ruszów, w tym odpowiednie zagospodarowanie z uwzględnieniem funkcji rekreacyjnych. Realizacja przedsięwzięcia obejmować będzie następujące działania infrastrukturalne: ▪ odnowienie istniejących alej parkowych, w tym wykonanie nawierzchni z zastosowaniem dywanów kamiennych, ▪ rozbudowę alej parkowych, ▪ odbudowę fontanny w Parku Miejskim w Węglińcu z zastosowaniem zamkniętego

obiegu wody,

- odnowienie szachownicy i figur szachowych przestrzennych w Parku Miejskim w Węglińcu,
- zmianę systemu oświetlenia z zastosowaniem energooszczędnych źródeł światła,
- montaż monitoringu,
- montaż nowych pergoli parkowych i odnowienie istniejących,
- wymianę istniejącej małej architektury, w tym wprowadzenie nowych elementów, m.in. hamaków, ławek, koszy na śmieci,
- renowację trawników, w tym m.in. proces wertykulacji, usuwanie mchu, aeracja, dosianie trawy,
- wprowadzanie nowych nasadzeń parkowych, w tym krzewów i gazonów kwiatowych.

Dodatkowo niniejsze przedsięwzięcie obejmowało będzie zmianę organizacji ruchu poprzez wyłączenie z ruchu drogowego ulicy Placu Wolności oraz jej infrastrukturalne przekształcenie. Realizacja działania pozwoli na zintegrowanie przestrzeni Parku Miejskiego w Węglińcu z Placem Wolności znajdującym się przy Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Węglińcu. W ramach prac przewiduje się, m.in. zmianę nawierzchni drogowego odcinka ulicy Wolności na kostkę brukową, usunięcie barier architektonicznych, wprowadzenie nowych nasadzeń, wprowadzenie elementów małej architektury oraz montaż monitoringu.

Przed przystąpieniem do realizacji przedsięwzięcia przeprowadzone zostaną konsultacje społeczne z mieszkańcami, w tym dziećmi i młodzieżą, których celem będzie poznanie ich potrzeb i oczekiwań co do konkretnych rozwiązań w zakresie aktywnego spędzania wolnego czasu oraz zagospodarowania przestrzeni.

Niniejsze przedsięwzięcie wpłynie na podniesienie atrakcyjności omawianych terenów zielonych, które nie tylko staną się miejscem wypoczynku i aktywnego spędzania wolnego czasu, ale pozwolą również na wzajemną integrację mieszkańców, co pozytywnie wpłynie na więzi społeczne. Wprowadzony monitoring pozwoli na kontrolę oraz niwelowanie występujących obecnie negatywnych zjawisk, takich jak spożywanie alkoholu i narkotyków, przyczyniając się tym samym do poprawy bezpieczeństwa na tych terenach. Z kolei wyłączenie z ruchu drogowego odcinka ulicy Plac Wolności i zintegrowanie Parku Miejskiego w Węglińcu z Placem Wolności pozwoli nie tylko na zwiększenie terenu zieleni, ale również zwiększy poziom bezpieczeństwa uczestników imprez i wydarzeń kulturalnych, organizowanych zarówno na terenie parku, jak również w Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Węglińcu.

W związku z potencjalną możliwością występowania w poddawanych rewitalizacji miejscach gatunków zwierząt chronionych na mocy *rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*, w przypadku działań modernizacyjnych i termomodernizacyjnych przed ich rozpoczęciem należy dokonać ich przeglądu ze specjalistą ornitologiem i chiropterologiem

pod kątem występowania obu grup zwierząt. Ponadto, gdy konieczne byłoby zniszczenie stanowisk ptaków lub nietoperzy, należy uzyskać zezwolenie na czynności zakazane w stosunku do chronionych gatunków zwierząt – zgodnie z *art. 56 ustawy o ochronie przyrody* oraz przewidzieć właściwe działania kompensujące.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji
CEL 1. Zintegrowane i aktywne społeczeństwo Kierunek 1.1 Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności Kierunek 1.2 Pobudzenie społecznej i kulturalnej aktywności wśród mieszkańców Kierunek 1.4 Szersze włączenie obywateli w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji **CEL 2. Atrakcyjna, zróżnicowana i ogólnodostępna oferta usług dla mieszkańców** Kierunek 2.1 Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych, kulturalnych, edukacyjnych i społecznych zgodnie z potrzebami mieszkańców **CEL 3. Nowoczesna, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń publiczna** Kierunek 3.1 Zwiększenie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej Kierunek 3.4 Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej Kierunek 3.5 Odnowienie i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, sportowych oraz zielonych Kierunek 3.6 Zwiększenie powierzchni terenów zielonych Kierunek 3.9 Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup społecznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 21. Opis projektu uzupełniającego nr 2

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2 Modernizacja Wieży Ciśnień w Węglińcu wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji
Podmiot realizujący
Gmina i Miasto Węgliniec
Lokalizacja
→ ul. Partyzantów, Węgliniec – podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ
Szacowana wartość przedsięwzięcia
2.000.000.00 zł
Opis przedsięwzięcia
Projekt zakłada kompleksową modernizację powstałej w 1928 r. wieży ciśnień zlokalizowanej przy ul. Partyzantów w Węglińcu. Wieża stanowi jeden z najbardziej charakterystycznych obiektów, który nie tylko stanowi element przestrzeni publicznej, ale również przypomina mieszkańcom o ich historii i kulturze. Obecnie wieża nie pełni żadnych ważniejszych funkcji – jedynie niekiedy wieża wykorzystywana jest do uczczenia różnych wydarzeń, m.in. o charakterze historycznym. Obiekt odznacza się niedostatecznym stanem technicznym i wymaga przeprowadzenia prac modernizacyjnych. Przede wszystkim należy

poprawić stan elewacji oraz pokrycia dachowego, a także przystosować obiekt w zakresie wymogów ochrony przeciwpożarowej, dostępności przestrzennej oraz efektywności energetycznej.

W ramach niniejszego przedsięwzięcia planuje się przeprowadzenia kompleksowej modernizacji wieży ciśnień, dzięki czemu możliwe będzie odtworzenie jej funkcji reprezentacyjnych, ale również nadanie jej nowych funkcji. Na szczycie wieży planowane jest utworzenie ogólnodostępnego punktu widokowego. Projekt modernizacji wieży zakłada również wdrożenie działań w zakresie dostępności terenu, w tym m.in. utworzenie chodników o parametrach umożliwiających swobodny dostęp osobom o ograniczonych możliwościach ruchowych, zaprojektowanie przejść bezprogowych. W ramach przedsięwzięcia planowane są również działania na terenie wokół wieży, w tym wprowadzenie nowych nasadzeń, elementów małej architektury, energooszczędnego oświetlenia oraz monitoringu.

Modernizacja obiektu pozwoli na przywrócenie jego funkcji reprezentacyjnych, podniesie estetykę przestrzeni publicznej, a także zwiększy dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zmodernizowana wieża będzie mogła pełnić dodatkowe funkcje społeczne i turystyczne, które zostaną doprecyzowana na dalszym etapie prac.
W związku z potencjalną możliwością występowania w poddawanych rewitalizacji obiektach gatunków zwierząt chronionych na mocy *rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*, w przypadku działań modernizacyjnych i termomodernizacyjnych przed ich rozpoczęciem należy dokonać ich przeglądu ze specjalistą ornitologiem i chiropterologiem pod kątem występowania obu grup zwierząt. Ponadto, gdy konieczne byłoby zniszczenie stanowisk ptaków lub nietoperzy, należy uzyskać zezwolenie na czynności zakazane w stosunku do chronionych gatunków zwierząt – zgodnie z *art. 56 ustawy o ochronie przyrody* oraz przewidzieć właściwe działania kompensujące.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 1. Zintegrowane i aktywne społeczeństwo

Kierunek 1.2 Pobudzenie społecznej i kulturalnej aktywności wśród mieszkańców

Kierunek 1.3 Wzmocnienie poczucia tożsamości i przynależności lokalnej

CEL 2. Atrakcyjna, zróżnicowana i ogólnodostępna oferta usług dla mieszkańców

Kierunek 2.1 Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych, kulturalnych, edukacyjnych i społecznych zgodnie z potrzebami mieszkańców

Kierunek 2.2 Zapewnienie zróżnicowanej oferty wydarzeń i zajęć kulturalno-społecznych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

CEL 3. Nowoczesna, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń publiczna

Kierunek 3.1 Zwiększenie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej

Kierunek 3.2 Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej

Kierunek 3.3 Wykorzystanie istniejącego potencjału niezagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej i nadanie im nowych funkcji

Kierunek 3.4 Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej

Kierunek 3.9 Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup społecznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 22. Opis projektu uzupełniającego nr 3

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3 Modernizacja schronu przeciwlotniczego w Węglińcu wraz adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji
Podmiot realizujący
Gmina i Miasto Węgliniec
Lokalizacja
→ ul. Kolejowa, Węgliniec – podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ
Szacowana wartość przedsięwzięcia
1 000.000.00 zł
Opis przedsięwzięcia
Projekt zakłada kompleksową modernizację pochodzącego z czasów II wojny światowej schronu przeciwlotniczego, zlokalizowanego przy ul. Kolejowej w Węglińcu. Schron stanowi jeden z najciekawszych elementów przestrzeni, będąc wśród lokalnej społeczności symbolem historii miejscowości oraz Polski, przypominając tym samym o minionych wydarzeniach z przeszłości. Obecnie jednak ze względu na zły stan techniczny obiekt nie jest użytkowany, ani nie pełni żadnych funkcji. Aktualny stan wymaga przeprowadzenia kompleksowych prac modernizacyjnych, w tym m.in. prac w zakresie wzmocnienia konstrukcji, poprawy stanu elewacji oraz dostępności przestrzennej. W ramach niniejszego przedsięwzięcia planuje się przeprowadzenie kompleksowej modernizacji schronu przeciwlotniczego, dzięki czemu możliwe będzie odtworzenie jego funkcji reprezentacyjnych, wzmocnienie funkcji historycznych, a także nadanie nowych funkcji, m.in. turystycznych. W ramach prac modernizacyjnych planuje się, m.in. wzmocnić konstrukcję obiektu, poprawić stan elewacji, remont zabytkowych wejść do schron oraz modernizację oświetlenia wnętrza. Dodatkowo projekt zakłada również wdrożenie działań w zakresie dostępności obiektu i terenu, w tym dostosowanie wejść dla osób starszych oraz osób ze szczególnymi potrzebami, utworzenie chodników i ścieżek o parametrach umożliwiających swobodny dostęp osobom o ograniczonych możliwościach ruchowych. Także teren wokół wejść do schronów zostanie odpowiednio zagospodarowany i oznaczony – wprowadzone zostaną nie tylko elementy małej infrastruktury oraz nowe oświetlenie, ale również tabliczki informujące o wejściach do schronu. Modernizacja schronu przeciwlotniczego pozwoli na przywrócenie jego funkcji reprezentacyjnych, wzmocnienie funkcji historycznych, budując tym samym tożsamość lokalnej społeczności. Zmodernizowany i dostosowany w zakresie dostępności obiekt będzie mógł pełnić

dodatkowe funkcje, m.in. turystyczne, które doprecyzowane zostaną na dalszym etapie prac. W związku z potencjalną możliwością występowania w poddawanych rewitalizacji obiektach gatunków zwierząt chronionych na mocy *rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*, w przypadku działań modernizacyjnych i termomodernizacyjnych przed ich rozpoczęciem należy dokonać ich przeglądu ze specjalistą ornitologiem i chiropterologiem pod kątem występowania obu grup zwierząt. Ponadto, gdy konieczne byłoby zniszczenie stanowisk ptaków lub nietoperzy, należy uzyskać zezwolenie na czynności zakazane w stosunku do chronionych gatunków zwierząt – zgodnie z *art. 56 ustawy o ochronie przyrody* oraz przewidzieć właściwe działania kompensujące.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji
CEL 1. Zintegrowane i aktywne społeczeństwo Kierunek 1.2 Pobudzenie społecznej i kulturalnej aktywności wśród mieszkańców Kierunek 1.3 Wzmocnienie poczucia tożsamości i przynależności lokalnej **CEL 2. Atrakcyjna, zróżnicowana i ogólnodostępna oferta usług dla mieszkańców** Kierunek 2.1 Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych, kulturalnych, edukacyjnych i społecznych zgodnie z potrzebami mieszkańców Kierunek 2.2 Zapewnienie zróżnicowanej oferty wydarzeń i zajęć kulturalno-społecznych dedykowanych wszystkim mieszkańcom **CEL 3. Nowoczesna, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń publiczna** Kierunek 3.1 Zwiększenie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej Kierunek 3.2 Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej Kierunek 3.3 Wykorzystanie istniejącego potencjału niezagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej i nadanie im nowych funkcji Kierunek 3.4 Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej Kierunek 3.9 Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup społecznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 23. Opis projektu uzupełniającego nr 4

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 4 Mobilny Węgliniec – rozwój systemu publicznej sieci Wi-Fi wraz z wdrożeniem gminnej aplikacji mobilnej
Podmiot realizujący
Gmina i Miasto Węgliniec
Lokalizacja
Cały obszar Gminy i Miasta Węgliniec, w tym obszar rewitalizacji
Szacowana wartość przedsięwzięcia
500.000.00 zł
Opis przedsięwzięcia

Projekt zakłada wprowadzenie oraz rozwój ogólnodostępnej sieci Wi-Fi na obszarze całego obszaru Gminy i Miasta Węgliniec, dzięki czemu mieszkańcy będą mieli możliwość korzystania z darmowego Internetu. Dodatkowo planuje się również stworzenie oraz uruchomienie gminnej aplikacji mobilnej, dzięki której mieszkańcy będą powiadamiani o nadchodzących wydarzeniach społecznych i kulturalnych, informowani o aktualnościach, a także ostrzegani o potencjalnych zagrożeniach. W ramach niniejszego przedsięwzięcia planuje się: ▪ montaż hotspotów internetowych w wybranych lokalizacjach na terenie Gminy i Miasta Węgliniec, ▪ wdrożenie ogólnodostępnej gminnej aplikacji mobilnej. Realizacja niniejszego przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, a znacząco ułatwi ich dostęp do aktualnych informacji o gminie. Co więcej, dzięki bieżącym powiadomieniom o najważniejszych wydarzeniach mieszkańcy będą bardziej świadomi w zakresie życie kulturalnego i społecznego gminy, tym samym zwiększając ich aktywność oraz wzajemną integrację.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji
CEL 1. Zintegrowane i aktywne społeczeństwo Kierunek 1.1 Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności Kierunek 1.2 Pobudzenie społecznej i kulturalnej aktywności wśród mieszkańców Kierunek 1.4 Szersze włączenie obywateli w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji **CEL 2. Atrakcyjna, zróżnicowana i ogólnodostępna oferta usług dla mieszkańców** Kierunek 2.3 Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców **CEL 3. Nowoczesna, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń publiczna** Kierunek 3.2 Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej Kierunek 3.10 Rozwój nowoczesnych technologii telekomunikacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 24. Opis projektu uzupełniającego nr 5

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 5 Rozwój systemu gminnej sieci czujników jakości powietrza wraz z wdrożeniem gminnej aplikacji jakości powietrza
Podmiot realizujący
Gmina i Miasto Węgliniec
Lokalizacja
→ Cały obszar Gminy i Miasta Węgliniec, w tym obszar rewitalizacji
Szacowana wartość przedsięwzięcia
100.000.00 zł
Opis przedsięwzięcia

W ramach niniejszego przedsięwzięcia planuje się rozwój gminnej sieci czujników jakości powietrza na terenie Gminy i Miasta Węgliniec. Problem zanieczyszczenia powietrza (wynikającego głównie z emisji niskiej) dotyczy nie tylko obszaru rewitalizacji, dlatego też podejmowane działania obejmowały będą cały obszar Gminy i Miasta Węgliniec. Przedsięwzięcie obejmować będzie następujące działania: ▪ montaż czujników jakości powietrza w wybranych lokalizacjach na terenie Gminy i Miasta Węgliniec, ▪ montaż w wybranych lokalizacjach cyfrowych tablic wskazujących wyniki aktualnych danych pomiarowych, ▪ wdrożenie gminnej aplikacji dotyczącej jakości powietrza dostępnej na urządzeniach mobilnych, w której mieszkańcy informowani będą o wynikach aktualnych danych pomiarowych oraz ewentualnych ostrzeżeniach dotyczących jakości powietrza. Realizacja niniejszego przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców, tym samym pośrednio wpływając na poprawę jakości powietrza na całym obszarze Gminy i Miasta Węgliniec. Dodatkowo ułatwiony poprzez aplikację mobilną dostęp do aktualnych danych pozwoli na uświadomienie mieszkańców gminy co do skali problemu, zachęcając ich do zmian niekorzystnych zachowań w trosce o środowisko przyrodnicze.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji
CEL 3. Nowoczesna, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń publiczna Kierunek 3.7 Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

9. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

9.1. KOMPLEKSOWOŚĆ PROGRAMU

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Założeniami procesu rewitalizacji są: **interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo** oraz **reakcja na kryzys**.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na aspekcie **społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego.** Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji.

W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

9.2. KONCENTRACJA PROGRAMU

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Węgliniec zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Koncentracja negatywnych zjawisk i problemów w analizowanych sferach została również potwierdzona w przeprowadzonej diagnozie pogłębionej obszaru rewitalizacji, która wykazała występowanie negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej.

Większość podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowana będzie w granicach obszaru rewitalizacji. Jednak z uwagi na dostępne zasoby w bliskim sąsiedztwie wyznaczonego obszaru (na terenie miejscowości Ruszów oraz w południowej części Węglińca), część przedsięwzięć realizowana będzie również poza granicami obszaru rewitalizacji, co jednak pozytywnie wpłynie na rozwiązywanie problemów występujących na obszarze rewitalizacji. Dodatkowo za takim rozwiązaniem przemawia również aspekt finansowy. Wykorzystanie na cele integracyjne, rekreacyjne, a także na cele usług społecznych istniejących już obiektów zniweluje konieczność powstawania nowej zabudowy.

9.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do rewitalizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym, finansowym oraz przestrzennym.

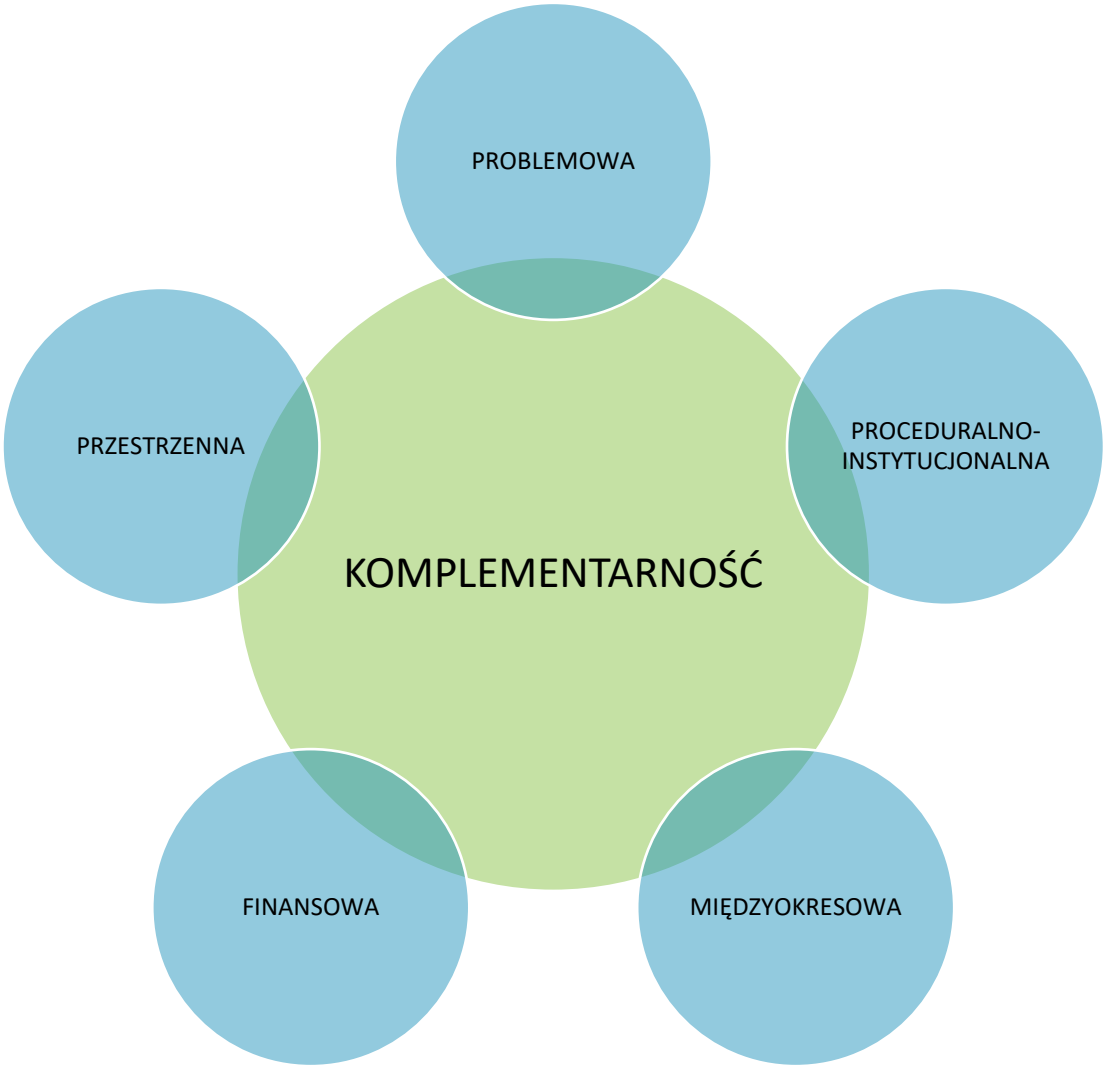

9.3.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.

Większość podstawowych oraz uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowana będzie w granicach obszaru rewitalizacji. Jednak z uwagi na dostępne zasoby w bliskim sąsiedztwie wyznaczonego obszaru – zarówno na terenie Węglińca, jak i Ruszowa, część przedsięwzięć realizowana będzie poza granicami obszaru rewitalizacji. Warto jednak zauważyć, że realizacji tego rodzaju przedsięwzięć wpłynie pozytywnie na rozwiązanie zidentyfikowanych problemów na obszarze rewitalizacji. Dodatkowo, za takim rozwiązaniem przemawia również aspekt finansowy – wykorzystanie na cele integracyjne, rekreacyjne, a także na cele usług społecznych istniejących już obiektów zniweluje konieczność powstawania nowej zabudowy. Projektami realizowanymi częściowo lub całościowo poza obszarem rewitalizacji są:

1. Projekt zintegrowany nr 1: Aktywny mieszkaniec – aktywna Gmina! – utworzenie Kompleksu Sportu, Rekreacji i Wypoczynku poprzez zagospodarowanie terenu nad stawem „Tajwan" oraz modernizację Stadionu Miejskiego im. Adama Galanta w Węglińcu wraz adaptacją części pomieszczeń budynku szatni do pełnienia nowych funkcji. Celem projektu jest stworzenie nowoczesnego miejsca spotkań i integracji mieszkańców, gdzie poza nawiązywaniem więzi społecznych będą oni mieli możliwość pobudzenia swojej aktywności społecznej i sportowej. Dodatkowo projekt zakłada wykorzystanie i zagospodarowanie istniejących miejsc (teren nad stawem „Tajwan"), a także obiektów (Stadion Miejski im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu), poprawiając tym samym ich stan techniczny i uatrakcyjniając przestrzeń publiczną.
2. Projekt zintegrowany nr 3: Od juniora do seniora! – integracja międzypokoleniowa mieszkańców poprzez modernizację Domu Kultury w Ruszowie oraz adaptację budynku gospodarczego przy ul. Strzeleckiej do pełnienia nowych funkcji (za Domem Kultury). Celem projektu jest stworzenie nowoczesnej przestrzeni do rozwoju międzypokoleniowej integracji pomiędzy dziećmi i młodzieżą, a seniorami oraz pobudzenie ich aktywności społecznej i sportowej. Dodatkowo projekt przyczyni się do rozwoju istniejących organizacji pozarządowych, a także usług społecznych. Z kolei planowane działania inwestycyjne poprawią stan techniczny obiektów, pozwalając im na nadanie nowych funkcji, a także zwiększając atrakcyjność przestrzeni publicznej.
3. Projekt uzupełniający nr 1: Kompleksowy rozwój ogólnodostępnych terenów zielonych – odnowa Parku Miejskiego w Węglińcu, Parku w Ruszowie oraz Skweru im. Zygmunta Jana Rumla w Ruszowie. Celem projektu jest kompleksowa odnowa, a także dalszy rozwój terenów zieleni w miejscowości Węgliniec oraz Ruszów. Tereny zielone stanowią niezwykle istotną przestrzeń, nie tylko z punktu widzenia środowiska

przyrodniczego, ale również jako miejsca odpoczynku i rekreacji lokalnej społeczności. Ponadto rozwój terenów zielonych stanowi istotny element adaptacyjny do zmian klimatu, m.in. poprzez regulację lokalnego topoklimatu.

4. **Projekt uzupełniający nr 4:** Mobilny Węgliniec – rozwój systemu publicznej sieci Wi-Fi wraz z wdrożeniem gminnej aplikacji mobilnej. Projekt ten ma na celu poprawę życia mieszkańców, a także pobudzanie ich aktywności społecznej i kulturalnej. Darmowy i łatwo dostępny dostęp do sieci internetowej wraz z gminną aplikacją mobilną znacznie ułatwią mieszkańcom dostęp do aktualnych informacji o gminie, dzięki czemu będą oni na bieżąco powiadamiani o najważniejszych wydarzeniach kulturalnych i społecznych – również tych wynikających z prowadzonej rewitalizacji.
5. **Projekt uzupełniający nr 5:** Rozwój systemu gminnej sieci czujników jakości powietrza wraz z wdrożeniem gminnej aplikacji jakości powietrza. Projekt ma na celu zwiększenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców, tym samym pośrednio wpływając na poprawę jakości powietrza na obszarze całej gminy. Dodatkowo ułatwiony poprzez aplikację mobilną dostęp do aktualnych danych, ma na celu uświadomienie mieszkańców co do skali problemu i zachęcić do postaw proekologicznych.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali gminy i otoczenia dla skuteczności Gminnego Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej gminy. Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna, czy marginalizacja.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zobrazowana została w załączniku nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

9.3.2. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030 mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczynić się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 7.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (uzupełniających) z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 7.2.

Komplementarność problemową przedsięwzięć powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy i Miasta Węgliniec w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 25. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej	środowiskowej
PZ nr 1	Aktywny mieszkaniec – aktywna Gmina! – utworzenie Kompleksu Sportu, Rekreacji i Wypoczynku poprzez zagospodarowanie terenu nad stawem „Tajwan" oraz modernizację Stadionu Miejskiego im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu wraz adaptacją części pomieszczeń budynku szatni do pełnienia nowych funkcji					
PZ nr 2	Zielona i funkcjonalna przestrzeń! – zagospodarowanie terenów pokolejowych w Węglińcu					
PZ nr 3	Od juniora do seniora! – integracja międzypokoleniowa mieszkańców poprzez modernizację Domu Kultury w Ruszowie oraz adaptację budynku gospodarczego przy ul. Strzeleckiej do pełnienia nowych funkcji (za Domem Kultury)					
PU nr 1	Kompleksowy rozwój ogólnodostępnych terenów zielonych – odnowa Parku Miejskiego w Węglińcu, Parku w Ruszowie oraz					

	Skweru im. Zygmunta Jana Rumla w Ruszowie					
PU nr 2	Modernizacja wieży ciśnień w Węglińcu wraz z adaptacją do pełnienia nowych funkcji					
PU nr 3	Modernizacja schronu przeciwlotniczego w Węglińcu wraz adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji					
PU nr 4	Mobilny Węgliniec – rozwój systemu publicznej sieci Wi-Fi wraz z wdrożeniem gminnej aplikacji mobilnej					
PU nr 5	Rozwój systemu gminnej sieci czujników jakości powietrza wraz z wdrożeniem gminnej aplikacji jakości powietrza					

Źródło: opracowanie własne.

Każde podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających zarówno charakter infrastrukturalny, jak i miękki, tworząc w ten sposób projekt zintegrowany. Ma to przeciwdziałać fragmentacji działań, tj. tzw. „rewitalizacji technicznej" lub „rewitalizacji społecznej", które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Ponadto poszczególne projekty zintegrowane są powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów strategicznych. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 26. Powiązania planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

	PZ nr 1 Aktywny mieszkaniec – aktywna Gmina! – utworzenie Kompleksu Sportu, Rekreacji i Wypoczynku poprzez zagospodarowanie terenu nad stawem „Tajwan" oraz modernizację Stadionu Miejskiego im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu wraz adaptacją części pomieszczeń budynku szatni do pełnienia nowych funkcji	PZ nr 2 Zielona i funkcjonalna przestrzeń! – zagospodarowanie terenów pokolejowych w Węglińcu	PZ nr 3 Od juniora do seniora! – integracja międzypokoleniowa mieszkańców poprzez modernizację Domu Kultury w Ruszowie oraz adaptację budynku gospodarczego przy ul. Strzeleckiej do pełnienia nowych funkcji (za Domem Kultury)
PZ nr 1			
PZ nr 2			
PZ nr 3			
PU nr 1			
PU nr 2			
PU nr 3			
PU nr 4			
PU nr 5			

Źródło: opracowanie własne.

9.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2021-2030. Wspólnymi organami realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Burmistrz Gminy i Miasta Węgliniec odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie Wydziały Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu, jednostki organizacyjne i partnerzy gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji, na którego czele będzie stał Przewodniczący.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

9.3.4. Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, stąd działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2004-2006, 2007-2013 oraz 2014-2020.

Tabela 27. Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących w funduszy europejskich

Perspektywa finansowa 2004-2006				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Modernizacja dróg o kluczowym znaczeniu dla rozwoju gminy Węgliniec	1 813 270,43 zł	1 301 878,10 zł	Gmina Węgliniec
2.	Modernizacja Domu kultury w Starym Węglińcu – Gmina Węgliniec	462 072,16 zł	346 554,11 zł	Gmina Węgliniec
3.	Kształtowanie przestrzeni publicznej centrum Węglińca z modernizacją budynku biblioteki publicznej	887 769,15 zł	412 025,00 zł	Gmina Węgliniec
4.	Modernizacja Domu Kultury w Ruszowie, kształtowanie przestrzeni publicznej w centrum Ruszowa	911 659,04 zł	450 000,00 zł	Gmina Węgliniec

5.	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Czerwonej Wodzie	200 711,59 zł	150 513,62 zł	Gmina Węgliniec
6.	Modernizacja budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Ruszowie jako bazy dla polskich i czeskich jednostek straży pożarnej	157 203,30 zł	117 902,32 zł	Gmina Węgliniec
Perspektywa finansowa 2007-2013				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Węgliniec	176 547,20 zł	150 065,12 zł	Gmina Węgliniec
2.	Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych w centrum Węglińca	1 427 962,69 zł	788 888,90 zł	Gmina Węgliniec
3.	TY TEŻ POTRAFISZ MOBILIZACJA-AKTYWNOŚĆ-PRACA	591 660,42 zł	502 911,36 zł	Gmina Węgliniec/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu
4.	Więcej pomocy – mniej przemocy!	49 058,88 zł	41 700,05 zł	Gmina Węgliniec/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu
Perspektywa finansowa 2014-2020				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Pierwszy żłobek w Gminie Węgliniec	1 684 433,40 zł	1 431 728,48 zł	Gmina Węgliniec
2.	Rozwijamy kompetencje kluczowe uczniów w Gminie Węgliniec	1 537 701,67 zł	1 307 046,41 zł	Gmina Węgliniec
3.	Poprawa warunków nauczania w gminie Węgliniec poprzez utworzenie klasopracowni oraz ich wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne	1 252 055,89 zł	1 064 247,51 zł	Gmina Węgliniec
4.	Wysoka jakość edukacji w Gminie Węgliniec	500 772,50 zł	425 651,30 zł	Gmina Węgliniec
5.	Utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego w Przedszkolu im. Świętego Mikołaja w Węglińcu	428 072,37 zł	363 861,37 zł	Gmina Węgliniec

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

9.3.5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie się negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych,
- funduszy publicznych krajowych,
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego,
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy Norweskich, funduszy EOG,
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przez podmioty publiczne i prywatne.

Warto również zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej na lata 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Dodatkowe wsparcie stanowił będzie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), który jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji.

Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Gmina Węgliniec może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa dolnośląskiego w ramach w ramach Funduszy dla Dolnego Śląska 2021-2027. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy proces jest finansowanie w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

Zakłada się możliwość uzupełnienia i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

10. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych przedsięwzięć zintegrowanych i uzupełniających wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne (krajowe oraz budżetu gminy) oraz środki Unii Europejskiej. Łączna wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 35,4 mln zł, z czego 10,57 mln zł wydatkowana zostanie ze środków publicznych, w tym z budżetu Gminy i Miasta Węgliniec, 24,78 mln finansowana będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 70% finansowania). Nie wyklucza się również możliwości finansowania części przedsięwzięć zintegrowanych ze środków prywatnych – zakłada się 50 tys. zł finansowania ze środków prywatnych.

Rysunek 22. Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych

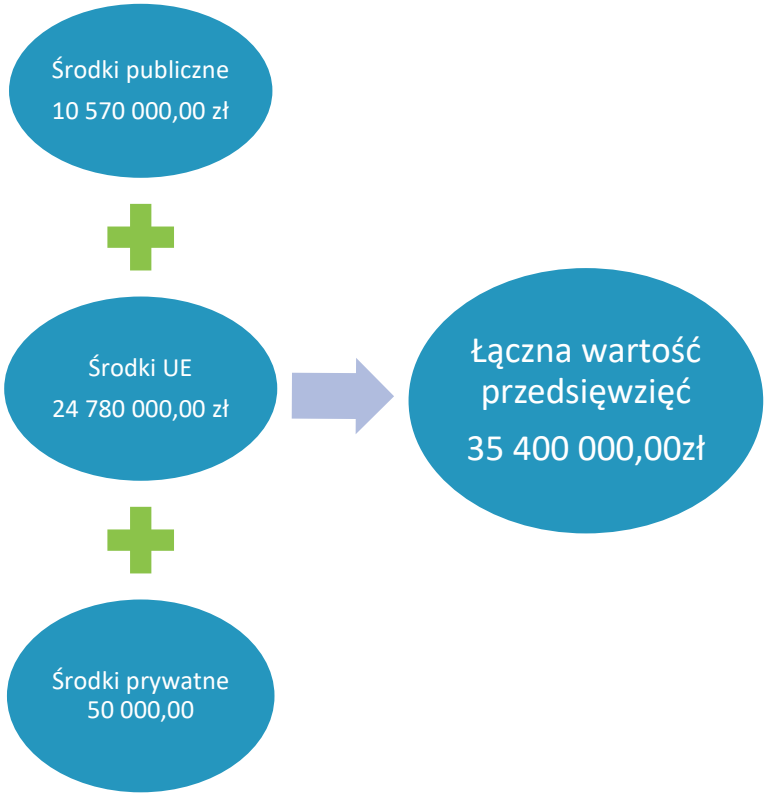

Źródło: opracowanie własne.

Należy zaznaczyć, że podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniona w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy i Miasta Węgliniec. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku możliwości realizacja przedsięwzięć odbywała się będzie w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany etap. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Tabela 28. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia [zł]	Szacunkowe nakłady finansowe [zł]		Środki prywatne	Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE		
PZ nr 1	Aktywny mieszkaniec – aktywna Gmina! – utworzenie Kompleksu Sportu, Rekreacji i Wypoczynku poprzez zagospodarowanie terenu nad stawem „Tajwan" oraz modernizację Stadionu Miejskiego im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu wraz adaptacją części pomieszczeń budynku szatni do pełnienia nowych funkcji	Gmina i Miasto Węgliniec	16 500 000,00	4 900 000,00	11 550 000,00	50 000,00	- Budżet Gminy i Miasta Węgliniec - Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW
PZ nr 2	Zielona i funkcjonalna przestrzeń! – zagospodarowanie terenów pokolejowych w Węglińcu	Gmina i Miasto Węgliniec	8 000 000,00	2 400 000,00	5 600 000,00	0,00	- Budżet Gminy i Miasta Węgliniec - Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW
PZ nr 3	Od juniora do seniora! – integracja międzypokoleniowa mieszkańców poprzez modernizację Domu Kultury w Ruszowie oraz adaptację budynku gospodarczego przy ul. Strzeleckiej do pełnienia nowych funkcji (za Domem Kultury)	Gmina i Miasto Węgliniec	3 300 000,00	990 000,00	2 310 000,00	0,00	- Budżet Gminy i Miasta Węgliniec - Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW
PU nr 1	Kompleksowy rozwój ogólnodostępnych terenów zielonych – odnowa Parku Miejskiego w Węglińcu, Parku w Ruszowie oraz Skweru im. Zygmunta Jana Rumla w Ruszowie	Gmina i Miasto Węgliniec	4 000 000,00	1 200 000,00	2 800 000,00	0,00	- Budżet Gminy i Miasta Węgliniec - Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW

PU nr 2	Modernizacja wieży ciśnień w Węglińcu wraz z adaptacją do pełnienia nowych funkcji	Gmina i Miasto Węgliniec	2 000 000,00	600 000,00	1 400 000,00	0,00	- Budżet Gminy i Miasta Węgliniec - Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty
PU nr 3	Modernizacja schronu przeciwlotniczego w Węglińcu wraz adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji	Gmina i Miasto Węgliniec	1 000 000,00	300 000,00	700 000,00	0,00	- Budżet Gminy i Miasta Węgliniec - Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty
PU nr 4	Mobilny Węgliniec – rozwój systemu publicznej sieci Wi-Fi wraz z wdrożeniem gminnej aplikacji mobilnej	Gmina i Miasto Węgliniec	500 000,00	150 000,00	350 000,00	0,00	- Budżet Gminy i Miasta Węgliniec - Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW
PU nr 5	Rozwój systemu gminnej sieci czujników jakości powietrza wraz z wdrożeniem gminnej aplikacji jakości powietrza	Gmina i Miasto Węgliniec	100 000,00	30 000,00	70 000,00	0,00	- Budżet Gminy i Miasta Węgliniec - Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW
Ogółem			35 400 000,00	10 570 000,00	24 780 000,00	50 000,00	

Źródło: opracowanie własne.

11. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

11.1. STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030 jest dokumentem strategicznym, oddziałującym na zróżnicowane obszary funkcjonowania gminy, realizowanym w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami – zarówno w trakcie jego przygotowywania, jak również podczas realizacji, monitoringu oraz ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji odpowiedzialny jest Burmistrz Gminy i Miasta Węgliniec. Burmistrz pełni rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane są we współpracy z powołanym przez niego organem, którym będzie Zespół ds. Rewitalizacji.

Zespół ten funkcjonował będzie w strukturze Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu, a jego skład stanowić będą osoby zaangażowane w realizację założeń Gminnego Programu Rewitalizacji – pracownicy Urzędu Gminy i Miasta z Wydziału Usług Wspólnych i Rozwoju, Wydziału Infrastruktury Komunalnej, Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami oraz Wydziału Zamówień Publicznych, Inwestycji i Drogownictwa.

Do zadań Zespołu ds. Rewitalizacji należeć będzie:

- koordynacja wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- współpraca z komórkami organizacyjnymi urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- identyfikowania potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- bieżące informowanie mieszkańców na temat wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji oraz realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu.

Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miejska zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum opiniodawczo-doradcze w sprawach związanych z wdrażaniem Programu, a tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy i Miasta Węgliniec. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie sporządzonej przez Burmistrza oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy, m.in. podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030.

Rysunek 23. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

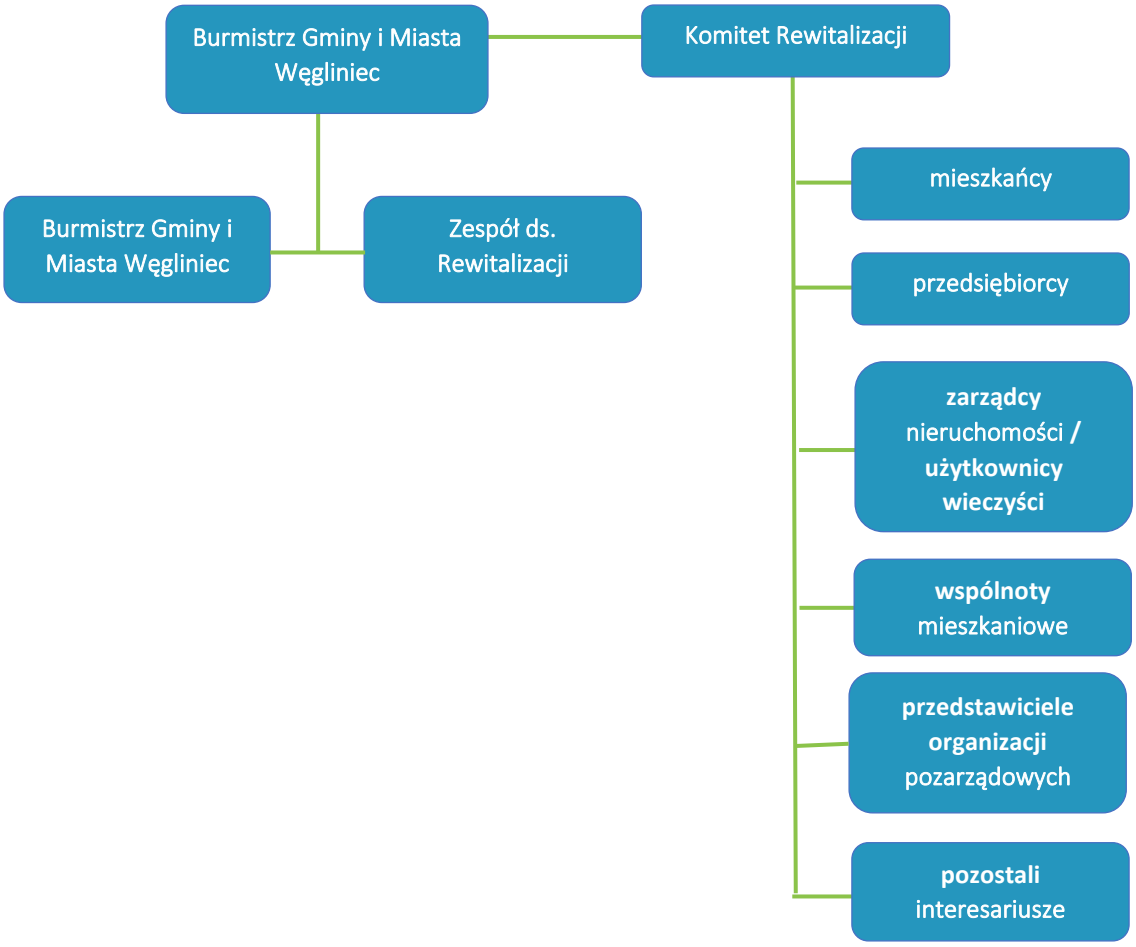

Źródło: opracowanie własne.

11.2. KOSZTY ZARZĄDZANIA

W związku z tym, że w proces wdrażania Programem zaangażowanych będzie kilku pracowników, koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Gminie Węgliniec uwzględnione zostały w ogólnych kosztach funkcjonowania Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników w 2021 roku wynosiło 6 145,13 zł. Zakłada się, że łączna liczba etatów pracowników, którzy odpowiedzialni będą za proces wdrażania Programu wyniesie jeden etat. Oznacza to, że ogólne koszty zarządzania (wynagrodzenia pracowników wraz z pochodnymi od wynagrodzeń) wyniosą około 671 tys. zł w skali trwania całego Programu. Należy jednak pamiętać, że koszty wynagrodzeń pracowników zostały przedstawione w ramach pracy na cały etat. Z kolei zadania pracowników związane z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji będą wykonywane w części etatu, co pozwala wnioskować, że rzeczywiste koszty będą niższe.

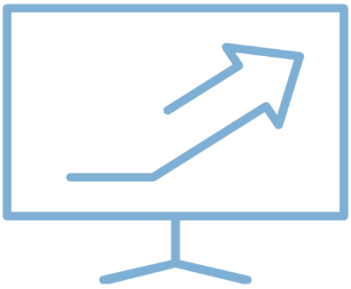

11.3. RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Rewitalizacji jest programem wieloletnim. Okres realizacji procesu rewitalizacji objętego niniejszym programem wynosi 7 lat. Rok 2023 jest rokiem rozpoczynającym cały proces rewitalizacji oraz jednocześnie kończącym prace nad przygotowaniem dokumentu, w tym prace dotyczące powołania Komitetu Rewitalizacji. Realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w niniejszym programie rozpoczyna się w 2023 roku. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliguje do przygotowania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, zaproponowany został podział realizacji Programu na 3-letnie okresy. Rok 2030 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 29. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

2023	2023-2025	2026-2028	2029-2030
Prace nad GPR:	Pierwszy okres realizacji GPR	Drugi okres realizacji GPR	Zakończenie prac nad GPR
Uchwalenie GPR	Realizacja przedsięwzięć przewidzianych na lata 2023-2025	Realizacja przedsięwzięć przewidzianych na lata 2026-2028	Realizacja przedsięwzięć przewidzianych na lata 2029-2030
Wdrażanie GPR przez Zespół ds. Rewitalizacji	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2023 (do 31 marca 2024 r.), rok 2024 (do 31 marca 2025 r.), rok 2025 (do 31 marca 2026 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2026 (do 31 marca 2027 r.), rok 2027 (do 31 marca 2028 r.), rok 2028 (do 31 marca 2029 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2029 (do 31 marca 2030 r.), za rok 2030 (do 31 marca 2031 r.)
Powołanie Komitetu Rewitalizacji	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2023-2025 (do 30 kwietnia 2026 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2026-2028 (do 30 kwietnia 2029 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2029-2030 (do 30 kwietnia 2031 r.) Ewaluacja ex-post za okres 2023-2030

Źródło: opracowanie własne.

12. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE REWITALIZACJI

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może ona przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programy, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty – zarówno te zlokalizowane na obszarze rewitalizacji, jak i poza nim. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem, tj. diagnozowania, programowania, wdrażania oraz monitorowania.

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- warsztaty,
- spotkania,
- wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom Gminy i Miasta Węgliniec,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie Gminy i Miasta Węgliniec,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie Gminy i Miasta Węgliniec,
- samorządowi gminnemu,
- pozostałym interesariuszom, np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszy na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec. Od dnia 26 września do dnia 26 października 2022 roku wszyscy

zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych projektu uchwały wraz załącznikami, zamieszczono na min. 7 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem konsultacji, tj. 9 września 2022 roku w następujących formach:

- na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej,
- na stronie internetowej Gminy Węgliniec,
- w sposób zwyczajowo przyjęty – na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta i Gminy Węgliniec.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt uchwały wraz załącznikami oraz Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Węgliniec, dostępne były:

- w wersji papierowej w Urzędzie Gminy i Miasta w Węglińcu,
- w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej Gminy Węgliniec,
- oraz na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.

Kolejną formą konsultacji była ankieta oraz spotkanie konsultacyjne, na którym omówiono główne założenia rewitalizacji oraz metodykę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia własnych wniosków, a także swobodny udział w dyskusji nad określeniem granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podczas konsultacji społecznych nie zebrano żadnych uwag lub propozycji zmian projektu.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w dniu 16 lutego 2023 roku odbyła się wizja lokalna, podczas której przedstawiciele Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu oprowadzili zainteresowane osoby po miejscach i obiektach, które planowane były do poddania działaniom rewitalizacyjnym, bądź w których widoczne były zjawiska kryzysowe. W trakcie wizji omówiono pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wykonano dokumentację fotograficzną. Tego samego dnia odbyły się również warsztaty z interesariuszami rewitalizacji, m.in. przedstawicielami Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu, jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na terenie Gminy i Miasta Węgliniec. Na początku uczestnicy warsztatów zapoznali się z głównymi założeniami rewitalizacji oraz wnioskami, jakie płynęły z diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Część warsztatowa składa się z trzech modułów pn.: „Gdzie leży problem i co można z tym zrobić?, „Mamy potencjał!" oraz „To jest nasz cel!". Zadaniem uczestników było zidentyfikowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, wskazanie przyczyn tych zjawisk, a także znalezienie rozwiązań na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. W dalszej części warsztatów uczestnicy wskazali lokalne potencjały oraz zaproponowali działania.

Na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierane były za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, które udostępniono w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak również przez instytucje publiczne, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, podmioty gospodarcze i inne.

Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w trzech formach:

- zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag,
- wypełnienia ankiety on-line,
- spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialny Zespół ds. Rewitalizacji. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji. Dodatkowa forma partycypacji społecznej wystąpi również na etapie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, dla którego prowadzone będą konsultacje społeczne.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział mieszkańców, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, jednostek edukacyjnych oraz innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Planowane działania infrastrukturalne, związane za równo z modernizacją istniejących obiektów, jak również adaptacją nowych budynków celem nadania im nowych funkcji, odbywać się będą wspólnie z jednostkami, będącymi odbiorcami projektów. Jako przykład takiej partycypacji można podać zagospodarowanie i urządzenie nowej przestrzeni dla stowarzyszenia „Miejsce Przyjazne Seniorom", gdzie po przystąpieniu do realizacji działań zostaną zaangażowani jego uczestnicy. Współpraca ta pozwoli na stworzenie przestrzeni dostosowanej do ich potrzeb, w pełni funkcjonalnej i gwarantującej komfortowe warunki. Partycypacja społeczna będzie również obecna w działaniach nieinfrastrukturalnych, w tym w organizacji wydarzeń kulturalnych i oferty zajęć – w proces opracowywania oferty zaangażowani będą nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale również całej gminy, którzy na zasadach konsultacji społecznych będą mogli decydować o planowanych do organizacji wydarzeniach oraz przekazywać swoje pomysły. Za przykład takiej formy uczestnictwa mieszkańców można wskazać rozwój oferty zajęć i wydarzeń w Młodzieżowej Strefie Kreatywności, gdzie dzieci i młodzież będą mieli możliwość zgłaszania swoich pomysłów.

Informacje o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych przekazywane będą mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców – bez względu na wiek, status społeczny, poglądy, czy stopień i rodzaj niepełnosprawności.

13. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

13.1. MONITORING PROGRAMU

Istotnym elementem skutecznego prowadzenia procesu rewitalizacji jest system monitorowania oraz oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030. Za wdrażanie i monitoring Programu odpowiadał będzie Zespół ds. Rewitalizacji.

System monitorowania procesu rewitalizacji obejmował będzie zarówno monitoring cząstkowy przeprowadzany rokrocznie oraz końcową ewaluację założeń Programu. Monitoring procesu rewitalizacji polega na systematycznym gromadzeniu danych pozwalających określić stopień realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także wpływ realizacji tych przedsięwzięć na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru rewitalizacji.

Monitoring prowadzony będzie w trzech płaszczyznach:

1. Monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów).
2. Bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia, stanowiącej załącznik nr 2 do Gminnego Programu Rewitalizacji.
3. Monitorowanie stopnia realizacji celów oraz skutków realizacji Programu za pomocą wskaźników produktu i rezultatu, dotyczących niniejszego dokumentu oraz wskaźników oddziaływania.

Analiza wartości wskaźników produktu i rezultatu pozwoli na uzyskanie informacji o stopniu realizacji danego przedsięwzięcia, natomiast wskaźniki oddziaływania wskażą, w jakim stopniu przeprowadzony proces rewitalizacji wpłynął na poprawę sytuacji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Do wskaźników oddziaływania zaliczono część wskaźników wykorzystywanych w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Węgliniec. Monitoring realizacji celów Programu przedstawia tabela ewaluacyjna, stanowiąca załącznik nr 3 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

13.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki ocenie realizacji przedsięwzięć naprawczych. Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowana zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030 podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Burmistrza co najmniej raz na 3 lata. Sporządzona ocena podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz zostanie opublikowana na stronie BIP Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu, zgodnie z art. 22 ust. 1 pkt 1,2 ustawy o rewitalizacji.

13.3. System wprowadzania modyfikacji do programu

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie – w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz Gminy i Miasta Węgliniec wraz z Zespołem ds. Rewitalizacji w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030, Burmistrz występuje do Rady Miejskiej o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Program wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto Zespół ds. Rewitalizacji odpowiedzialny będzie za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Zespół. Na podstawie zebranych wniosków, Zespół będzie mógł wnioskować do Burmistrza Gminy i Miasta Węgliniec i Rady Miejskiej Węglińca o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

14. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego, implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokalne przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy i Miasta Węgliniec są to:

- Uchwała Nr 829/XXXV/17 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 28 września 2017 r. w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Węgliniec w latach 2017-2027";
- Uchwała Nr 747/XLIII/21 rady Miejskiej Węglińca z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie zmiany uchwały nr 15/LVI/98 Rady Gminy i Miasta w Węglińcu z dnia 6 kwietnia 1998 r. w sprawie określenia zasad sprzedaży budynków i lokali mieszkalnych.

Z uwagi na zakres planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie przewiduje się zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030.

15. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji uchwali Rada Miejska Węglińca w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030. Komitet Rewitalizacji stanowił będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy i Miasta Węgliniec w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnił będzie funkcję opiniodawczo-doradczą.

Zakłada się, że w strukturach Komitetu Rewitalizacji znajdą się, m.in. przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, instytucji publicznych, w tym instytucji kultury i oświaty, czy przedsiębiorców działających na obszarze rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość dokonania zmian w uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej uchwale w drodze konsultacji społecznych.

16. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przed radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji na okres nie dłuższy niż 10 lat – bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne Gminy i Miasta Węgliniec, nie przewiduje się ustanawiania Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji.

17. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

17.1. WSKAZANIE ZAKRESU ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Obszar rewitalizacji, jak i całej Gminy Węgliniec objęty jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Węgliniec, przyjętym uchwałą nr 123/X/2015 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 29 września 2015 r. i zmienionym uchwałą nr 125/XI/2019 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 27 czerwca 2019 r. Na podstawie analizy dokumentu, stwierdzono, iż wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikających z realizacji

Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2023-2030. W wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych nastąpi zmiana funkcji obszarów wskazanych w ww. dokumencie. Zmiana dotyczyć będzie terenu dawnego nasypu pokolejowego przy ul. Kolejowej w Węglińcu, który obecnie w Studium pełni funkcję terenu kolejowego.

Jednocześnie zwraca się uwagę na zapisy ustawy z dnia 27 marca 203 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która w art. 10 ust. 2 pkt 14a wskazuje na konieczność określenia w studium obszarów zdegradowanych. W aktualnym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Węgliniec brak jest uwzględnionych obszarów zdegradowanych wyznaczonych uchwałą nr 954/LV/22 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 30 listopada 2022 r. Wskazuje się zatem potrzebę uspójnienia Studium w zakresie określenia obszarów zdegradowanych.

17.2. WSKAZANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KONIECZNYCH DO UCHWALENIA LUB ZMIANY

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte na podstawie poniższych uchwał:

- Uchwała Nr 342/XXI/16 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Węgliniec;
- Uchwała Nr 343/XXI/16 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Ruszów.

Na podstawie analizy dokumentów stwierdzono konieczność zmiany miejscowego planu zagospodarowania miasta Węgliniec. W wyniku realizacji projektów rewitalizacyjnych zmieni się przeznaczenie terenu dawnego nasypu pokolejowego przy ul. Kolejowej w Węglińcu.

18. ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1: PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI

ZAŁĄCZNIK 2: KARTA OCENY PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO

NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Jednostka odpowiedzialna		Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.
Partnerzy		Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.
Miejsce realizacji		Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.
Aktualny status projektu		Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji", „w trakcie realizacji" lub „zrealizowane"
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu		Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.
Rezultaty projektu		Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu		Wskaż całkowitą wartość projektu
Poniesione koszty		Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu
Dofinansowanie UE		Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych
Program wsparcia		Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowanych projekt

ZAŁĄCZNIK 3: TABELA EWALUACYJNA

Cel	Kierunki działań	Wskaźniki monitorujące	Wartość bazowa (2023)	Wartość docelowa (2030)
Cel 1	1.1 1.2 1.3 1.4 1.5	Liczba osób korzystających z organizowanych cyklicznych wydarzeń, zajęć i spotkań tematycznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów w zrewitalizowanej przestrzeni	0	500
		Liczba osób korzystających z gminnej aplikacji mobilnej	0	500
		Liczba podejmowanych inicjatyw oddolnych przez mieszkańców w zrewitalizowanej przestrzeni	0	20
		Liczba organizowanych cyklicznych wydarzeń, zajęć i spotkań tematycznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów w zrewitalizowanej przestrzeni	0	50
		Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z j. polskiego i matematyki)	46,67	47,65
Cel 2	2.1 2.2 2.3 2.4 2.5	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	5,72	7,07
		Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,68	0,76
		Liczba miejsc odnowionych i dodatkowo zagospodarowanych w ramach rewitalizacji	0	8
		Liczba budynków adaptowanych do pełnienia nowych funkcji w ramach rewitalizacji	0	7
		Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków	76,90	46,00
Cel 3	3.1 3.2 3.3 3.4 3.5 3.6 3.7 3.8 3.9 3.10	Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców	0,07	0,40
		Powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni na 100 mieszkańców	0,05	0,09
		Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 budynków	17,57	3,82
		Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	55,83	29,79
		Liczba hotspotów internetowych na terenie gminy	0	10

SPIS TABEL

Tabela 1. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Węgliniec, tj. jednostki dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartość poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer 11
Tabela 2. Zestawienie wskaźników obrazujących zjawisko bezrobocia na obszarze rewitalizacji ora w Gminie Węgliniec..... 21
Tabela 3. Zestawienie wskaźników obrazujących zjawisko ubóstwa na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec..... 21
Tabela 4. Zestawienie wskaźnika obrazującego zjawisko przestępczości na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec..... 23
Tabela 5. Zestawienie wskaźników obrazujących występowanie osób ze szczególnymi potrzebami na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec..... 25
Tabela 6. Zestawienie wskaźników obrazujących strukturę demograficzną na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec 26
Tabela 7. Zestawienie wskaźnika obrazującego poziom edukacji na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec 28
Tabela 8. . Zestawienie wskaźnika obrazującego poziom edukacji na obszarze rewitalizacji w Gminie Węgliniec, powiecie zgorzeleckim oraz województwie dolnośląskim..... 28
Tabela 9. Zestawienie wskaźnika obrazującego aktywność społeczną na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec..... 29
Tabela 10. Zestawienie wskaźników obrazujących sferę gospodarczą na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec..... 31
Tabela 11. Zestawienie wskaźników obrazujących sferę środowiskową na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec..... 33
Tabela 12. Wyniki jakości powietrza atmosferycznego w strefie dolnośląskiej_2 według kryterium ochrony zdrowia ludzi..... 35
Tabela 13. Zestawienie wskaźników obrazujących sferę przestrzenno-funkcjonalną na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec 37
Tabela 14. Zestawienie wskaźników obrazujących sferę techniczną na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Węgliniec..... 43
Tabela 15. Cele i kierunki rewitalizacji 59
Tabela 16. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji 60
Tabela 17. Opis projektu zintegrowanego nr 1 74
Tabela 18. Opis projektu zintegrowanego nr 2 82
Tabela 19. Opis projektu zintegrowanego nr 3 90
Tabela 20. Opis projektu uzupełniającego nr 1 97
Tabela 21. Opis projektu uzupełniającego nr 2 99
Tabela 22. Opis projektu uzupełniającego nr 3 101
Tabela 23. Opis projektu uzupełniającego nr 4 102
Tabela 24. Opis projektu uzupełniającego nr 5 103
Tabela 25. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych 109
Tabela 26. Powiązania planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych 111

Tabela 27. Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących w funduszy europejskich 112
Tabela 28. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych 117
Tabela 29. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji 122

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Etapy uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji 8
Rysunek 2. Wyznaczone jednostki analityczne na terenie Gminy Węgliniec 10
Rysunek 3. Uproszczona mapa obszaru rewitalizacji - jednostka analityczna Węgliniec Północ 12
Rysunek 4. Uproszczona mapa obszaru rewitalizacji - jednostka analityczna Ruszów Centrum 13
Rysunek 5. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Węgliniec Północ 17
Rysunek 6. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Ruszów Centrum 20
Rysunek 7. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji: graffiti na zabudowie (Węgliniec Północ) 24
Rysunek 8. Struktura demograficzna na obszarze rewitalizacji 27
Rysunek 9. Obecne warunki w siedzibie stowarzyszenia "Miejsca Przyjaznego Seniorom" 30
Rysunek 10. Przykład emisji niskiej z gospodarstw domowych w okolicy Parku Miejskiego na podobszarze Węgliniec Północ 34
Rysunek 11. Przykłady zaśmiecania przestrzeni publicznej na podobszarze Węgliniec Północ – okolice Urzędu Gminy i Miasta w Węglińcu 36
Rysunek 12. Budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji 38
Rysunek 13. Stadion Miejski im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu 39
Rysunek 14. Teren Parku Miejskiego w Węglińcu 40
Rysunek 15. Teren dawnego nasypu pokolejowego w okolicy Stacji Kolejowej Węgliniec 41
Rysunek 16. Przykład problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji 42
Rysunek 18. Przykład obiektów komunalnych w złym stanie technicznym na obszarze rewitalizacji – budynki przy dawnym nasypie pokolejowym przy ul. Kolejowej w Węglińcu 44
Rysunek 19. Teren Stadionu Miejskiego im. Adama i Mariana Galantów w Węglińcu – podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ 45
Rysunek 20. Wnętrze piwnicy w Domu Kultury w Ruszowie 50
Rysunek 21. Niezagospodarowany budynek gospodarczy w Ruszowie (za Domem Kultury w Ruszowie) 53
Rysunek 22. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji 58
Rysunek 23. Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych 116
Rysunek 24. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji 120

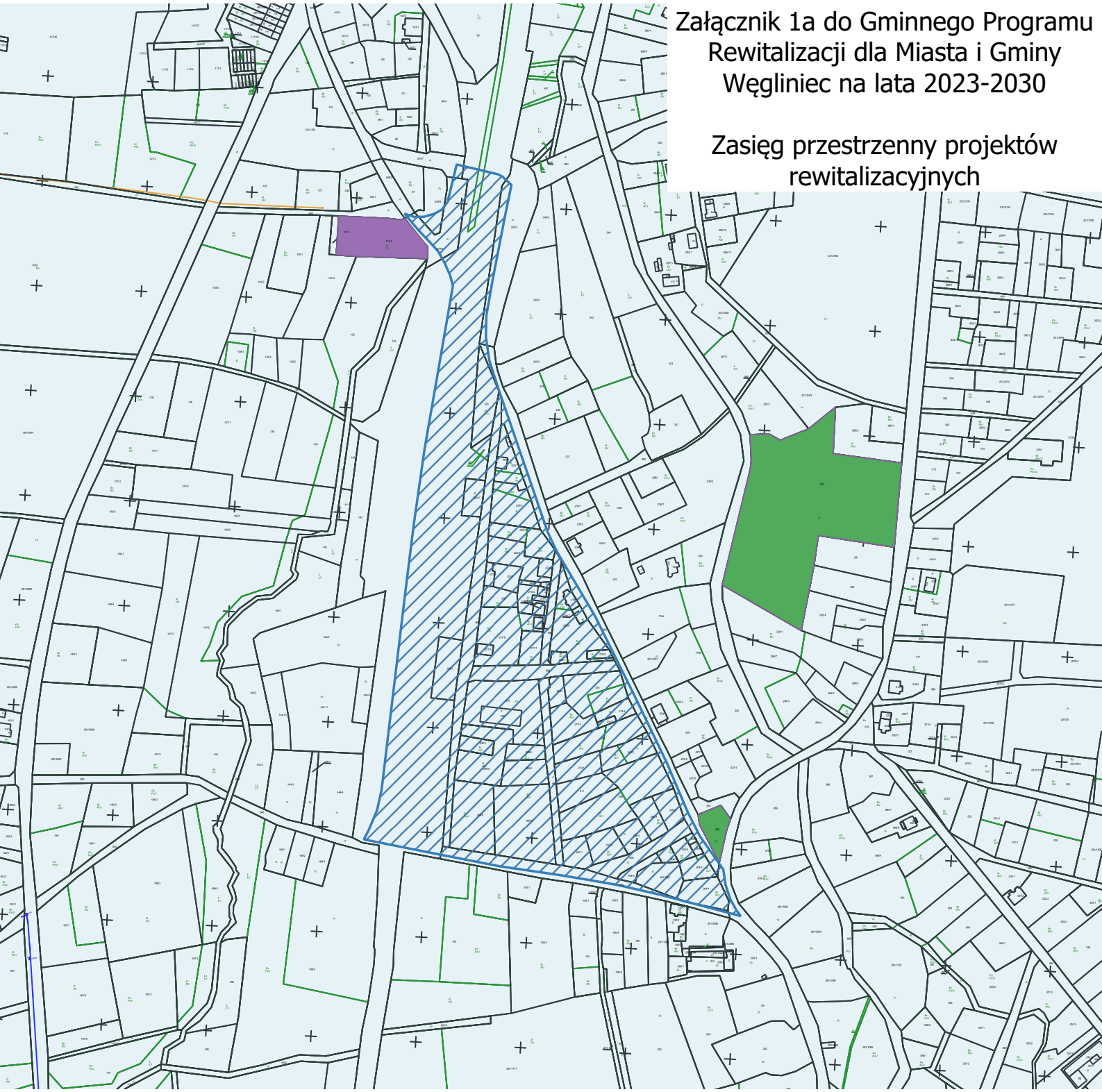

Legenda:

Podobszar rewitalizacji Ruszów Centrum

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

PZ nr 3

PU nr 1

PU

Skala 1:5000

0 100 200 300 m

Załącznik nr 1b do Uchwały nr 1140/LXVII/23 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 7 września 2023

Załącznik 1b do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Węgliniec na lata 2023-2030

Zasięg przestrzenny projektów rewitalizacyjnych

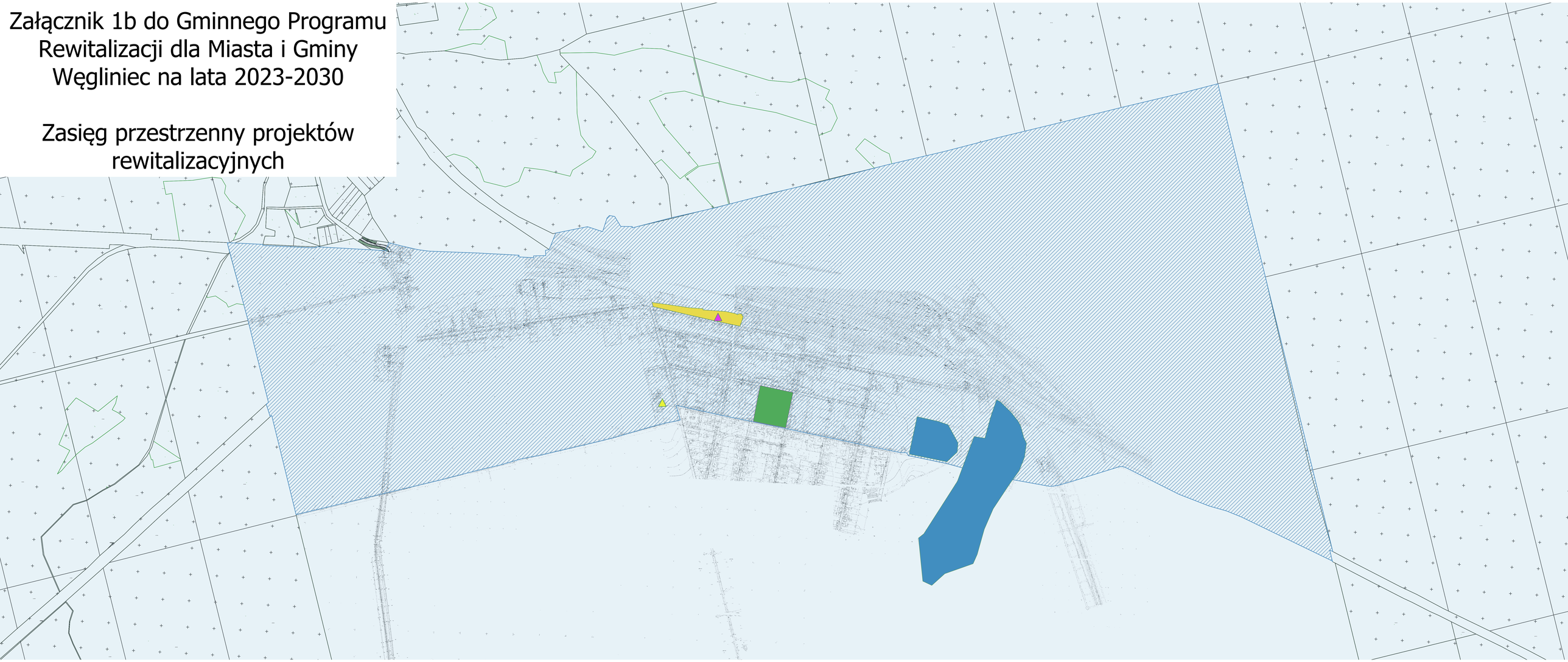

Legenda:

- Podobszar rewitalizacji Węgliniec Północ

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

- PZ nr 3
- PZ nr 1
- PZ nr 2
- PU nr 1
- PU nr 2
- PU nr 3
- PU nr 4 i 5 (cały obszar Gminy i Miasta Węgliniec)

Skala 1:5000

0 250 500 750 1 000 m